

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและ
กัมพูชา กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

โดย

สุเทพ พันประสิทธิ์

เลิศพร ภาระสกุล

วันเพ็ญ พินเือก

กรกฎาคม 2547

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและ
กัมพูชา กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

โดย

ผศ.สุเทพ พันประสิทธิ์
ผศ.ดร.เลิศพร ภาระสกุล
อาจารย์วันเพ็ญ พินเือก

ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ภาควิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ โดยได้รับเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และได้รับการส่งเสริมด้านเวลาและสิ่งอำนวยความสะดวก จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 8 (นครนายก) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 (นครราชสีมา) และเขต 2 (อุบลราชธานี) อีกทั้ง สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และสระแก้ว ตลอดจนหน่วยงานที่อำนวยความสะดวกได้แก่ แขวงทางหลวงบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สระแก้ว คำนวณตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ อุทยานแห่งชาติปางสีดา และ เขาชะพราหาร อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง บริษัทสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จำกัด จำกัด บริษัทพลอยสยามทัวร์ และโรงแรมอรัญเมอริเมจ

ในโอกาสนี้กระผมขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อสถาบันและบุคคลที่ให้ความเมตตาและกรุณา ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้ลุล่วงไปด้วยดี ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริรัสมิ์ ผู้ประสานงานชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ เลี้ยวประไพ ศาสตราจารย์ ดร.ประทุม สุวดีธิ รองศาสตราจารย์ฐักิจ ศรีคำพร รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้าย คุณไชยยง เจริญเมือง คุณจันทิพา ไชยนันท์ รวมทั้งทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้ข้อคิดเห็นในการค้นคว้าวิจัยอันเป็นประโยชน์และวิทยาทานแก่คณะผู้วิจัย

(นายสุเทพ พันประสิทธิ์)

ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ชั้น3 อาคารสำนักอธิการบดี 110/1-4 ถนนประชาชื่น หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทร 0-2954-7300 ต่อ 187 มือถือ 0-6565-8195 โทรสาร 0-2580-0064

E-mail:sutep_p@hotmail.com

30 กรกฎาคม 2547

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ศึกษากรณีจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

เป้าหมายของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางและกลยุทธ์ด้านการจัดการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวไทยและกัมพูชา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่กัมพูชา

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวและสถานบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา อันได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร ที่พักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก สถาบันที่ส่งเสริมในพื้นที่แหล่งการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา โดยเน้นให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพ การดำเนิน กิจกรรม ปัญหา และอุปสรรคในการให้บริการ (ตลอดจนวิเคราะห์ให้ทราบถึงความพอเพียงของจำนวนสถานบริการ ณ ปัจจุบัน)
2. เพื่อประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสมสำหรับสถานบริการและการจัดการอย่างมีส่วนร่วมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เหมาะสมในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา
3. เพื่อวิเคราะห์เส้นทางและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตจังหวัด สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ
4. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางและจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา
5. เพื่อประมาณค่าอุปสงค์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณสถานในจังหวัดในกรณีศึกษา
6. เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยว กลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนของประเทศไทยและกัมพูชา

วิธีการวิจัย

1. การวิจัยเอกสารจากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา
2. การวิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ณ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์งาน งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ และโรงแรมที่พักในเมืองอุบลราชธานีได้ตัวอย่าง 403 ตัวอย่าง
3. การวิจัยเชิงประเมิน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานขอม วัฒนธรรมงานประเพณี และธรรมชาติจำนวน 65 แห่ง และการประเมินระดับการใช้กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก และสถาบันที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ศึกษา

ผลการวิจัย

ส่วนหนึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออก-เฉียงเหนือ และแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี โดยผลการวิเคราะห์การเชื่อมโยงจังหวัดชายแดนไทยกับเมืองเสียมราฐ นครวัด นครธม ตามเส้นทางอรัญประเทศ ศรีโสภณ เสียมราฐ และช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ กับเมืองอัลลองเวง เชื่อมต่อไปถึงเสียมราฐ และการเชื่อมโยงแหล่งวัฒนธรรมขอมกับภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย โดยใช้ศักยภาพการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ และปราสาทเขาพระวิหาร เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์จุดเด่น และโอกาสของจังหวัดชายแดน ได้ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ คือ (1) กลยุทธ์การเชื่อมสระแก้ว ศรีสะเกษ สุรินทร์ โยงกับเมืองเสียมราฐ ด้านการค้าขายแดน เพื่อการส่งสินค้าไปตลาดประเทศกัมพูชา และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับกลุ่มโบราณสถาน นครวัด นครธม (2) กลยุทธ์การพัฒนา ศักยภาพด้านบริการและแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เสริมความน่าสนใจของแหล่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดแสดงสีเสียด การท่องเที่ยว สร้างเสริมความรู้ ประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติวิทยา เชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงสุขภาพการกีฬา รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นทางด้านนันทนาการ (3) กลยุทธ์การยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (4) กลยุทธ์การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการตลาดประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่น การสร้าง Brand ของภูมิภาค และจังหวัด (5) กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และท้องถิ่น มีการร่วมกันของการท่องเที่ยว

วัฒนธรรมประเพณี และหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (6) กลยุทธ์การพัฒนาความพร้อมของประเทศเพื่อนบ้านในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และเงินช่วยเหลือในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (7) การเปิดประตูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่อินโดจีน สร้างความเชื่อมโยงทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น (8) กลยุทธ์การรณรงค์ท่องเที่ยวทางรถยนต์ เพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวอิสระ

Abstract

The Management Strategies for Tourism Development in the Provinces Bordering Thailand and Cambodia : Case Studies in Sakaew , Buriram , Surin and Sisaket Provinces.

Objectives

The objectives of this research were 1) to survey and collect data related to supply of tourism resources and services available in the four province bordering Thailand and Cambodia, which include tourism destinations and infrastructure such as transportation routes, electricity , water supply, telephone services, accommodation, restaurants, souvenir shops and rest areas , 2) to assess the potentials and qualities of these tourism resources in order to find suitable measures to promote them , 3) to study the existing routes in the four provinces and to suggest new routes for tourism purposes , 4) to study tourist behaviour while visiting the four provinces , including their motivations in visiting these provinces and Thailand, modes of travel, length of study, food consumption patterns, expenses, levels of interest in visiting certain destinations in these provinces and their perceptions of Thailand , 5) to estimate the demand of tourism sites , and to find out factors affecting nature and cultural tourism in Thailand, 6) to examine tourism strategies and policies of the four provinces.

Research Methods

1. Documentary research including data available from Tourism Authority of Thailand, Sakaew , Buriram , Surin and Sisaket provinces.
2. Survey research using questionnaires to interview tourists visiting Sakaew province, Elephant Festival in Surin , Phanom Rung Sanctuary in Buriram , and Preach Vihear Sanctuary in Sisaket. 403 tourist samples were obtained.
3. Evaluation of tourism sites in the four provinces by selected expertises. 65 tourism sites were evaluated. Some tour companies, hotels, restaurants, souvenir shops and agencies related to tourism were also evaluated.
4. SWOT analysis of the four provinces.

Research Findings

One of the research findings corresponded to the action plan to develop and promote tourism in Northeastern Thailand and the action plans to develop tourism in Nakhonratchasima, Buriram, Surin, Sisaket and Ubonratchatani provinces. Strategies suggested are as follow 1) Using Sakaew province as a hub for tourists visiting Siam Reap in Cambodia 2) Using Sisaket as a hub for tourists visiting Siam Reap via Sa Ngam Pass 3) Using folk wisdom as attractions such as tours to silk – weaving villages in Surin and Sisaket, to handicraft – making villages in Surin 4) Using the motto each province to create a unique brand 5) Co-operation between private sectors and local authorities to create new tourism products 6) Promoting overland tours to archaeological sites in Cambodia using the four provinces as tourism hubs 7) Considering establishing entertainment compresses near the border of Thailand and Cambodia.

สรุปสำหรับผู้บริหาร

Executive Summary

กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

The Management Strategy for Tourism Development in The Provinces Bordering Thailand

Combodia : Case Studies in Sakew , Buriram , Surin and Srisaket Provinces

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ มีเป้าหมายการวิจัยเพื่อหาแนวทางกลยุทธ์ด้านการจัดการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวไทยและกัมพูชา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่กัมพูชา ผลของการศึกษาประกอบด้วย

ส่วนแรก การทบทวนแผนพัฒนาภาคกลางตอนบน อันได้แก่ นครนายก ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว และทบทวนแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) อันได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการศึกษาจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวปานกลาง เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อให้มีศักยภาพเป็นเมืองหลักในการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ส่วนที่สอง ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ส่วนมากจากการทำแผนพัฒนาและทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระยะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดที่ศึกษา หรือภูมิภาคอีสานใต้ และจังหวัด สระแก้ว และประเทศกัมพูชา

ส่วนที่สาม ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ โดยมุ่งวิเคราะห์ส่วนที่เป็นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกลยุทธ์ทางการตลาด รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาแล้วใน 4 จังหวัดดังกล่าว

ส่วนที่สี่ ทบทวนแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาเป็นกรอบและเป้าหมายของกลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกต่างประเทศ ที่มุ่งส่งเสริมการสร้างพันธมิตรการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ตามวิสัยทัศน์ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย Tourism Capital of Asia และทบทวนกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดในประเทศ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ให้กับเยาวชนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่ศึกษา จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงมหาดไทย นำมาเสนอแนะเป็นรายจังหวัด และรายอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งนี้เพื่อให้เกิดกรอบการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดที่ศึกษารวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในเขตประเทศกัมพูชาที่สำคัญ และมีความเป็นไปได้สูงในการเชื่อมโยง เช่น ปราสาทเขาพระวิหาร นครวัด กลุ่มโบราณสถานเมืองพระนคร ปราสาทโรเลย แหล่งโบราณสถานบันทายฉมา แหล่งโบราณสถานกุเลน ในส่วนนี้มีรายละเอียดในบทที่ 3

การประเมินศักยภาพและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสองส่วนหลักคือ การประเมินจากความพร้อมในการท่องเที่ยวอันได้แก่ การเข้าถึง ที่ตั้งบริเวณของแหล่งท่องเที่ยว กายภาพและสิ่งแวดล้อม นโยบายและการจัดการของสถานที่ สวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว อีกส่วนหนึ่งคือ ประเมินคุณภาพในเรื่องของคุณค่าความสำคัญทางด้านการเรียนการศึกษาทางวิชาการ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ และวัฒนธรรม

วิธีการประเมินจากระบบ Credit & Grade โดยให้ค่าน้ำหนักเป็นคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวอันได้แก่ ผู้บริหารด้านการท่องเที่ยวจากสำนักงานการท่องเที่ยวภาคกลางเขต 8 ภาคตะวันออก เฉียงเหนือเขต 1 (นครราชสีมา) เขต 2 (อุบลราชธานี) เจ้าหน้าที่ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดหรือสำนักงานจังหวัด ธุรกิจนำเที่ยวที่จัดท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา) ประธานหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล และคณะผู้วิจัยตรวจสอบผลการประเมินเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการประเมินสูง เช่น อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ วัดสระกำแพงใหญ่ เขาพระวิหาร อุทยานแห่งชาติปางสีดา ปราสาทสด๊กก๊อกธม เป็นต้น

ผลการประเมิน กลุ่มโบราณสถานที่มีศักยภาพสูง มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ คือ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ ปราสาทเขาพระวิหาร ปราสาทสระกำแพงใหญ่ กลุ่มโบราณสถาน ศักยภาพปานกลาง มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศได้ต้องจัดทำกิจกรรมประกอบระดับนานาชาติ อย่างเช่น ปราสาทศรีขรภูมิ

ตารางที่ 1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน กลุ่มศักยภาพสูงมีขีดความสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	บุรีรัมย์	นางรอง	3	3	3	1
ปราสาทเมืองต่ำ	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	3	2.64	2.82	2
ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.66	2.78	2.72	3
ปราสาทเขาพระวิหาร	ศรีสะเกษ	กันทาลักษ์	2.34	2.71	2.52	4

ผลการประเมินศักยภาพของงานประเพณีที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง ระดับนานาชาติอยู่แล้ว คือ งานแสดงช้าง จังหวัดสุรินทร์ ส่วนงานประเพณีอื่น ๆ ที่มีผลการประเมินมีศักยภาพสูง ได้แก่ ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง การแสดงแสงสีเสียงที่สระกำแพงใหญ่ งานมหกรรมว่าวอีสาน งานแข่งเรือยาว สดึก และเทศกาลเงาะทุเรียน ถิ่นทรลักษณ์ ซึ่งงานกิจกรรมประเพณีเหล่านี้ควรจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นงานระดับนานาชาติเช่นเดียวกับการแสดงช้างเมืองสุรินทร์

ตารางที่ 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน กลุ่มศักยภาพปานกลาง (มีศักยภาพการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาท่องเที่ยว)

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
ปราสาทศรีขรภูมิ	สุรินทร์	ศรีขรภูมิ	2.16	2.82	2.49	1
ปราสาทเขาน้อยสิชมพู	สระแก้ว	อรัญประเทศ	2.14	2.84	2.49	2
ปราสาทศักดิ์ก้อกรม	สระแก้ว	โคกสูง	2.13	2.84	2.49	3
ปราสาทสระกำแพงน้อย	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.14	2.78	2.46	4
ปราสาทบ้านพลวง	สุรินทร์	ปราสาท	1.76	2.54	2.15	5
กลุ่มปราสาทตาหมื่น	สุรินทร์	กาบเชิง	1.72	2.00	1.86	6

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด วัดมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง คือ วัดป่ามหาเจดีย์ หรือวัดล้านขวด เป็นวัดที่น่าจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คววนคู่กับการขายทัวร์อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร

ตารางที่ 3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานกลุ่มมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมให้นักท่องเที่ยวแวะชม

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพรวม	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า
ปราสาทเมืองที	สุรินทร์	เมือง	1.31	1.84	1.51
ปราสาทหินบ้านไพล	สุรินทร์	ปราสาทภูมิ	1.36	2.10	1.73
ปราสาทจอมพระ	สุรินทร์	จอมพระ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทยายเงา	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทภูมิโปน	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.70	1.67
ปราสาทหนองหงษ์	บุรีรัมย์	กาบเชิง	1.5	1.90	1.7
ปราสาทบ้านบุ	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
คูฤๅณียะโคกเมือง	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.36	1.90	1.63
คูฤๅณียะหนองบัวลาย	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
ปราสาทโคกจิว	บุรีรัมย์	ปะคำ	1.33	1.90	1.61
ปรางค์กู่สวนแตง	บุรีรัมย์	พุทไธสง	1.31	1.9	1.6

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมือง บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทรมีศักยภาพทางด้านผังเมืองสูงสุด และสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ มีสารูป และเอกลักษณ์สูง และทั้งสองแห่งนี้ภาวะสุนทรียภาพสูง

ตารางที่ 4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม
วัดเจียน (วัดหลวงพ่อโต)	ศรีสะเกษ	ขุนันท์	1.84	2.10	1.97
วัดเขากังการ	บุรีรัมย์	เฉลิมพระเกียรติ	1.5	1.71	1.61
วัดป่าพระสบาย	บุรีรัมย์	บ้านกรวด	1.44	1.00	1.22
วัดมหาเจดีย์	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.69	3.00	2.85

ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ จังหวัดบุรีรัมย์ มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงแต่ยังขาดการโฆษณาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมส่งเสริมระดับประเทศ และนานาชาติ และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวเช่นกัน ทางด้านจังหวัดสุรินทร์ หมู่บ้านเครื่องจักรสานบ้านบุทุม และหมู่บ้านทอผ้าไหม บ้านท่าสว่าง และบ้านเขวาสินรินทร์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเช่นกัน

ตารางที่ 5 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง

แหล่งท่องเที่ยว	ผังเมือง	สารูป/เอกลักษณ์	สุนทรียภาพ
อนุสาวรีย์พระยาสุรินทรมี	2.48	1.71	3
สวนสมเด็จพระศรีสะเกษ	1.89	2.2	3
สวนนกบุรีรัมย์	1.29	1.85	1

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า ในเขตจังหวัดชายแดนไทย โดยพิจารณาเฉพาะค่าประเมินของศักยภาพการท่องเที่ยว ซึ่งมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางลงมาถึงต่ำ ในกลุ่มนี้อุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว มีศักยภาพสูงสุด และอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว และเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานหลายแห่งจะต้องเดินเท้าเพื่อให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 6 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
หมู่บ้านจักสานบ้านบุทุม	สุรินทร์	เมือง	2.38	2.41
ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้	บุรีรัมย์	เมือง	2.9	2.25
ศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	เมือง	2.12	1.41
หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง	สุรินทร์	เมือง	1.1	2.28
หมู่บ้านช้าง	สุรินทร์	ท่าตูม	1.83	2.66
หมู่บ้านทอผ้าไหมเขวาสินรินทร์	สุรินทร์	กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์	2.36	2.19

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (น้ำตก) ที่มีอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกในเขตจังหวัดศรีสะเกษ มีระดับศักยภาพปานกลาง แต่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวรองได้แก่ น้ำตกสำโรงเกียรติ น้ำตกห้วยจันทร์ และน้ำตกภูละออ แต่จุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้คือ มีน้ำตกสวยงามระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม ของทุกปี หลังจากนั้นน้ำจะน้อยลงและหมดไปในที่สุด

ผลการประเมินของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ) ในพื้นที่จังหวัดที่ศึกษาอ่างเก็บน้ำนับว่าเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาด้านการเกษตรเพราะจะเกิดความแห้งแล้งในปีที่มีฝนทิ้งช่วงยาวนาน อ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง จังหวัดสุรินทร์ ศักยภาพปานกลางคือ อ่างเก็บน้ำลำนางรอง อ่างเก็บน้ำสนามบิน อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ให้มีศักยภาพไฮดรอลิประโยชน์หลักแล้วควรพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวจะทำให้คุณภาพชีวิตและผลผลิตการเกษตรในจังหวัดมีมูลค่าเพิ่ม และประสิทธิภาพการเพิ่มผลผลิตมากขึ้นด้วย

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การเชื่อมโยง

เส้นทาง	ปัจจุบัน พ.ศ.2546		เป้าหมายเวลาการเดินทางหลังปรับปรุงเส้นทางเสร็จ พ.ศ.2547
	ระยะทาง (ก.ม.)	เวลาการเดินทาง (ชม.)	
1. จุดพักกรุงเทพฯ → อยุธยาประเทศ อยุธยาประเทศ → ศรีโสภณ → เสียมราช	287 154	4 6-7	3.5 3-4
2. จุดพักสุรินทร์ → ช้องจอม ช้องจอม → กระลาน → เสียมราช	75 130	1.5 5-6	1.5 3
3. จุดพักสุรินทร์ → ช้องสง่า ช้องสง่า → อัดลองเวง → เสียมราช	110 135	2 5-6	2 3
4. จุดพักศรีสะเกษ → ช้องสง่า ช้องสง่า → อัดลองเวง → เสียมราช	110 135	2 5-6	2 3
5. จุดพักอุบลราชธานี → ช้องสง่า ช้องสง่า → อัดลองเวง → เสียมราช	155 135	2.5 5-6	2.5 3

เส้นทางการท่องเที่ยวจากอยุธยาประเทศ จังหวัดสระแก้ว สู่เสียมราช

อยุธยาประเทศ / ปอยเปต → ศรีโสภณ → เสียมราช → โดเล ساب → ปราสาท-
บันทายศรี → ปราสาทแม่บุญ → ปราสาทแปรรูป → ปราสาทตาพรหม → ปราสาท-
ตาแก้ว → ปราสาทพระขรรค์ → กลุ่มปราสาทพระนคร → นครธม → ปราสาทบายน
ปราสาทลานช้าง → ปราสาทบาปวน → ปราสาทวิมานอากาศ → นครวัด → บาราย

เส้นทางท่องเที่ยวจากช้องจอม จังหวัดสุรินทร์ / โอเสม็ด สู่เสียมราช

ช้องจอม / โอเสม็ด → อัดลองเวง → กบาลสะเปียน → บันทายศรี → เสียมราช
กลุ่มปราสาทพระนคร → นครธม → ปราสาทบายน → ปราสาทบาปวน → ปราสาท-
พิมาย → ปราสาทวิมานอากาศ → ปราสาทลานช้าง → ลานพระเจ้าจันเรื้อน → ปราสาท-
ตาพรหม → นครวัด → โดเล ساب

เส้นทางการท่องเที่ยวจากช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สู่เสียมราฐ

ช่องสะงำ → อัลลองเวง → กบาลสะเปียน → บ้านทาศรี → เสียมราฐ
 กลุ่มปราสาทพระนคร → นครธม → ปราสาทบายน → ปราสาทบาปวน
 ปราสาทวิมานอากาศ → ปราสาทลานช้าง → ลานพระเจ้าจันทรอินทร์ → ปราสาทตาพรหม
 นครวัด → โดเล ساب

เส้นทางการท่องเที่ยวศรีสะเกษ สู่ปราสาทเขาพระวิหาร

ศรีสะเกษ → วัดล้านขวด → ผามออีแดง → อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร →
 ปราสาทเขาพระวิหาร

เส้นทางการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ สู่บันเตียเมียนเจย

กรุงเทพฯ → ฉะเชิงเทรา → สระแก้ว → อรัญประเทศ → กิ่งอำเภอโคกสูง
 ปราสาทสัจจกัฏฐกรรม → ตาพระยา → จุดผ่อนปรนบึงตากวน → บันเตียเมียนเจย
 ปราสาทบันเตียฆมาร์ → ปราสาทบันเตียทัษ → ทมอพวก

เส้นทางการท่องเที่ยวปราสาทขอมสามชาติ (ไทย-กัมพูชา-ลาว)

ศรีสะเกษ → สระกำแพงใหญ่ → ปราสาทเขาพระวิหาร → อุบลราชธานี
 ช่องเม็ก → จำปาศักดิ์ → ปราสาทวัดภู

ผลการสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยวในการเดินทางเยือนจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ
 สระแก้ว เพื่อไปนครวัด

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

สัญชาติของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยมากที่สุด คือ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 21.8) ลักษณะการ
 เดินทางมากับคณะทัวร์ (ร้อยละ 86.8) และเที่ยวตามลำพัง (ร้อยละ 13.15) กลุ่มอายุ 25 – 34 ปี มา
 ท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 45.2) การศึกษาระดับปริญญาตรี มาท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 44.2) กลุ่ม
 อาชีพนักวิชาชีพระดับสูง มาท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 37.2) และกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ

(ร้อยละ 24.1) สถานภาพการเป็นโสด เป็นที่มาท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 62.5) ระดับรายได้ของนักท่องเที่ยว 2,500 US\$ ขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 24.1) และระดับรายได้ไม่เกิน 975 US\$ (ร้อยละ 21.6)

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย 5 อันดับแรก ต้องการมาพักผ่อน หายใจมากที่สุด รองลงมาสัมผัสธรรมชาติ มาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ชมสถานที่ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวผจญภัย

ตอนที่ 3 สิ่งดึงดูดใจของแต่ละจังหวัดอันดับแรก

สระแก้ว : เป็นที่ที่มีค่าใช้จ่ายถูก

สุรินทร์ : วัฒนธรรม / ประเพณีมีเอกลักษณ์

ศรีสะเกษ : วัฒนธรรม / ประเพณีมีเอกลักษณ์

บุรีรัมย์ : แหล่งโบราณคดี

ตารางที่ 8 แรงจูงใจในการเดินทางมาเยือนแต่ละจังหวัด

สิ่งดึงดูดใจ	สุรินทร์ (%)	สระแก้ว (%)	บุรีรัมย์ (%)	ศรีสะเกษ (%)	รวม (%)
แหล่งโบราณคดี	32.8	29.3	63.3	31.9	38.7
ความสวยงามของธรรมชาติ	16.0	27.3	30.4	38.3	25.6
วัฒนธรรม / ประเพณีที่มีเอกลักษณ์	87.4	24.2	30.4	53.2	51.5
เป็นแหล่งซื้อของ	12.6	7.1	8.9	17.0	10.8
วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น	41.2	32.3	35.4	48.9	38.4
เป็นที่ที่มีค่าใช้จ่ายถูก	10.9	41.4	5.1	10.6	18.3
สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	21.0	25.3	43.0	29.8	28.5
ความมีชื่อเสียง	3.4	10.1	5.1	4.3	5.8
จำนวน (คน)	119	99	79	47	344

ตอนที่ 4 อันดับความน่าสนใจของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยน่าสนใจเป็นอันดับ 1 (ญี่ปุ่น 87.3%) (ฝรั่งเศส 93.8%) (อเมริกาและแคนาดา 63.9%) (อังกฤษ 66.7%) (โอเชียเนีย 85.4%) (ยุโรปอื่น ๆ 71.4%) (เอเชียอื่น ๆ 90.9%) (เยอรมัน 81.0%)

ตารางที่ 9 การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาติต่าง ๆ

ประเทศไทยน่าสนใจ ในอันดับที่	ญี่ปุ่น (%)	ฝรั่งเศส (%)	อเมริกาและ แคนาดา (%)	อังกฤษ (%)	โอเชียเนีย (%)	ยุโรปอื่นๆ (%)	เอเชียอื่น (%)	เยอรมัน (%)
1	87.3	93.8	63.9	66.7	85.4	71.4	90.9	81.3
2	11.3	6.3	33.3	17.5	12.5	14.3	9.1	12.5
3	1.4	-	2.8	15.8	2.1	7.1	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	6.3
5	-	-	-	-	-	7.1	-	-
จำนวน (คน)	71	32	36	57	48	14	11	16

ตอนที่ 5 รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ลักษณะการเดินทาง ญี่ปุ่นมาเป็นแพคเกจทัวร์มากที่สุด (43.4%) เดินทางตามลำพังมากที่สุด คือ ฝรั่งเศส (97.0%) อเมริกา (90.0%) อังกฤษ (88.7%) จังหวัดที่ไปเยือนมาแล้วในประเทศไทย คือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี สุราษฎร์ธานี อุบลราชธานี นครราชสีมา ตราด บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุทัย สุโขทัย ภูเก็ต สุรินทร์ จังหวัดที่นิยมจะไปเยือนหลังจากที่สัมผัสแล้ว คือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ภูเก็ต เชียงราย ตราด ชลบุรี อุบลราชธานี กระบี่ นครราชสีมา กัมพูชา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ

ตารางที่ 10 จังหวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเยือนภายหลังจากจังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์

จังหวัดที่ไปเยือนต่อไป	จังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์			
	สุรินทร์	สระแก้ว	บุรีรัมย์	ศรีสะเกษ
	%	%	%	%
กรุงเทพฯ	60.3	73.3	57	40.7
เชียงใหม่	24.4	17.4	25	18.5
ภูเก็ต	12.8	2.3	3.6	-
เชียงราย	11.5	2.3	8.9	14.8
ตราด	11.5	-	-	14.8
ชลบุรี	10.5	5.8	8.9	7.4
อุบลราชธานี	5.1	2.3	10.7	11.1
กระบี่	3.8	8.1	3.6	3.7
นครราชสีมา	2.6	4.7	3.6	18.5
กำแพงเพชร	2.6	14.0	-	-
บุรีรัมย์	1.3	1.2	-	14.8
ศรีสะเกษ	1.3	2.3	-	-
จำนวน (คน)	78	86	56	27

การวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมีนักท่องเที่ยววางแผนไว้ร้อยละ 49.6 ไม่ได้วางแผนไว้ร้อยละ 50.4

ระยะเวลาการพักในแต่ละจังหวัดส่วนใหญ่ 1 – 2 วัน (40.6%) สิ่งดึงดูดใจที่ทำให้พักนานกว่า 3 วันคือ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น (47.9%) วัฒนธรรม (63.6%)

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางในประเทศไทย ใช้รถประจำทาง มากที่สุด

ตอนที่ 6 ระดับความสนใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเขต 4 จังหวัด อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ (56.0%) ปราสาทเมืองต่ำ (52.0%) งานช้างจังหวัดสุรินทร์ (75.0%) ปราสาทเขาพระวิหาร (53.0%) วัดสระกำแพงใหญ่ (37.0%) ปราสาทสตึกก้อกกรม (46.0%)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 13 แห่ง

แหล่งท่องเที่ยว	จำนวนคน	สนใจน้อย	สนใจมาก	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ปราสาทพนมรุ้ง	399	1	5	3.45	1.288
ปราสาทเมืองต่ำ	398	1	5	3.30	1.265
งานช้างสุรินทร์	399	1	5	3.74	1.412
หมู่บ้านช้าง	399	1	5	3.12	1.497
หมู่บ้านเครื่องเงิน	397	1	5	2.60	1.315
หมู่บ้านเครื่องหอย	398	1	5	2.43	1.217
ปราสาทศรีขรภูมิ	397	1	5	2.84	1.291
ปราสาทเขาพระวิหาร	399	1	5	3.32	1.377
ปราสาทสระกำแพงใหญ่	399	1	5	3.00	1.312
เทศกาลดอกคำฝอย	397	1	5	2.76	1.335
น้ำตกสำโรงเกียรติ	397	1	5	2.78	1.301
ปราสาทสัจจกัณฑ์	397	1	5	2.73	1.239
ปราสาทขอมอื่น ๆ	394	1	5	2.86	1.302

ตอนที่ 7 พฤติกรรมการบริโภคอาหาร นิยมอาหารเข้าแบบอเมริกัน มากที่สุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บริโภคอาหารเช้าทุกวัน (75.9%) สถานที่ห้องอาหารของโรงแรม (55.4%) และการบริโภคอาหารกลางวันทุกวัน (80.1%) ที่ร้านอาหารในเมืองมากที่สุด (69.2%) นิยมอาหารไทยมากที่สุด (74.6%) การบริโภคอาหารเย็นทุกวัน (94.1%) ที่ร้านอาหารในเมือง (75.6%) และอาหารไทยนิยมมากที่สุด (77.9%)

ตอนที่ 8 ค่าใช้จ่ายต่อวันในประเทศไทย

ค่าใช้จ่ายต่อวันกลุ่มต่ำ (220 – 1,000 บาท) มีจำนวนร้อยละ 61.3 ปานกลาง (1,030 – 2,000 บาท) มีจำนวนร้อยละ 25.8 และค่าใช้จ่ายต่อวันสูง (2,080 – 80,440) มีจำนวนร้อยละ 12.9 ของตัวอย่างการมาทักคณะทัวร์มีค่าใช้จ่ายอยู่ในกลุ่มต่ำร้อยละ 58.3 และนักท่องเที่ยวตามลำพังมีจำนวนร้อยละ 61.3 นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นมีค่าใช้จ่ายอยู่ในกลุ่มสูงมากที่สุด (32.1%)

ตอนที่ 9 ความสนใจในครัวเรือนของนักท่องเที่ยว

ความสนใจในครัวเรือน ไปมาแล้ว (37.7%) กำลังจะไป (32.9%) ยังไม่มีแผนการจะไป (29.4%) นักท่องเที่ยวในกลุ่มรายได้น้อยกว่า 975 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ไปนครวัดแล้วร้อยละ 40 และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า 2,501 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ไปนครวัดมาแล้ว ร้อยละ 38.3 กลุ่มที่ไปท่องเที่ยวจนครบถ้วนแล้วมีความสนใจในปราสาทขอมในประเทศไทยน้อยกว่ากลุ่มที่กำลังจะไป และกลุ่มที่ไม่มีแผนการที่จะไป

กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว จังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

การใช้กลยุทธ์ทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ ตลาดการค้าชายแดน การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น งานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และกลยุทธ์ที่ใช้มากที่สุด การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

การใช้กลยุทธ์ทางด้านราคา แพคเกจทัวร์ กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ การกำหนดราคาขั้นต่ำถึงชื่อเสียง สำหรับแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดราคาสอดคล้องกับปริมาณผู้ให้บริการ และกำหนดราคาสอดคล้องกับผู้ให้บริการ การใช้กลยุทธ์ทางการจัดจำหน่าย กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ การมีตัวแทนขาย และการขายตรง สำหรับการเลือกทำเลที่ตั้งกลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ ใกล้ที่พักอาศัยของกลุ่มเป้าหมาย และใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก เช่นที่โรงแรม สถานีรถไฟ หรือสถานีรถทัวร์ สำหรับกลยุทธ์ทางการส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ การจัดงานตามสถานที่ต่าง ๆ ส่วนกลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างน้อยคือ การโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ และการโฆษณาทางสิ่งพิมพ์ และมีการโฆษณาจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย

กลยุทธ์การจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม

กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากทางการจัดจำหน่ายคือ การขายตรง และการเลือกทำเลที่ตั้งใกล้สถานีขนส่ง และกลยุทธ์ที่ใช้ระดับปานกลางคือ กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างทางด้านบริการที่แตกต่าง การกำหนดราคาให้สอดคล้องกับปริมาณการใช้บริการ การกำหนดโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง การกำหนดราคาในช่วงฤดูการท่องเที่ยวและนอกฤดูการท่องเที่ยว และการโฆษณาในระดับท้องถิ่น

กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจร้านอาหาร

กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ ความเป็นเลิศทางด้านอาหาร ได้แก่ การรักษาคุณภาพอาหาร ความสม่ำเสมอของรสชาติ ความสะอาดของอาหาร ความปลอดภัยของอาหาร ปริมาณต่อหน่วยเหมาะสม และการแนะนำอาหารเด่นของร้าน และกลยุทธ์ความเป็นเลิศของบริการ ได้แก่ การต้อนรับ มารยาทของบุคลากร ความรวดเร็วของบริการ และกลยุทธ์ความเป็นเลิศด้านการจัดการ ได้แก่ การรักษามาตรฐานของคุณภาพอาหาร การรักษารรยาบรรณ การรักษามาตรฐานของบรรยากาศ และการรักษามาตรฐานของด้านบริการ

กลยุทธ์การจัดการธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก

กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ กลยุทธ์การจัดจำหน่าย ได้แก่ การขายปลีกอิสระ และกลยุทธ์ในการส่งเสริมทางการตลาด ได้แก่ การให้ส่วนลดและกลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมาก คือ กลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความหลากหลายประเภทของสินค้า ความหลากหลายของขนาดและรูปร่าง ความหลากหลายของกลิ่น ความหลากหลายของสี และกลยุทธ์ความเลิศทางด้านคุณภาพ สำหรับกลยุทธ์ทางด้านราคาใช้ค่อนข้างมาก ได้แก่ การใช้ราคาเปรียบเทียบกับคุณภาพ คู่แข่งขัน และต้นทุนในการผลิต ทางด้านกลยุทธ์ทางการจัดจำหน่ายที่ใช้ค่อนข้างมาก คือ การขายปลีกอิสระ กลยุทธ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการตลาดระดับปานกลางคือ การจัดแสดงสินค้าในงาน การให้ของแถม กลยุทธ์ที่มีการใช้น้อย ได้แก่ การโฆษณา การแจกแถม

กลยุทธ์การจัดการของจังหวัด ชายแดนไทย-กัมพูชา

เป้าหมายของการพัฒนา คือ การเพิ่มขีดความสามารถทางการท่องเที่ยวของจังหวัดและบริการเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา และต่างประเทศ (กัมพูชา) เพื่อสร้างระบบการบริการที่ดี และนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์การค้าชายแดน	กลยุทธ์การท่องเที่ยว
<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมให้มีระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงทั้งในประเทศและต่างประเทศ 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการและเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด

ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. โบราณสถานจำนวนมาก 2. กิจกรรม / ประเพณีมาก 3. ศักยภาพท่องเที่ยวธรรมชาติและเชิงนิเวศสูง 4. เชื่อมโยงไทยและกัมพูชาและอินโดจีนได้ 5. ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวถูกกว่าภูมิภาคอื่น ๆ 6. วัฒนธรรมท้องถิ่นหลากหลาย 7. มีความปลอดภัยสูง 8. ประชาชนเป็นมิตร	✓			1. ทางหลวงแผ่นดินมาตรฐาน 2 ช่องจราจร 2. ความสนใจและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศน้อย 3. ขาดแคลนมัคคุเทศก์อาชีพ 4. การรวมตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดน้อย 5. ขาดแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงในเขตเมือง 6. การโฆษณาสินค้าท่องเที่ยววันน้อย 7. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตน้อย	✓		
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. โบราณสถานเกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน 2. การพัฒนากิจกรรม / ประเพณีสู่สากล 3. โอกาสสูงในการ เชื่อมโยงไทยและกัมพูชา 4. การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดี 5. การเดินทางท่องเที่ยวทางบก 6. การ ประคองอินโดจีน 7. ท่องเที่ยวทำบุญ 8. ท่องเที่ยวกีฬา	✓			1. ความไม่แน่นอนการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน 2. ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชาสูงกว่าประเทศไทยมาก 3. เส้นทางในประเทศเพื่อนบ้านชำรุดทรุดโทรมมาก 4. กฎระเบียบป้องกัน / ควบคุมนักท่องเที่ยวชาวไทย 5. ภูมิอากาศร้อน แห้งแล้ง		✓	

ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดเสียมราฐ

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. การมีชื่อเสียงโบราณสถาน ขอม นครวัด นครธม 2. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติมี ศักยภาพสูง 3. ทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ในเอเชีย 4. มัคคุเทศก์มีความรู้ความ สามารถเป็นอย่างดี 5. สื่อสารภาษาไทยได้ดี 6. มีโรงแรมระดับ World Class	✓			1. ความขัดสนทางรายได้ 2. ความขัดสนทางด้านคมนาคม ขนส่ง 3. ความขัดสนทางสินค้าอุปโภค บริโภค 4. ความสามารถในการผลิตต่ำ 5. ความไม่แน่นอนทางการเมือง 6. ราคาสินค้าและบริการสูง		✓	✓
โอกาส (Opportunity)				ข้อจำกัด (Threat)			
1. ความร่วมมือการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว 2. ความร่วมมือการส่งเสริมการ ผลิตด้านการเกษตร 3. ความร่วมมือในการพัฒนา บุคลากร 4. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม 5. การเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา ลาว – เวียดนาม	✓			1. ไม่มีเส้นทางเชื่อมโยง 2. คุณภาพของเส้นทางมาตรฐาน ต่ำและชำรุด 3. ขาดงบประมาณของประเทศ 4. ขาดเงินช่วยเหลือจากต่าง- ประเทศ 5. มาตรการทางภาษีไม่เอื้อต่อ การลงทุน มีอัตราสูง ซ้ำซ้อน		✓	✓

ศักยภาพการพัฒนาของ จังหวัดสระแก้วจากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. เส้นทางสู่นครวัด 2. ตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาที่มีมูลค่ามากที่สุด 3. มีอุทยานแห่งชาติปางสีดา และตาพระยา 4. ศักยภาพท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5. การเชื่อมโยงวัฒนธรรมขอม สดักก้อกรรม	✓ ✓ ✓	 ✓	 ✓ ✓ 	1. ความแห้งแล้งขาดน้ำใช้ 2. ขาดแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานวัฒนธรรมขอม 3. ขาดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับชาติ และนานาชาติ	 ✓ ✓	 	✓
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวชายแดน 1. เขตเศรษฐกิจพิเศษอรัญประเทศ 2. การเชื่อมโยงทางไทย-กัมพูชา และเวียดนามตอนใต้ 3. การเชื่อมทางรถไฟไทย-กัมพูชา และเวียดนามตอนใต้ 4. การเชื่อมโยงจุดผ่อนแดนอื่น ๆ ในจังหวัด	✓ ✓ ✓	 ✓ ✓ ✓	 	1. สถานการณ์ในประเทศกัมพูชา 2. งบประมาณพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด 3. นโยบายของรัฐบาลกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด 4. คุณภาพของเส้นทางไปนครวัด	 	 	✓ ✓ ✓ ✓

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วได้มีการศึกษาเพื่อวางแผนการลงทุน โดยการวิเคราะห์ศักยภาพในด้านต่าง ๆ และได้กำหนดเป็นแผนการลงทุนที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ซึ่งด้านการท่องเที่ยวนี้มีโอกาสการลงทุนสูงมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีของอาณาจักรขอมเป็นจำนวนมาก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติก็มีอุทยานแห่งชาติปางสีดา อีกทั้งยังมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา จึงเป็นการเพิ่มความน่าสนใจในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 200 กิโลเมตร แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนลงทุนมีดังนี้

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย คงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

3. ควรมีการสำรวจเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเกี่ยวกับถ้ำที่บริเวณเขาฉกรรจ์ ซึ่งมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4. รัฐควรเสริมสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่เสนอแนะในการลงทุนนั้น ได้แก่

1. โครงการลงทุนสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. โครงการลงทุนบริษัทท่องเที่ยวและรถเช่า
3. โครงการลงทุนที่พักและร้านอาหารที่อ่างเก็บน้ำ
4. โครงการก่อสร้างโรงแรมที่อำเภอเมืองและอำเภอรัญประเทศ

สำหรับแนวทางการพัฒนาการลงทุนด้านการท่องเที่ยว นั้น ได้วิเคราะห์ศักยภาพของแผนการลงทุนของจังหวัด และได้เสนอแนะให้มีการลงทุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การก่อสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. การก่อสร้างรีสอร์ทรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติปางสีดา
3. การจัดบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา
4. การพัฒนาบริการด้านร้านอาหาร
5. การก่อสร้างโรงพยาบาลและคลินิก
6. การลงทุนด้านห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังมีแผนการฟื้นฟูพัฒนา อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2541 – 2542 ที่กำหนดเป็นนโยบายให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ดังนี้

1. รมรงค์เผยแพร่ให้ความรู้ และความเข้าใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2. ให้มีกลไกการบริการการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเฉพาะพื้นที่โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย และประสานการพัฒนา

3. นำมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้างเข้ามาใช้อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐ รวมถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ

4. สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มแรงดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว

5. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบโดยสนับสนุนการรวมตัวกันของภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อความคล่องตัวในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาล และให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว

6. ผลักดันให้จังหวัดสระแก้วเป็นประตูการค้าสู่อินโดจีน โดยร่วมมือกับกลุ่มประเทศอินโดจีนเพื่อพัฒนาวงจรการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

7. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งผลดีแก่การพัฒนาสังคม

8. ผลักดันให้มีการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ด้านการเกษตร : ข้าวหอมมะลิ / ยางพารา / ฟาร์มปลอดสารพิษ / อ้อย / เกษตรอินทรีย์ 2. ด้านการท่องเที่ยว : โบราณสถาน / อารย-ธรรมขอมที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย / แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ / แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3. วัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย 4. ทูทางสังคม : แหล่งเรียนรู้ / วัฒนธรรมประเพณี 5. ทำเลที่ตั้งของจังหวัด : โลเกชั่นที่ดี / การคมนาคมสะดวก ติดต่อกับภาคกลางตอนบน	✓			1. ขาดช่องทางระบายสินค้าของจังหวัด 2. การจัดการด้านน้ำ 3. ขาดการเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวของภูมิภาค และประเทศเพื่อนบ้าน 4. ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 5. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 6. การคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก 7. ขาดระบบสร้างองค์ความรู้และข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว 8. สื่อมีน้อยไม่มีคุณภาพ	✓ ✓ ✓		 ✓ ✓ ✓ ✓
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. นโยบาย SMEs และอัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่งเสริมการลงทุน 2. นโยบายจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน 3. เป็นพันธมิตรและเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียง		✓	 ✓	1. อากาศร้อน แห้งแล้ง 2. งบประมาณของจังหวัดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว 3. อุปสรรคกรมศิลปากร			✓ ✓ ✓

รายชื่อโครงการและวงเงิน

ชื่อโครงการ	กรอบยุทธศาสตร์ 5 ด้าน	วงเงิน (บาท)	
		ทั้งโครงการ ปี 47-50	ปี 2547
1. ปรับปรุงและพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	ด้านการท่องเที่ยว	3,819,000	3,819,000
2. ก่อสร้างศูนย์ศึกษาเส้นทาง อารยธรรมขอม	ด้านการท่องเที่ยว	200,000,000	2,750,000
3. ศึกษาและพัฒนาภูเขาไฟวนอุทยาน เขากระโดง	ด้านการท่องเที่ยว	28,000,000	3,000,000
4. ส่งเสริมพัฒนาสินค้า OTOP สู่อการ ส่งออก	OTOP	10,889,000	2,544,500
5. เส้นทางสายไหม OTOP สู่อตลาด สากล	OTOP	4,500,000	1,500,000
รวม		247,207,997	13,616,047

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่ผลิตข้าวหอมมะลิพันธุ์ดี ยางพารา เกษตรอินทรีย์ ในด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งโบราณสถานและอารยธรรมขอมที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำเลที่ตั้งของจังหวัด มีภูมิประเทศที่ดี และการคมนาคมที่สะดวก ด้านอุตสาหกรรมมีโรงงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงสีข้าว ด้านแรงงานมีแรงงานด้านการเกษตรประมาณ 700,000 คน รวมทั้งแรงงานฝีมือส่งออก และแรงงานที่มีคุณภาพ ซึ่งต่างประเทศต้องการแรงงานที่มีฝีมือ ความต้องการของตลาดโลกด้านข้าวหอมมะลิ ยางพารา นอกจากนี้ ภาคเอกชนมีความสนใจที่จะมาลงทุนสร้างเขตอุตสาหกรรม เป็นพันธมิตรและเชื่อมโยงระบบ รวมถึงพันธมิตรการเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียง

ศักยภาพการพัฒนาของ จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ด้านการเกษตร เกษตรอินทรีย์	✓			1. ขาดช่องทางการตลาดระบายสินค้า		✓	
2. ด้านการท่องเที่ยวงานช้างเมืองสุรินทร์	✓			2. ขาดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว		✓	
3. การทอผ้าไหม	✓			3. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก			✓
4. การผลิตเครื่องเงิน	✓	✓		4. แหล่งท่องเที่ยวไม่ดึงดูดความสนใจ	✓		
5. หมู่บ้านช้าง			✓	5. แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่ห่างกัน	✓		
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ตลาดการค้าชองจอม	✓			1. อากาศร้อน แห้งแล้ง			✓
2. การเชื่อมโยงสู่กัมพูชาและเวียดนาม	✓			2. เส้นทางในกัมพูชาชำรุด	✓		
3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	✓			3. นโยบายของรัฐบาลกัมพูชา			✓
4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	✓			4. นโยบายของรัฐบาลไทย			✓
5. การพัฒนาของสนามบิน	✓			5. งบประมาณของจังหวัดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว			✓

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์

กำหนดให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายภารกิจให้แก่ ท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน ฯลฯ ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนั้น แนวคิด "บ้านเมื่อน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม" การดำเนินงานตามนโยบาย "บ้านเมื่อน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม" จังหวัดสุรินทร์ เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถวัดผลได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนจังหวัดสุรินทร์

แผนงาน / โครงการ

- 1.) โครงการสร้างสวนสาธารณะชุมชน หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 13 เทศบาลตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 2.) โครงการปรับปรุงทางหลวงหมายเลข 226 บริเวณสี่แยกชุมชนเทศบาล ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 3.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งน้ำโบราณสถานสระสี่เหลี่ยม ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ

- 4.) โครงการขยายระบบบริการประปาให้ครบทุกครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 5.) โครงการขยายโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 6.) โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ และไฟฟ้าชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 7.) โครงการรักษาความสะอาดเรียบร้อยและจัดระเบียบชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 8.) โครงการก่อสร้างทางเดินเท้าในเขตเทศบาลตำบลระแงงอำเภอศีขรภูมิ
- 9.) โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองระแงง อำเภอศีขรภูมิ
- 10.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งน้ำหนองปะอ่าว ให้เป็นสวนสาธารณะ เทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอปรางสาท
- 11.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองน้ำศรีนครเตาเท้าเรือ ให้เป็นสวนสาธารณะ เทศบาลตำบลรัตนบุรี อำเภอรัตนบุรี
- 12.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองบัว ให้เป็นสวนสาธารณะ เทศบาลเมืองสุรินทร์ อำเภอเมืองสุรินทร์
- 13.) โครงการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 14 ตอนเลี้ยวเมืองสุรินทร์ด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก
- 14.) โครงการปรับปรุงถนนย่านชุมชน ขยายผิวจราจรเป็น 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 214
- 15.) โครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพอีสานใต้
- 16.) โครงการพัฒนาหมู่บ้านช้าง
- 17.) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพการพัฒนาของ จังหวัดศรีสะเกษ จากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติป่าเขา			✓	1. ภาวะความแห้งแล้ง		✓	
2. วัฒนธรรมหลากหลาย			✓	2. ประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร		✓	
3. โบราณสถานสระกำแพงใหญ่			✓	3. ขาดแผนการตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัด	✓		
4. สวนสมเด็จพระเจ้า		✓	✓	4. ขาดแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด	✓		
5. อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร			✓	5. สื่อน้อย	✓		
6. วัฒนธรรมประเพณี			✓				
7. การอนุรักษ์วัฒนธรรม			✓				
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. การเชื่อมโยงกับปราสาทเขาพระวิหาร กับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	✓			1. นโยบายของรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านในการส่งเสริมการท่องเที่ยว			✓
2. การเชื่อมโยงกับอัลดองเวง และนครวัด	✓			2. นโยบายของรัฐบาลกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด			✓
3. การเชื่อมโยงสามเหลี่ยมมรกต		✓		3. ข้อจำกัดของงบประมาณพัฒนาจังหวัด			✓
4. การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองใหม่ช่องสะงำ		✓					
5. การเป็นแหล่งสถานันทนาการครบวงจร			✓				

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

- 1.โครงการเมืองใหม่ช่องสะงำเมืองใหม่
- 2.โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
1. ผลการประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ มีศักยภาพสูง กลุ่มงานวัฒนธรรมประเพณีงานแสดงช้างเมืองสุรินทร์หมู่บ้านช้าง หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง และบ้านเขาสินรินทร์ ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ วัดมหาเจดีย์ (วัดล้านขวด) แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร แหล่งท่องเที่ยวประเภทอ่างเก็บน้ำ	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านบริการและเพิ่มแรงดึงดูดแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด 1) กลยุทธ์การขาย 2) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ด้านวัฒนธรรมประเพณี 3) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแหล่งภูมิปัญญาไทย 4) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแหล่งวัฒนธรรม 5) กลยุทธ์การสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ 6) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย 7) กลยุทธ์เพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ควบคู่กับหน้าที่หลัก	1) การขายควบคู่กับเสียเงินซื้อบัตรเดียวเที่ยวได้ 2 แห่ง 2) จัด Route Tour คูงานแสดงช้างเยี่ยมชมหมู่บ้านช้าง 3) ทำ Route ท่องเที่ยวภูมิปัญญาไทย 4) การจัดกิจกรรม Amazing วัฒนธรรมอีสานใต้ 5) จัด Rout ร่วมศรัทธาขอโชกเขาพระวิหาร ทิวรสุภาพ 6) จัดพื้นที่และกิจกรรม 7) สถานที่พักและสถานที่พักผ่อน	กรมศิลปากร จังหวัดสุรินทร์ อบต.ท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ธุรกิจท่องเที่ยว กรมอุทยานฯ จังหวัดกรมชลประทาน
2. ผลการวิเคราะห์ การเชื่อมโยงจังหวัดชายแดนไทยกับพม่า เมืองคูมิตร สระแก้ว และบันเตเมียนเจย บุรีรัมย์ และอุดรมีชัย สุรินทร์ และอุดรมีชัย ศรีสะเกษ พระวิหาร และ อุดรมีชัย	กลยุทธ์การเสริมสร้างการท่องเที่ยวและบริการกับประเทศเพื่อนบ้านเชื่อมเส้นทางนครวัด นครธม 1) การพัฒนาเส้นทางทางบก ขนส่งทางบก	1.1) โครงการช่องสง่า อัลลองเวง เสียมราฐ 1.2) โครงการซ่อมจอม กะลาน เสียมราฐ 1.3) โครงการช่องจอม อัลลองเวง เสียมราฐ	จังหวัด กรมทางหลวง

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>3. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว</p> <p>ภูมิหลังและลักษณะและ แรงจูงใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยว แหล่งโบราณคดีบุรีรัมย์ วัฒนธรรมสุรินทร์ ศรีสะเกษ ค่าใช้จ่ายถูก ธรรมชาติสวย สระแก้ว ญี่ปุ่น การสัมผัสวัฒนธรรมฝรั่งเศส ผจญภัย และธรรมชาติ ยุโรปอื่น ๆ อเมริกา แคนาดา และเยอรมัน สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อังกฤษ เยอรมัน สัมผัสธรรมชาติแปลก</p> <p>อันดับความน่าสนใจของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชาความน่าสนใจของประเทศไทย อุปนิสัยของคนไทยความเก่งกาจของประเทศความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก</p>	<p>2) จัด Rout Tour เชื่อมโยงวัฒนธรรม ไทย-กัมพูชา</p> <p>1) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายการตลาด</p> <p>2) การสร้างกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเมือง</p> <p>3) กลยุทธ์การโฆษณาขายผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว</p>	<p>1.4) โครงการบ้านกรวด – ศรีโสภณ (ช่องสายตะกู)</p> <p>1.5) โครงการอนุรักษ์ประเทศ ศรีโสภณ เสียมราชู</p> <p>1.6) โครงการอนุรักษ์ประเทศ ศรีโสภณ พระตะบอง</p> <p>2.1) สระแก้ว-บ้านทวยคมาร</p> <p>2.2) สระแก้ว-เสียมราชู</p> <p>1.1) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม เทียวงาน ประเพณี</p> <p>1.2) การส่งเสริมการตลาด</p> <p>1.3) โครงการปรับปรุงอุทยานประวัติศาสตร์</p> <p>2.1) โครงการสถานนันทนาการ</p> <p>2.2) กิจกรรมท่องเที่ยวที่พักและผจญภัย</p> <p>3.1) การสร้าง Brand ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด</p>	<p>ธุรกิจนำเที่ยว</p> <p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยวโรงแรม</p> <p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>ปราสาทเขาพระวิหาร (ค่อนข้างมาก) วัดสระกำแพงใหญ่ (ปานกลาง)</p> <p>พฤติกรรมผู้บริโภค</p> <p>อาหารเช้า นิยมแบบไทย</p> <p>คอนนินเนตล์ และ ABF</p> <p>กลางวัน และเย็น นิยมอาหารไทยและเอเชีย</p> <p>ค่าใช้จ่าย / วัน / คน</p> <p>220 – 1,000 บาท (60.6%)</p> <p>1,001 – 2,000 บาท (25.8%)</p> <p>มากกว่า 2,000 บาท (13.5%)</p> <p>ความสนใจในนครวัด เคยไปและกำลังจะไป ร้อยละ 70.6 ยังไม่มีแผน ร้อยละ 29.4</p>	<p>10) ใช้เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ</p> <p>11) กลยุทธ์เน้นความหลากหลายของอาหาร</p> <p>12) การยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก</p> <p>13) ใช้นครวัดเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว</p>	<p>10) จัด Route Tour เชื่อมโยงเขาพระวิหาร และสระกำแพงใหญ่</p> <p>11) การฝึกอบรมการประกอบอาหารนานาชาติ</p> <p>12) การพัฒนาบุคลากรและสิ่งก่อสร้าง</p> <p>13) จัด Route Tour เชื่อมโยงนครวัด</p>	<p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยว</p> <p>ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจร้านอาหาร</p> <p>ธุรกิจโรงแรม</p> <p>ธุรกิจนำเที่ยว</p>
<p>กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว</p> <p>ปัญหาของธุรกิจนำเที่ยวมี</p> <p>ภาวะการแข่งขันสูง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ไม่ประสบความสำเร็จ ขาดงบประมาณประชาสัมพันธ์ ผลกระทบจากเหตุการณ์</p> <p>กลยุทธ์การจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม</p>	<p>1) เพิ่มการใช้กลยุทธ์ทางด้านการส่งเสริมคือ การโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต</p> <p>2) การรวมตัวกับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก</p>	<p>1) โครงการ E-Market สำหรับธุรกิจนำเที่ยวส่วนภูมิภาค</p> <p>2) ชมรม / สมาคม ธุรกิจนำเที่ยวของพื้นที่หรือจังหวัด</p>	<p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยว</p> <p>สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p> <p>สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค</p>
<p>ปัญหาของธุรกิจที่พักแรม</p> <p>ขาดแคลนเจ้าหน้าที่</p> <p>พลังงานราคาสูง อัตราการเข้าพักต่ำ</p>	<p>1) การพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรม</p> <p>2) การส่งเสริมการตลาด</p>	<p>1) โครงการอบรมพนักงานหลักสูตรการนำเที่ยว หลักสูตรการโรงแรม</p> <p>2) จัดงานส่งเสริมการขายช่วง Low Season</p>	<p>สถาบันวิชาชีพ สถาบันการศึกษา</p> <p>ททท.</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>ปัญหาของธุรกิจร้านอาหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดแคลนบุคลากรทำอาหาร - ต้นทุนวัตถุดิบสูง - การรักษาคุณภาพวัตถุดิบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การซื้อตรงจากผู้ผลิตหรือเกษตรกร 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การอบรมผู้ประกอบการอาหาร 2) การจัดการหมุนเวียนสินค้าคงเหลือให้เร็วขึ้น 	<p>สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันการศึกษา</p>
<p>ปัญหาของธุรกิจขายสินค้าที่ระลึก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดช่างฝีมือ - การลอกเลียนแบบ - การขยายตลาด - การแข่งขัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาบุคลากร 2) ความช่วยเหลือของภาครัฐและเอกชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน 2) การสร้างกลุ่มและเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ขาย 	<p>สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หอการค้าจังหวัด สมาคมการท่องเที่ยว ระดับจังหวัด และภูมิภาค</p>
<p>แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม 2) เป็นแหล่งเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมและการศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) สำรวจและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 4) เสริมสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ 5) กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการลงทุนสร้างศูนย์การค้าชายแดน 2) ก่อสร้างรีสอร์ทอุทยาน 3) การจัดบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดา <p>5.1) ปรับปรุงภูมิทัศน์สิ่งอำนวยความสะดวกทางรถไฟ</p> <p>5.2) ศูนย์มิตรภาพไทย-กัมพูชา</p> <p>5.3) ปรับปรุงเส้นทางสาย 33</p> <p>5.4) หน่วยบริการนักท่องเที่ยว</p> <p>5.5) ร้านปลอดภาษี.</p> <p>5.6) ศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว</p> <p>5.7) เป็นการท่องเที่ยวเกี่ยวกับกลุ่มปราสาทบันเดียมาร์</p> <p>5.8 ประดูเส้นทางสุริยวัฒน์</p>	<p>องค์การบริหารส่วนตำบลกรมอุทยานฯ</p> <p>ธุรกิจนำเที่ยวกรมอุทยานฯ</p> <p>เทศบาลตำบลอรัญประเทศ</p> <p>หอการค้าจังหวัดสระแก้ว</p> <p>กรมทางหลวง</p> <p>ด่านศุลกากรอรัญประเทศ</p> <p>องค์การบริหารส่วนตำบลวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว</p> <p>จังหวัดสระแก้ว</p> <p>ททท.</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
แผนยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์ (เฉพาะการท่องเที่ยว) เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม	1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2) พัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว 3) พัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว	1) ปรับปรุงและพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง 2) ก่อสร้างศูนย์ศึกษาเส้นทางอารยธรรมขอม 3) ศึกษาและพัฒนาอุทยานแห่งชาติวนอุทยานเขากระโดง	กรมศิลปากร จังหวัดบุรีรัมย์ กรมศิลปากร กรมอุทยานแห่งชาติ
แผนงานจังหวัดสุรินทร์ (เฉพาะการท่องเที่ยว) บ้านเมืองท่า อยู่เขตอุทยานธรรม	1) ชุมชนมีความเป็นระเบียบ 2) มีสวนสาธารณะพักผ่อนเพียงพอ 3) มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและอนุรักษ์แหล่งน้ำโบราณคดี	1) โครงการสร้างสวนสาธารณะระแงงศรีขรภูมิ 2) ปรับปรุงเส้นทาง 226 บริเวณสี่แยกชุมชนเทศบาล ตำบลระแงงศรีขรภูมิ 3) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งน้ำโบราณสถานสระสี่เหลี่ยมศรีขรภูมิ 4) โครงการพัฒนาหมู่บ้านช้างบ้านดากลาง 5) ศูนย์ศิลปหัตถ์อีสานใต้ 6) แรลลี่เปิดประตูสู่อินโดจีน 7) โครงการหาบ้านใหม่ให้ช้าง	เทศบาลตำบลระแงง กรมทางหลวง กรมศิลปากร อบต. กระโพ จังหวัดสุรินทร์ กองกำลังสุรนารี จังหวัดสุรินทร์
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ (เฉพาะการท่องเที่ยว)	1) พัฒนาความสัมพันธ์อันดีเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับจังหวัดอุดรธานี จังหวัดเสียมราฐ และจังหวัดพระวิหาร ประเทศกัมพูชา 2) เพิ่มศักยภาพและแรงจูงใจในด้านการค้าและการท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชา และกลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ และยโสธร	1) ปรับปรุงสถานที่บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร 2) โครงการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงช่องสะงำกับเมืองอัลลองเวง 3) โครงการก่อสร้างช่องสะงำเมืองใหม่	จังหวัดศรีสะเกษ กรมอุทยานแห่งชาติ กรมทางหลวง จังหวัดและ อบจ. ศรีสะเกษ

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว

1) เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

เสริมความน่าสนใจเช่น แหล่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรับปรุงวิธีเสนอแสงสี สารความรู้ สร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น Convention Center , Theme Park หาข้อสรุปจากผู้ประกอบการการท่องเที่ยวว่าต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใดที่จะถูกใจตลาด แล้วปรับปรุงเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ไม่ใช่พัฒนาใหม่ ๆ หรือสร้างสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่ดูแลให้ความสำคัญสิ่งเดิมที่มีอยู่ จัดการคนดูแลรักษาและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวและจัดให้มีห้องน้ำสะอาด ที่นั่งพักผ่อนตามเส้นทางเดิม เอาธรรมชาติมาช่วยร่วมกับเทคโนโลยีการจัดการ ลงทุนสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างเช่น ศูนย์การประชุม ศูนย์ วัฒนธรรม สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ สร้างถนนเพิ่ม ปรับปรุงผิวจราจรจนถึงแหล่งท่องเที่ยวให้แหล่งท่องเที่ยวจัดเพิ่มคุณภาพในสินค้าและบริการด้วยการยอมรับโดยสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2) การยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรจะมีการจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคาร รถเช่า องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าของสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะได้ทราบถึงมาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่รองรับขยะ และจัดให้มีการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อให้บริการ เป็นไปตามขั้นตอนของการพัฒนาของตลาดและระดับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรมเริ่มที่ 3 ดาว 4 ดาว 5 ดาว ยกย่องมาตรฐานของห้องน้ำ อาหาร สถานที่พักผ่อน สินค้า ฯลฯ

3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด

การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ควรเน้นเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่เด่น ๆ ของแต่ละจังหวัด ไม่ใช่ไปเสริมทั่วไปหมด จะต้องเน้นภาคอีสานให้มาก เพราะคนส่วนใหญ่จะรู้อีสานน้อยมาก จะต้องขายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนบ้าน ลาว เขมร กิจกรรมดึงดูด ตลาดเป้าหมาย ภายนอกประเทศ กิจกรรมดึงดูด ตลาดเป้าหมาย ภายในประเทศและต่างประเทศ จัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์กว้างและต่อเนื่อง จัดโปรแกรมโชว์จุดขายให้บ่อยกว่าเก่าสร้าง Brand ของอีสานให้สื่อความหมายไปในแนวทางสนุกสนานและเป็นธรรมชาติที่สุด อีสานเมืองกีฬาและศิลปิน สระแก้วอนุรักษ์และผจญภัย

4) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม

ควรจะต้องภาคเอกชนเข้ามาให้ความเห็น ส่วนมากจะพัฒนาตามที่ ททท. ต้องการ หรือตามที่ส่วนราชการต้องการ คือ ส่วนราชการจะมุ่งความต้องการไปส่วนไหนก็มักจะของงบประมาณเสริมส่วนนั้น ส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้อำนวยความสะดวกและให้เอกชนได้มีบทบาทร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ OTOP เชิงเกษตร การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมระหว่างผู้ประกอบการระดับท้องถิ่นโดยปลูกจิตสำนึกให้รู้ถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยจัดให้มีที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด

5) ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนายังมีน้อย ที่รัฐบาลไทยมีกลยุทธ์การขายร่วมให้ประเทศไทยเป็น Gate way และมีนโยบายช่วยพัฒนาสาธารณูปโภค แหล่งท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ดี จะช่วยให้ประเทศเพื่อนบ้านก้าวได้เร็วขึ้น ประเทศเพื่อนบ้านมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวมากอยู่แล้ว เช่น กัมพูชา มีนครวัด ลาวมี น้ำตก หลิว ขายได้ทุกวัน และขายได้ทั้งปี แต่การเมืองท้องถิ่นยังไม่แน่นอน จึงต้องมีการเจรจาพูดคุยกัน เพื่อพัฒนาร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เช่น กัมพูชายังขาดคนประสานงานที่ดีเราจะต้องเข้าไปช่วยเขา พัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ไกด์ การต้อนรับ อาหาร ถ้าหากยังไม่พร้อมเสนอความช่วยเหลือในทุกทางที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นบุคลากรหรือเงินทุนในรูปแบบกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแล้วผู้กักด้วยโปรแกรมการท่องเที่ยว

6) การเปิดประตูการท่องเที่ยวสู่อินโดจีนทางเมืองคู่มือไทย-กัมพูชา

การจับคู่เมืองคู่มืออุบลราชธานีกับพระวิหาร ศรีสะเกษ กับพระวิหารและอุดรมิชัย สุรินทร์ กับอุดรมิชัย บุรีรัมย์ กับ บ้านเคียเมียนเจย สระแก้ว กับ มั่นเคียเมียนเจย และพระตะบอง จันทบุรีกับไพลิน และจังหวัดตราดกับเกาะกง

ควรกำหนดราคาจุดผ่านแดนให้แน่นอน การจัดเก็บมาตรฐาน โดยไม่เพิ่มราคา หรือฉวยโอกาส หาล่วงเวลา หรือแม้แต่ขณะนี้การเปิดจุดผ่านแดนช่องสง่า ได้ประกาศเปิดเป็นด่านถาวรตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 แต่ยังไม่สามารถเดินทางไปได้ การเปิดประตูจะเป็นการดีมากเพราะไทยเราจะได้เกินดุลด้านการค้า เพราะของใช้ อุปโภคบริโภค 99% ต้องซื้อจากไทยเข้ากัมพูชา-ลาว (จำปาศักดิ์) มีความเป็นไปได้สูงมากโดยการเชื่อมต่อของเส้นทางคมนาคมไม่ว่าจะเป็นถนน 8 เลน หรือ รถไฟความเร็วสูง การขนส่งสินค้าในระบบตู้คอนเทนเนอร์

7) การรณรงค์ท่องเที่ยวด้านรถยนต์

เป็นเรื่องที่ดีทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสใกล้ชิดกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยและคนกัมพูชา และต้องพัฒนาความพร้อมด้านถนนเริ่มจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์เป็นตัวยืนอยู่แล้วในชนชั้นกลาง และนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ไปจากประเทศไทย ให้เจ้าของบริการเจ้าของรถทัวร์ และรถแท็กซี่ รถสามล้อ มอเตอร์ไซด์บริการ หรือรถบริการต่าง ๆ ให้มีการอบรมและให้ร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยว ฝัวจราจต้องปรับปรุงให้ถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ผู้ปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม

8) กลยุทธ์อื่น ๆ

ควรจัดให้มีแหล่งบันเทิงรวมเป็นศูนย์จะอยู่ที่ตรงช่องสะงำหรือสามเหลี่ยมมรกต ไม่ว่าจะเป็นสนามกอล์ฟ คาสีโน โรงแรมแบบมาเลเซีย เพราะจะไปทำสร้างนครวัด-นครธม ให้เหมือนกัมพูชา ก็ไม่ได้จะสร้างน้ำตกให้เหมือนที่ลาว คอนพะเพ็ง ก็ไม่ได้ เพิ่มการขนส่งสินค้าทางรถไฟในรูปแบบการขนส่งระบบคู่ คอนเทนเนอร์ แล้วออก พรบ. จราจรการขนส่งทางรถยนต์ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ก่อสร้างศูนย์ประชุม สัมมนา (MICE) ในจังหวัดและเมืองชายแดน เช่น อร์ญประเทศ และเมืองใหม่ ช่องสะงำ เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
บทคัดย่อ	(2)
Abstract	(5)
สรุปสำหรับนักบริหาร	(7)
สารบัญ	(40)
สารบัญตาราง	(44)
สารบัญภาพ	(50)
บทที่ 1	
บทนำ	1
ภาวะการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2546	1
เป้าหมายการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
บทที่ 2	
ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา : สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ	18
แผนพัฒนาภาคกลางตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	18
ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา	25
ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด	26
แผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547	33
บทที่ 3	
ข้อมูลพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่ศึกษาและผลการประเมิน ศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว	39
จังหวัดสระแก้ว	39
จังหวัดบุรีรัมย์	42
จังหวัดสุรินทร์	47
จังหวัดศรีสะเกษ	57
ประเทศกัมพูชา	66
การประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว	79
ขอบเขตและวิธีการประเมิน	79
ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน	82

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	ผลการประเมินวัฒนธรรมประเพณี / กิจกรรม	84
	ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	85
	ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก	85
	ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำ	86
บทที่ 4	การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก จังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา	87
	โอกาสของธุรกิจท่องเที่ยวไทยสู่กัมพูชา	88
	การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว	89
	การประเมินการใช้กลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก	109
	วิธีการประเมิน	109
	ผลการประเมิน	111
	นโยบายและกลยุทธ์การพัฒนา	112
	กลยุทธ์การให้บริการของบริษัทธุรกิจนำเที่ยว	114
	กลยุทธ์ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม	116
	กลยุทธ์ธุรกิจร้านอาหาร	117
	กลยุทธ์ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก	119
บทที่ 5	พฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวโน้มอุปสงค์การท่องเที่ยวและการรองรับ นักท่องเที่ยว	121
	วิธีการดำเนินการวิจัย	122
	ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว	123
	แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย	127
	สิ่งดึงดูดใจในแต่ละจังหวัด	132
	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน	137
	รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว	141
	ระดับความสนใจแหล่งท่องเที่ยวในเขต 4 จังหวัด	165
	พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	177
	ค่าใช้จ่ายในประเทศไทยต่อวันในประเทศไทย	183
	ความสนใจในครัวเรือนของนักท่องเที่ยว	188

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
	การประมาณค่าอุปสงค์การท่องเที่ยว
	197
	โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
	210
บทที่ 6	นโยบายและกลยุทธ์การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว
	บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ
	227
	กลยุทธ์การค้าชายแดน
	228
	กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยว
	228
	การวิเคราะห์แผนพัฒนารายจังหวัด
	235
	การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม SWOT ของจังหวัดสระแก้ว
	235
	แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดบุรีรัมย์
	248
	แผนงานจังหวัดสุรินทร์
	254
	แผนยุทธศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ
	262
บทที่ 7	สรุป และข้อเสนอแนะ
	227
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่	1-1 จำนวนการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ	1
ตารางที่	1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศแบ่งตามภูมิภาค	2
ตารางที่	1-3 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวต่างประเทศ	4
ตารางที่	3-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ากัมพูชา	78
ตารางที่	3-3 แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานขอม กลุ่มศักยภาพสูง	82
ตารางที่	3-4 แหล่งที่ท่องเที่ยวโบราณสถานขอม กลุ่มศักยภาพปานกลาง	82
ตารางที่	3-5 แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานของกลุ่มศักยภาพในการพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเสริม	83
ตารางที่	3-6 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด	83
ตารางที่	3-7 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง	84
ตารางที่	3-8 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม	84
ตารางที่	3-9 ศักยภาพของงานวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรม	84
ตารางที่	3-10 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	85
ตารางที่	3-11 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก	85
ตารางที่	3-12 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำ	86
ตารางที่	4-1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชา	88
ตารางที่	4-2 มูลค่าการค้าจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา	89
ตารางที่	4-3 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ปี 2543-2545 รายจังหวัด	92
ตารางที่	4-4 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและเป้าหมายของการเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา	94
ตารางที่	4-5 ระดับการนำไปใช้นโยบายและกลยุทธ์การพัฒนา	111
ตารางที่	4-6 กลยุทธ์การให้บริการของบริษัทของธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดชายแดน ไทย-กัมพูชา	113
ตารางที่	4-7 กลยุทธ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม	115
ตารางที่	4-8 กลยุทธ์ธุรกิจร้านอาหาร	116
ตารางที่	4-9 กลยุทธ์ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก	118
ตารางที่	5-1 สัญชาติของนักท่องเที่ยว	123
ตารางที่	5-2 ลักษณะการเดินทาง	124
ตารางที่	5-3 จำนวนครั้งที่เดินทางมาประเทศไทย	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

			หน้า
ตารางที่	5-4	เพศของนักท่องเที่ยว	124
ตารางที่	5-5	กลุ่มอายุของนักท่องเที่ยว	125
ตารางที่	5-6	ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว	125
ตารางที่	5-7	อาชีพของนักท่องเที่ยว	126
ตารางที่	5-8	สถานภาพการสมรสของนักท่องเที่ยว	126
ตารางที่	5-9	ระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว	127
ตารางที่	5-10	แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย	128
ตารางที่	5-11	แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติ	130
ตารางที่	5-12	การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางครั้งแรกกับ นักท่องเที่ยวประเภทรีพิตเตอร์	131
ตารางที่	5-13	แรงจูงใจในการเยือนแต่ละจังหวัด	133
ตารางที่	5-14	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดสุรินทร์	134
ตารางที่	5-15	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดสระแก้ว	135
ตารางที่	5-16	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดบุรีรัมย์	135
ตารางที่	5-17	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดศรีสะเกษ	136
ตารางที่	5-18	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยในทัศนะของนักท่องเที่ยว ชาติต่าง ๆ	137
ตารางที่	5-19	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศกัมพูชา	138
ตารางที่	5-20	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศพม่า	138
ตารางที่	5-21	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศสิงคโปร์	138
ตารางที่	5-22	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยในทัศนะของผู้ที่เคยไป นครวัดและไม่เคยไปนครวัด	139
ตารางที่	5-23	การจัดความน่าสนใจของประเทศกัมพูชาในทัศนะของผู้ที่เคยและไม่ เคยไปนครวัด	140
ตารางที่	5-24	เหตุผลที่จัดอันดับประเทศไทยเป็นอันดับ 1 จำแนกตามจำนวนครั้งที่มา	140
ตารางที่	5-25	ลักษณะการเดินทาง จำแนกตามสัญชาติ	141
ตารางที่	5-26	ลักษณะการเดินทาง จำนวนครั้งที่มาประเทศไทย	142
ตารางที่	5-27	ลักษณะการเดินทางกลุ่มอายุและตามสัญชาติ	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

			หน้า
ตารางที่	5-28	การกระจายของรายได้ของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะการเดินทาง และสัญชาติของนักท่องเที่ยว	147
ตารางที่	5-29	ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติ	152
ตารางที่	5-30	จังหวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเยือนก่อนมายังจังหวัดที่ทำการ สัมภาษณ์	153
ตารางที่	5-31	จังหวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเยือนหลังจากจังหวัดที่ทำการ สัมภาษณ์	154
ตารางที่	5-32	จังหวัดที่นักท่องเที่ยวได้ไปเยือนมาแล้วจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	155
ตารางที่	5-33	จังหวัดที่นักท่องเที่ยวจะไปเยือนต่อไปจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	158
ตารางที่	5-34	การวางแผนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะการ เดินทาง	160
ตารางที่	5-35	ระยะเวลาการพักค้างคืนในจังหวัดทั้งสิ้น	161
ตารางที่	5-36	สิ่งจูงใจในจังหวัดทั้งสิ้น	162
ตารางที่	5-37	ประเภทของพาหนะจำแนกตามลักษณะผู้ร่วมเดินทาง	164
ตารางที่	5-38	ประเภทของพาหนะที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางตามลำพังใช้	164
ตารางที่	5-39	ระดับความสนใจในปราสาทพนมรุ้ง จำแนกตามสัญชาติ	165
ตารางที่	5-40	ระดับความสนใจในปราสาทเมืองต่ำ จำแนกตามสัญชาติ	166
ตารางที่	5-41	ระดับความสนใจในงานช้างจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสัญชาติ	167
ตารางที่	5-42	ระดับความสนใจในหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสัญชาติ	167
ตารางที่	5-43	ระดับความสนใจในหมู่บ้านทำเครื่องเงิน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม สัญชาติ	168
ตารางที่	5-44	ระดับความสนใจในหมู่บ้านทำเครื่องหอย จำแนกตามสัญชาติ	168
ตารางที่	5-45	ระดับความสนใจในปราสาทศรีขรภูมิ จำแนกตามสัญชาติ	169
ตารางที่	5-46	ระดับความสนใจในปราสาทเขาพระวิหาร จำแนกตามสัญชาติ	170
ตารางที่	5-47	ระดับความสนใจในวัดสระกำแพงใหญ่ จำแนกตามสัญชาติ	171
ตารางที่	5-48	ระดับความสนใจในงานเทศกาลดอกกล้วยน จำแนกตามสัญชาติ	171
ตารางที่	5-49	ความสนใจในน้ำตกสำโรงเกียรดิ จำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	172
ตารางที่	5-50	ความสนใจในปราสาทสัจก๊กอกรรม จำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	173

สารบัญตาราง (ต่อ)

			หน้า
ตารางที่	5-51	ความสนใจปราสาทขอมอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ชายแดนไทย-กัมพูชา จำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	173
ตารางที่	5-52	ค่าเฉลี่ยระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว 13 แห่งในสี่จังหวัด	174
ตารางที่	5-53	ค่าสหสัมพันธ์ระดับความสนใจในการไปชมสถานที่ท่องเที่ยว 13 แห่งในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และสระแก้ว	176
ตารางที่	5-54	ความบ่อยในการบริโภคอาหาร จำแนกตามสัญชาติ	177
ตารางที่	5-55	ความบ่อยในการบริโภคอาหาร จำแนกตามอายุ	177
ตารางที่	5-56	สถานที่นักท่องเที่ยวยรับประทานอาหารเช้า	178
ตารางที่	5-57	ประเภทของอาหารเช้า จำแนกตามสัญชาติ	179
ตารางที่	5-58	ความบ่อยในการบริโภคอาหารกลางวัน จำแนกตามสัญชาติ	180
ตารางที่	5-59	สถานที่ในการบริโภคอาหารกลางวัน จำแนกตามสัญชาติ	180
ตารางที่	5-60	ประเภทของอาหารกลางวัน จำแนกตามสัญชาติ	181
ตารางที่	5-61	ความบ่อยในการบริโภคอาหารเย็น จำแนกตามสัญชาติ	182
ตารางที่	5-62	สถานที่ในการบริโภคอาหารเย็น จำแนกตามสัญชาติ	182
ตารางที่	5-63	ประเภทของอาหารเย็น จำแนกตามสัญชาติ	183
ตารางที่	5-64	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ปี 2544	183
ตารางที่	5-65	การกระจาย 3 ระดับการใช้จ่ายต่อวันของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	184
ตารางที่	5-66	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	184
ตารางที่	5-67	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามประเภทของผู้ร่วมทาง	185
ตารางที่	5-68	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	185
ตารางที่	5-69	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามจำนวนครั้งที่มาประเทศไทย	186
ตารางที่	5-70	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	187
ตารางที่	5-71	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อวันของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เดินทางกับกรุ๊ปทัวร์ กับนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยอิสระ จำแนกตามสัญชาติ	187
ตารางที่	5-72	นครวัดจำแนกตามจังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์	188
ตารางที่	5-73	ความตั้งใจที่จะไปเยือนนครวัด จำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางมาประเทศไทย	189

สารบัญตาราง (ต่อ)

			หน้า
ตารางที่	5-74	ความตั้งใจที่จะไปเยือนนครวัด จำแนกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว	190
ตารางที่	5-75	ความตั้งใจที่จะไปเยือนนครวัด จำแนกตามรายได้ของนักท่องเที่ยว	190
ตารางที่	5-76	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาติต่าง ๆ ในจังหวัดเสียมเรียบ	191
ตารางที่	5-77	ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทพนมรุ้ง จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ไปนครวัดมาแล้ว	191
ตารางที่	5-78	ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทเมืองต่ำ จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปนครวัดมาแล้ว	191
ตารางที่	5-79	ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทเขาพระวิหาร จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไป นครวัดมาแล้ว	192
ตารางที่	5-80	ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทศรีขรภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปนครวัดมาแล้ว	192
ตารางที่	5-81	ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทสระกำแพงใหญ่ จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปนครวัดมาแล้ว	193
ตารางที่	5-82	สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติของ นักท่องเที่ยว	195
ตารางที่	5-83	สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามจังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์	195
ตารางที่	5-84	สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทาง	196
ตารางที่	5-85	สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามอายุของ นักท่องเที่ยว	196
ตารางที่	5-86	แนวโน้มนักท่องเที่ยวต่างประเทศของประเทศไทย ปี 2537 – 2546	198
ตารางที่	5-87	แนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ.2530 – 2545	199
ตารางที่	5-88	แนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักในจังหวัดสุรินทร์ ปี พ.ศ.2530 – 2545	200
ตารางที่	5-89	แนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักในจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ.2530 – 2545	201

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่	5-90 แนวโน้มผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยผ่านแดนเข้ารัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ.2542 – 2546	202
ตารางที่	5-91 แนวโน้มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศผ่านแดนเข้า จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ.2542 – 2546	202
ตารางที่	5-92 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติตาพระยา ปี พ.ศ.2541 – 2545	203
ตารางที่	5-93 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติปางสีดา ปี พ.ศ.2541 – 2545	203
ตารางที่	5-94 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ ปี พ.ศ.2542 – 2546	204
ตารางที่	5-95 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ปี พ.ศ.2541 – 2545	205
ตารางที่	5-96 ค่าพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษปี 2546 – 2550	205
ตารางที่	5-97 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาเที่ยวจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ปี 2545	206
ตารางที่	5-98 ค่าพยากรณ์รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ	206
ตารางที่	6-1 ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา	230
ตารางที่	6-2 ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดเสียมเรียบ	231
ตารางที่	6-3 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว	240
ตารางที่	6-4 มาตรการตามแผนฟื้นฟู พัฒนา อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดสระแก้ว	243
ตารางที่	6-5 รายชื่อโครงการและวงเงิน	250
ตารางที่	6-6 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์	251
ตารางที่	6-7 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์	253
ตารางที่	6-8 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ	261

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในประเทศของชาวต่างประเทศปี 2544	3
รูปที่ 1.2 แนวคิดในการดำเนินการวิจัย	16
รูปที่ 3.1 อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	86
รูปที่ 3.2 ปราสาทเมืองต่ำ	86
รูปที่ 3.3 ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่	86
รูปที่ 3.4 งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์	86
รูปที่ 4.1 วงจรการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา	95
รูปที่ 4.2 แผนที่ประเทศกัมพูชา	97
รูปที่ 4.3 แผนที่แสดงตำแหน่งการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชา	98
รูปที่ 4.4 โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา	99
รูปที่ 4.5 โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ และ จ.อุบลราชธานี	99
รูปที่ 4.6 โครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองเสียมราฐ	101
รูปที่ 4.7 กลุ่มปราสาทเมืองพระนคร	101
รูปที่ 5.1 แผนที่จังหวัดสระแก้ว	222
รูปที่ 5.2 แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์	223
รูปที่ 5.3 แผนที่จังหวัดสุรินทร์	224
รูปที่ 5.4 แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ	225
รูปที่ 5.5 แผนที่เส้นทางอีสานใต้ – เสียมราฐ – พระวิหาร	228
รูปที่ 6.1 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดชายแดน	227

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สำคัญ มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรวมทั้งเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักของชาวโลก และในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทั้งอดีตและปัจจุบัน เสมือนว่าการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจหลุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจเกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้กว่าปีละ 250,000 ล้านบาท และมีส่วนช่วยกระตุ้นการผลิตในสาขาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย

ตารางที่ 1-1 จำนวนการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ปี	จำนวน (ล้านคน)
2542	8.58
2543	9.67
2544	10.06
2545	10.78
2546	8.79

หมายเหตุ : ตัวเลข มกราคม – พฤศจิกายน 2546

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาวะการท่องเที่ยวของไทยในปี 2546

จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยในปี 2546 มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 10 ล้านคน ลดลงไม่ถึงร้อยละ 1 นับว่าชะลอลงมากจากปีก่อน เป็นผลสืบเนื่องกันมาจากการก่อวินาศกรรมใน สหรัฐอเมริกา สงครามอิรัก และปัญหาโรคซาร์ส ที่ทำให้นักท่องเที่ยวชะลอการเดินทาง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่น ไต้หวัน จีน และสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

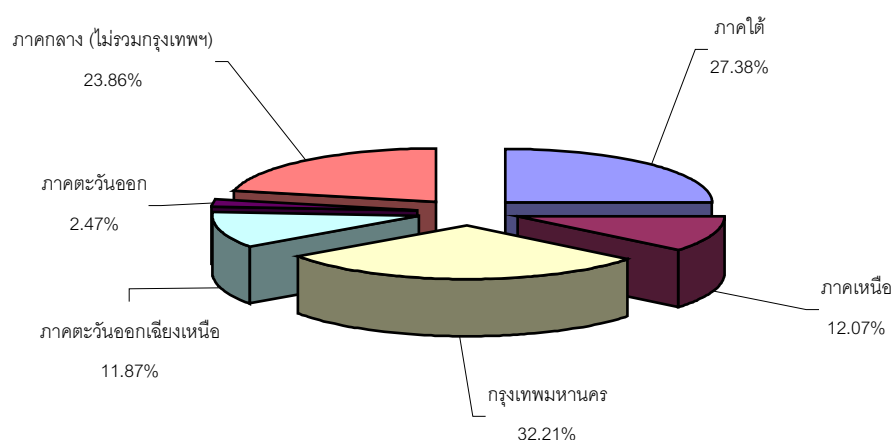
ภูมิภาค	จำนวน (พันคน)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			
	2543	2544			2543	2544		
		ม.ค.- ส.ค.	ก.ย.- ธ.ค.	ทั้งปี		ม.ค.- ส.ค.	ก.ย.- ธ.ค.	ทั้งปี
		ค.				ค.		
เอเชียตะวันออก	5,545.9	3,860.3	1,926.1	5,786.4	10.9	5.9	1.3	4.3
อาเซียน	2,056.4	1,374.2	867.3	2,241.5	10.3	0.1	18.1	5.0
ญี่ปุ่น	1,202.2	839.0	338.6	1,177.6	13.4	7.7	-20.0	-2.0
สาธารณรัฐประชาชนจีน	753.8	552.4	249.0	801.4	-7.4	1.5	18.9	6.3
ไต้หวัน	706.5	529.3	209.4	738.7	33.7	17.9	-18.8	4.7
ยุโรป	2,301.8	1,654.5	854.0	2,508.5	8.7	10.5	6.1	9.0
อเมริกา	663.3	473.3	209.7	683.0	11.4	10.6	-10.9	3.0
เอเชียใต้	352.0	244.0	106.8	350.8	20.6	7.1	-14.0	-0.3
โอเชียเนีย	378.9	271.3	149.2	420.5	9.8	15.3	4.0	11.0
ตะวันออกกลาง	182.4	149.0	66.1	215.1	17.9	22.9	8.1	18.0
แอฟริกา	84.5	62.6	34.8	97.4	11.2	18.1	10.6	15.3
รวมทั้งหมด	9,508.6	6,715.0	3,346.9	10,061.9	10.8	8.2	1.4	5.8

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ดี สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของไทย ยังนับว่าไม่ตกต่ำ โดยนักท่องเที่ยวจากตลาดระยะใกล้ อาทิ มาเลเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวหลักของไทยขยายตัวค่อนข้างดี แต่จากสถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปี พ.ศ.2544 พบว่า การกระจายตัวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ ไปบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือเพียง 683,960 คน หรือ ร้อยละ 2.4 ทั้งที่ภูมิภาคแห่งนี้มีทรัพยากรการท่องเที่ยวจำนวนมาก และพิจารณาเป็นภายในภาคอีสานตอนล่าง จังหวัดศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเบาบาง ดังนั้นการมีนโยบายส่งเสริมเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเหล่านี้ สำหรับจังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่พื้นที่เชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออก (กลาง) ตอนบนเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดน รวมทั้งการท่องเที่ยวทางถนนในปัจจุบัน

ประเทศกัมพูชามีดินแดนที่เป็นมรดกโลกด้านอารยธรรมของขอมโบราณซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งมหัศจรรย์หนึ่งในเจ็ดแห่งของโลก อุดมสมบูรณ์ด้วยศิลปะ วัตถุโบราณสถานที่ทรงคุณค่ายิ่งของมรดกโลก ที่ชาวโลกนับร้อยล้านคนคลั่งไคล้อยากไปสัมผัสอย่างใกล้ชิดมานานแสนนาน ในแต่ละปีมีผู้เดินทางมาเยือนกัมพูชาเพิ่มขึ้นทุกปี (ดูตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 5) ประเทศไทยมีเส้นทางที่เป็นประตูสู่กัมพูชาทางด้านอรัญประเทศ และด้านตาพระยา นอกจากนั้นทางเลือกในการสัมผัสบรรยากาศแบบขอมโบราณสามารถเดินทางไปจังหวัดศรีสะเกษเพื่อชมความงามธรรมชาติที่ผามออีแดง ประตูเขาพระวิหาร และสามารถเข้าไปสู่นครวัด นครธม ของกัมพูชาได้ โดยผ่านช่องสง่า อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ และมีอีกหลายแนวทางในการส่งเสริมให้ประเทศทั้งสองได้มีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทยและกัมพูชาให้สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย มีโบราณสถานและวัฒนธรรมคล้ายขอมโบราณ นอกจากนั้นยังมีธรรมชาติที่งดงามยิ่งนัก ช่องจอมตัดผ่านทิวเขาพนมดงรักจากคำปราสาท จังหวัดสุรินทร์เข้าไปยังเมืองศรีโสภณ ช่องทางชายแดนทางด้านจังหวัดบุรีรัมย์เป็นทางติดต่อระหว่างกับชาวกัมพูชามีหลายทางด้วยกัน การส่งเสริมเพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเหล่านี้ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเพื่อหาแนวทางการเชื่อมโยงกับจังหวัดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงกว่า เช่น นครราชสีมา อุบลราชธานี และประเทศกัมพูชา ที่แหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก เข้ามากระจายการท่องเที่ยวเยี่ยมชมพักผ่อนหาประสบการณ์ชีวิตและเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดเหล่านี้ในประเทศไทย

รูปที่ 1.1 การกระจายตัวเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวต่างประเทศ ปี 2544

ตารางที่ 1-3 การกระจายตัวเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวต่างประเทศ จำแนกตามภูมิภาค ปี 2544
หน่วย : คน-ครั้ง

ภูมิภาค	ผู้เยี่ยมเยือน		นักท่องเที่ยว		นักทัศนาจร	
	จำนวน	Δ (%)	จำนวน	Δ (%)	จำนวน	Δ (%)
รวม	27,682,050*	+7.65	21,349,668	+6.73	6,332,382	+10.87
ภาคเหนือ	3,340,152	+12.74	2,643,769	+9.79	696,383	+25.59
กรุงเทพมหานคร	8,916,986	+3.20	8,348,911	+3.45	568,075	-0.31
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	3,878,098	+6.87	1,310,889	+5.13	2,567,209	+7.78
ภาคตะวันออก	3,284,677	+10.57	3,023,673	+7.10	261,004	+77.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	683,960	+9.16	236,876	+12.86	447,084	+7.29
ภาคใต้	7,578,177	+10.05	5,785,550	+10.31	1,792,627	+9.23

*ยอดรวมของผู้เยี่ยมเยือนทุกจังหวัดจะมีจำนวนมากกว่าจำนวนคนเดินทาง 10.06 ล้านคน เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งของผู้เยี่ยมเยือนเดินทางโดยเฉลี่ย 2.75 จังหวัด

เป้าหมายของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางและกลยุทธ์ด้านการจัดการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวไทยและกัมพูชา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่กัมพูชา

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวและสถานบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา อันได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้าง พื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร ที่พักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก สถาบันที่ส่งเสริมในพื้นที่แหล่งการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา โดยเน้นให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพ การดำเนิน กิจกรรม ปัญหา และอุปสรรคในการให้บริการ (ตลอดจนวิเคราะห์ให้ทราบถึงความพอเพียงของจำนวนสถานบริการ ณ ปัจจุบัน)

2. เพื่อประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสมสำหรับสถานบริการและการจัดการอย่างมีส่วนร่วมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เหมาะสมในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

3. เพื่อวิเคราะห์เส้นทางและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา
4. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางและจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา
5. เพื่อประมาณค่าอุปสงค์แหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยที่มีการสอดคล้องต่ออุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณสถานในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา
6. เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยว กลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนของประเทศไทยและกัมพูชา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พื้นที่ที่ทำการศึกษาในประเทศไทย 4 จังหวัด

ประเทศไทย

สระแก้ว - อรัญประเทศ

บุรีรัมย์ - พนมรุ้ง

สุรินทร์

ศรีสะเกษ - เขาพระวิหาร

2. สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานของแหล่งท่องเที่ยว

2.1 ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว 4 จังหวัด

จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
อุทยานแห่งชาติปางสีดา	อุทยานประวัติศาสตร์ พนมรุ้ง	ปราสาทหินบ้านพลวง	ปราสาทเขาพระวิหาร
	ปราสาทหินเมืองต่ำ	ปราสาทตาเหมือนโตะ	ปราสาทวัดสระ กำแพงใหญ่
		ปราสาทตาเหมือนธม	ปราสาทวัดสระ กำแพงน้อย
		ปราสาทตะเปียงเตีย	
		ปราสาทศรีขรภูมิ	

2.2 สถานบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดน

2.2.1 โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐาน	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
มาตรฐานถนน				
ไฟฟ้า / ประชากรในเขตเทศบาล				
ประปา / ประชากรในเขตเทศบาล				
โทรศัพท์ / ประชากรในเขตเทศบาล				

2.2.2 ผู้ประกอบการโรงแรม / ที่พัก 4 จังหวัด

สถานที่	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
โรงแรม / ที่พัก	กวีวิลล่า	บุรีรัมย์พลาซ่า	โรงแรมธารินทร์	เกษศิริ
	กวีโฮเทล	ไทยโฮเต็ล	โรงแรมเพชรเกษม	ไทยเสรินทร์ไทย
	จันทร์รา	แกรนด์โฮเต็ล	โรงแรมเมมโมเรียล	พรหมพิมาน
	สระแก้ว	โรมโฮเต็ล	โรงแรมแสงทอง	ริมน้ำบังกาโล
		ชัยเจริญ	โรงแรมอัมรินทร์	ศรีไพบุลย์
		นิวาศ	นิวโฮเต็ล	ศรีสะเกษ
		บุรีรัมย์	โรงแรมอุบล	สันติสุข
		เพลิน	โรงแรมกรุงศรี	ไอยรา
		ประชาสามัคคี	โรงแรมเอราวัณ	
		สุนทร	ปราสาทธานี	
		ไทยภักดี	ศรีขรภูมิ	
		เกษมสุข		
		นางรอง		
		สงวนมิตร		
		พนมพิมาน		

2.2.3 สถานบริการ ร้านอาหาร / ที่พักผ่อน / ของที่ระลึกของจังหวัด

สถานบริการ	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
ธุรกิจการคมนาคมการขนส่ง				
ธุรกิจร้านอาหาร				
ธุรกิจร้านของที่ระลึก				
ธุรกิจบันเทิง / กีฬา / สวนสัตว์ / พิพิธภัณฑ์ชุมชน				
ธุรกิจการท่องเที่ยว				

2.2.4 สถาบันที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

สถานที่	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
สถาบัน	ททท.เขต 8 นครนายก	สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์	ททท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 (จ.นครราชสีมา)	ททท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 2 (จ.อุบลราชธานี)
	กรมทางหลวง	กรมทางหลวง		
	สำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัด
	อุทยานแห่งชาติปางสีดา	ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์	กรมทางหลวง	
		สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 (จ.นครราชสีมา)	ด่านตรวจคนเข้าเมืองช่องจอม	กรมทางหลวง
	อบต.กิ่งอำเภอโคกสูงตาพระยา	อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง / เมืองต่ำ		อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร
	ด่านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ			สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

3. การวิเคราะห์เส้นทางการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขต จังหวัด 4 จังหวัด

3.1 เส้นทางการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว วิเคราะห์ความเป็นไปได้จากข้อมูลสารสนเทศของกรมทางหลวง ประกอบกับแผนพัฒนาเส้นทางของจังหวัดชายไทยกัมพูชาของกรมทางหลวงและจังหวัดที่เชื่อมโยงกับจังหวัดสระแก้ว สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ

3.2 การวิเคราะห์กลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก

สถานที่	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
1. หน่วยงานของรัฐ				
2. อุทยานแห่งชาติ				
3. ชุมชน				
4. อบต.				
5. อื่น ๆ				

4. การวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1.1 รูปแบบของการท่องเที่ยว

1.1.1 การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

1.1.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.1.3 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

1.2 รูปแบบการเดินทาง

1.2.1 ทัวร์เหมา (Package tour)

1.2.2 เดินทางโดยอิสระ (F.I.T)

1.3 ประเภทของที่พัก

1.2.1 โรงแรม

1.2.2 Guest House

1.2.3 พักกับญาติ เพื่อน คนรู้จัก ฯลฯ

- 1.4 สถานที่รับประทานอาหารเช้า
- 1.5 สถานที่รับประทานอาหารกลางวัน
- 1.6 สถานที่รับประทานอาหารเย็น
- 1.7 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปชมในสยามรัฐ
 - นครวัด
 - นครธม (ปราสาทบายน)
 - ปราสาทบันทายศรี
 - ปราสาทพนมบาเค็ง
 - ปราสาทแปรรูป
 - ปราสาทพะโค
- 1.8 พาหนะที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
- 1.9 ประเภทของ ของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อ
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว
 - 2.1 สถานที่ท่องเที่ยว
 - นครวัด
 - นครธม
 - เขาพระวิหาร
 - อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง
 - 2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย
 - 3.1 รูปแบบการเดินทาง
 - 3.1.1 ทวีร์เหมา
 - 3.1.2 เดินทางโดยอิสระ
 - 3.2 ประเภทของที่พัก
 - 3.3 สถานที่รับประทานอาหารเช้า
 - 3.4 สถานที่รับประทานอาหารกลางวัน
 - 3.5 สถานที่รับประทานอาหารเย็น
 - 3.6 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปชมในเขตจังหวัดรอยต่อกับประเทศกัมพูชา
 - ปราสาทพนมรุ้ง
 - ปราสาทเมืองต่ำ
 - ปราสาทศรีขรภูมิ

- ปราสาทเขาพระวิหาร

3.7 พาหนะที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

3.8 ประเภทของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อ

4. ภูมิภาคของนักท่องเที่ยว

- จีน
- ญี่ปุ่น
- ฝรั่งเศส
- อเมริกา
- อังกฤษ
- ออสเตรเลีย
- สิงคโปร์
- มาเลเซีย

5. อายุ

6. อาชีพ

7. สถานภาพการสมรส

8. ระดับการศึกษา

9. รายได้

10. ประสบการณ์การเดินทางมายังประเทศไทย

- ครั้งแรก
- ครั้งที่ 2 หรือมากกว่า

11. การเดินทางมาเที่ยวในอดีต

12. ประสบการณ์การเดินทางมายังกัมพูชา

13. การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในไทย

14. การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในกัมพูชา

15. ค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

16. พฤติกรรมการซื้อสินค้า

17. ระยะเวลาในการพำนักร

18. สิ่งที่ต้องปรับปรุงในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

ความสนใจของนักท่องเที่ยว 4 จังหวัด

ความสนใจ
สถานที่ประวัติศาสตร์
ความหลากหลายของชาติพันธุ์
วัฒนธรรมประเพณี
อภินิหารของคนในประเทศ
แหล่งซื้อของ
อาหาร
สิ่งบันเทิงยามราตรี
สวนสนุก

การให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยว

การให้บริการ
ความรวดเร็วในการบริการ
การต้อนรับ
ความซื่อสัตย์
ความสะอาดสบาย
ความสุภาพของบุคลากร
ความสะอาด
ความคุ้มค่าในการใช้จ่าย

4.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ จุดผ่านแดนไทยและกัมพูชา จำนวน 400 ตัวอย่าง

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การกำหนดกรอบประชากร จำแนกตามจังหวัดและสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลตาม

- สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์
- สถานประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและที่พัก
- สถาบันที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ

จำนวนตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดเป็นส่วนสำคัญกับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศของจังหวัดในปี 2544 การใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควต้าตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว จากนั้นสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว เพื่อนำข้อคิดเห็นประเมินศักยภาพและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยวิเคราะห์และพิจารณาประกอบกันเป็น ข้อมูลสถิติทางด้านการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ โรงแรมและที่พัก

จำนวนตัวอย่าง ได้จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดและ จุดผ่านแดนไทยและกัมพูชาอรุญประเทศ 400 ตัวอย่าง จำแนกตามประเทศ

ประเทศ / ภูมิภาค	สระแก้ว	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ศรีสะเกษ	รวม
1. จีน / ไต้หวัน	12	-	-	-	12
2. ญี่ปุ่น	47	5	46	9	107
3. ฝรั่งเศส	8	6	26	5	45
4. อเมริกา	12	9	8	9	38
5. อังกฤษ	6	6	10	17	39
6. โอเชียเนีย	2	2	4	2	10
7. อื่น ๆ.....	44	22	75	8	149
รวม	131	50	169	50	400
จำนวนนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ ปี 2544	7,033	2,043	9,581	544	19,201

4.4 เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจและความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการ การให้บริการของธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการสาธารณะ

ใช้มาตรวัดความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	พึงพอใจมาก
ระดับ 4	พึงพอใจค่อนข้างมาก
ระดับ 3	พึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	พอใจค่อนข้างน้อย
ระดับ 1	พอใจน้อย

6.2 กลยุทธ์ทางการตลาดของจังหวัดด้านการส่งเสริมและสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว

จังหวัด	กลยุทธ์ทางการตลาด			
	Product	Price	Place	Promotion
สระแก้ว				
สุรินทร์				
บุรีรัมย์				
ศรีสะเกษ				

Product = แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณสถาน แหล่งธรรมชาติ ตลาดชายแดน ศิลปวัฒนธรรม
วิถีชีวิตชาวบ้าน งานประเพณี

Price = ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าชมสถานที่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ฯ

Place = การเดินทางไป-มาสะดวกหรือไม่ การเข้าถึงการให้บริการในการจองต่าง ฯ

Promotion = การโฆษณา การลด แลก แจก แถม แพคเกจทัวร์ มีพนักงานขายทางตรง โทรศัพท์

People = การมีส่วนร่วมและการรับรู้ของประชาชน

6.3 การรวบรวมข้อมูล

6.3.1 สัมภาษณ์เจาะลึกปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด
เป้าหมาย 80 ตัวอย่าง

แหล่งท่องเที่ยว	ที่พักแรม	ร้านอาหาร	สินค้าที่ระลึก	บริษัทนำเที่ยว	หน่วยงาน
สระแก้ว	5	5	5	5	3
บุรีรัมย์	5	5	5	5	3
สุรินทร์	5	5	5	5	3
ศรีสะเกษ	5	5	5	5	3
รวม	20	20	20	20	12

6.3.2 ผู้บริหารสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ
ศรีสะเกษ 12 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยว แขวงทางจังหวัด และสำนักงานจังหวัด

7. การประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว

7.1 ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว

1. ลักษณะพื้นที่
2. ภูมิอากาศ
3. ประชากร
4. ภาษา
5. ศาสนา
6. การปกครอง
7. เมืองสำคัญ
8. เงินตรา
9. รายได้ประชากรต่อคน
10. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

7.2 ปัจจัยพื้นฐานของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด วิเคราะห์จากข้อมูลของจังหวัด

- 1) ความยาวของถนน พื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร
- 2) ร้อยละของผลิตภัณฑ์บริการในจังหวัด
- 3) ปริมาณไฟฟ้าจำหน่ายต่อประชากรในเขตเทศบาล (หน่วยกิโลวัตต์ชั่วโมง / คน / ปี)
- 4) ปริมาณน้ำประปาจำหน่ายต่อประชากรในเขตเทศบาล (หน่วยลูกบาศก์เมตร / คน / ปี)
- 5) จำนวนห้องพัก
- 6) โครงการบำบัดน้ำเสีย
- 7) โครงการกำจัดขยะ

7.3 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยว สมาคมโรงแรม สมาคมธุรกิจ
สำนักงานจังหวัด สำนักผังเมืองเทศบาล อบต. กองกำกับการตำรวจ

7.4 การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว พิจารณาจากความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

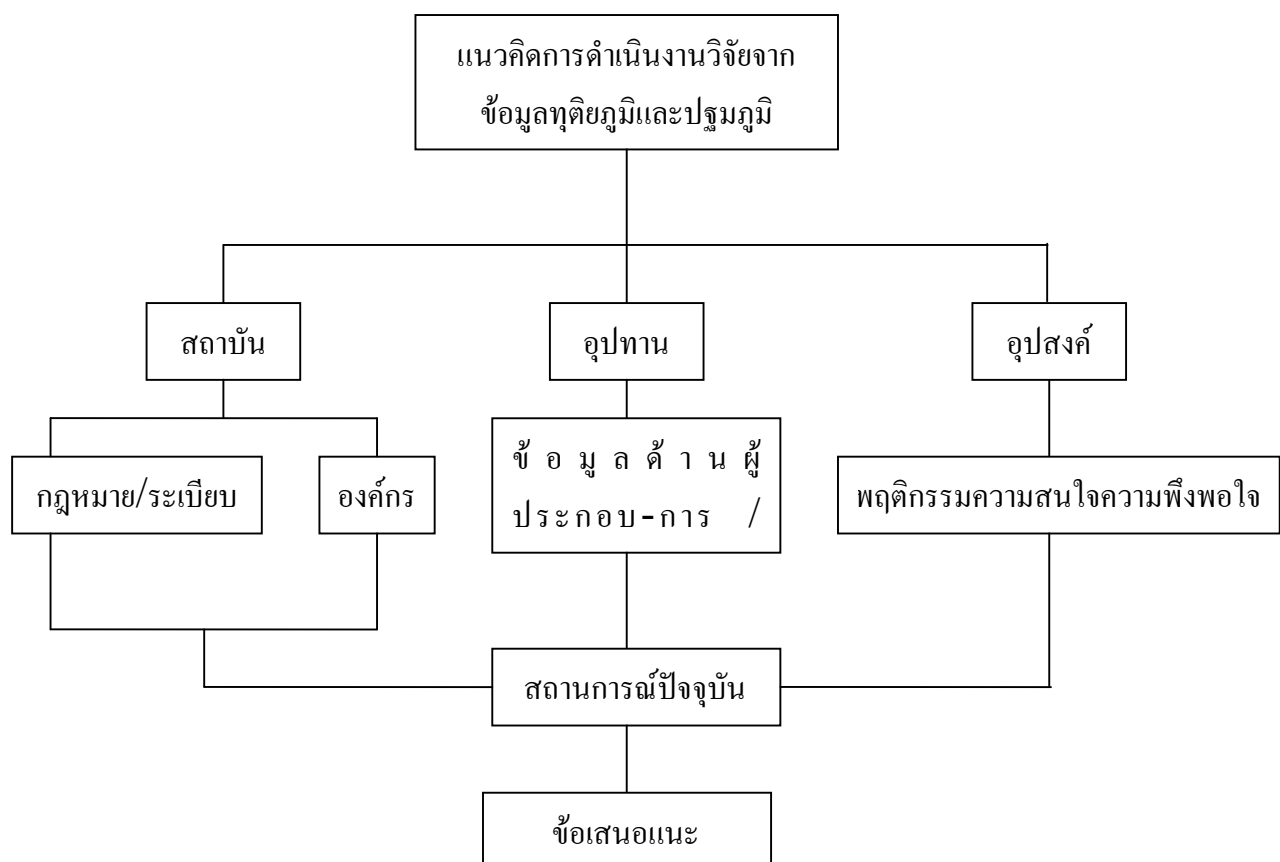
1) การประเมินความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว พิจารณาในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวโดยให้
คะแนนตั้งแต่สภาพการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการต้อนรับนักท่องเที่ยว
และปริมาณการท่องเที่ยว โดยจะประเมินจากระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว / Key Informance ที่มี
ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

2) การประเมินคุณค่าที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวจะพิจารณาให้คะแนนในด้านความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว ความเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าของโบราณสถาน กิจกรรมเสริมในแหล่งท่องเที่ยวความงามของสถานที่

7.5. เกณฑ์การประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว การให้คะแนนเพื่อกำหนดระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว และแสดงระดับความสำคัญหรือความเข้มข้นเป็น 3 ระดับ คือ ความสำคัญ / ความเข้มข้น / ความเหมาะสมมาก ปานกลาง น้อย คำนวณน้ำหนักเป็น 3 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับเกณฑ์การประเมินระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทจะแบ่งเป็น 3 ระดับมาตรฐานคุณภาพคือ

ระดับมาตรฐานคุณภาพดี	คะแนนระหว่างร้อยละ 2.34 – 3.00
ระดับมาตรฐานคุณภาพปานกลาง	คะแนนระหว่างร้อยละ 1.67 – 2.33
ระดับมาตรฐานคุณภาพต่ำ	คะแนนระหว่างร้อยละ 1.00 – 1.66

รูปที่ 1.2 แนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา
2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในการกำหนดการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว
4. เพื่อได้แนวทางการพัฒนาธุรกิจบริการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ระหว่างไทย-กัมพูชา
5. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาที่ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย
6. ได้เงินตราจากต่างประเทศ

การนำผลงานวิจัยไปใช้

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสาระประกอบการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดชายแดนกัมพูชา สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสาระในการจัดทำคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

บทที่ 2

ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย – กัมพูชา : สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

แผนพัฒนาภาคกลางตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

จากการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษาภายใต้การให้ความช่วยเหลือของ Japan International Cooperation Agency ที่ได้จัดทำแผนพัฒนาภูมิภาคอีสานตอนล่าง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และจากแผนแม่บทของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมี มีกลยุทธ์และขอบเขตที่กระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว พอสรุปได้คือ

1. การกำหนดให้เขตเมืองอรัญประเทศเป็นเขตการค้าชายแดน โดยเป็นจุดผ่านแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาเขตเมืองกลายเป็นแหล่งธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวที่สำคัญตามมาด้วย โดยกำหนดให้เมืองสระแก้วเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและการค้าที่สนับสนุนเมืองอรัญประเทศ

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากรายงานโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวภาคกลางตอนบน (2546 : 5 – 7) จังหวัดสระแก้วได้มีการศึกษาเพื่อวางแผนการลงทุน โดยการวิเคราะห์ศักยภาพในด้านต่าง ๆ และได้กำหนดเป็นแผนการลงทุนที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ซึ่งด้านการท่องเที่ยว นั้นมีโอกาสการลงทุนสูงมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีของอาณาจักรขอมเป็นจำนวนมาก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้นก็มียุทยานแห่งชาติปางสีดา อีกทั้งยังมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา จึงเป็นการเพิ่มความน่าสนใจในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 200 กิโลเมตร แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนลงทุนมีดังนี้

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย คงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. ควรมีการสำรวจเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเกี่ยวกับถ้ำที่บริเวณเขาฉกรรจ์ ซึ่งมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. รัฐควรเสริมสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ

สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่เสนอแนะในการลงทุนนั้น ได้แก่

1. โครงการลงทุนสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. โครงการลงทุนบริษัทท่องเที่ยวและรถเช่า

3. โครงการลงทุนที่พักและร้านอาหารที่อ่างเก็บน้ำ
4. โครงการก่อสร้างโรงแรมที่อำเภอเมืองและอำเภอรัญประเทศ

สำหรับแนวทางการพัฒนาการลงทุนด้านการท่องเที่ยวนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วิเคราะห์ศักยภาพของแผนการลงทุน และได้เสนอแนะให้มีการลงทุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การก่อสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. การก่อสร้างรีสอร์ทรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติปางสีดา
3. การจัดบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา
4. การพัฒนาบริการด้านร้านอาหาร
5. การก่อสร้างโรงพยาบาลและคลินิก
6. การลงทุนด้านห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังมีแผนการฟื้นฟู พัฒนา อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2541 – 2542 ที่กำหนดเป็นนโยบายให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ดังนี้

1. รณรงค์เผยแพร่ให้ความรู้ และความเข้าใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
2. ให้มีกลไกการบริการการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเฉพาะพื้นที่โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย และประสานการพัฒนา
3. นำมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้างเข้ามาใช้อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐ รวมถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ
4. สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มแรงดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว
5. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบโดยสนับสนุนการรวมตัวกันของภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อความคล่องตัวในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาล และให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว
6. ผลักดันให้จังหวัดสระแก้วเป็นประตูการค้าสู่อินโดจีน โดยร่วมมือกับกลุ่มประเทศอินโดจีนเพื่อพัฒนาวงการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

7. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งผลดีแก่การพัฒนาสังคม

8. ผลักดันให้มีการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

2. การกำหนดและขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 348 เชื่อมระหว่างสระแก้ว บุรีรัมย์ และ สุรินทร์ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอมในเขตภูมิภาคนี้ได้สะดวกยิ่งขึ้น

3. กำหนดเขตป่าสงวนในพื้นที่อีสานตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นเขตอนุรักษ์อย่างเข้มงวด โดยยังคงพื้นที่ป่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 18 หรือ 1,345,861 ไร่ ซึ่งจะมีผลให้การท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติสามารถดึงดูดการท่องเที่ยวได้

2.1 ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา

2.1.1 การศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสรุป คือ

การศึกษาศักยภาพการพัฒนาและการตลาดภาคอีสานโดยผู้เชี่ยวชาญจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคแปซิฟิกและเอเชีย (PAYA) ปี 2520

การวิจัย : การพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคอีสานโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการสนับสนุนจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (USARA) ปี 2531-2532

Regional Tourism Envelopment Plan - Northeast Region of Thailand (I-SAN) โดย SCORE Consultant ภายใต้การสนับสนุนของ Commission of European Communities

นอกเหนือจากแผนแม่บทดังกล่าวมาแล้ว ททท. ได้มีการจัดทำแผนการตลาด การท่องเที่ยว ประจำปีแต่ยังคงเป็นในระดับประเทศ และในปี 2546 ได้มีการประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ของ ททท. และมีการเสนอแนะมาตรการทางด้านการตลาดไว้ในพื้นที่ภาคอีสานเป็นบางจังหวัดซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนกลยุทธ์สำหรับของจังหวัดเป้าหมายต่อ

2.1.2 การศึกษาวิจัยระดับจังหวัด / กลุ่มจังหวัด

ได้มีการศึกษาในระดับการสำรวจเบื้องต้นและการจัดทำแผนหลัก ได้แก่การสำรวจเบื้องต้น กลุ่มจังหวัด สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ และนครนายก ฉะเชิงเทรา

กลุ่มจังหวัด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และจังหวัดเลย

นอกจากการศึกษาเป็นรายจังหวัดแล้ว ยังมีการศึกษาในระดับแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง เช่น หมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ ภูกระดึง จังหวัดเลย เป็นต้น

ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด

2.2 ทบทวนกลยุทธ์และมาตรการท่องเที่ยว ภาคตะวันออก : สระแก้ว ภาคอีสาน บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ จากการสำรวจสิ่งดึงดูดความสนใจการท่องเที่ยว ของจังหวัดต่าง ๆ ใน จังหวัดเป้าหมาย ดังต่อไปนี้คือ

1. โบราณสถาน โบราณวัตถุ โบราณคดี และอุทยานประวัติศาสตร์
2. สิ่งสวยงามตามธรรมชาติ อาทิ ภูเขา อ่างเก็บน้ำ แก่ง วนอุทยาน
3. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของจังหวัดต่าง ๆ

ภาพลักษณ์

จังหวัดสระแก้ว “ชายแดนเบื้องบูรพา ป่างามน้ำตกสวยมากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าชายแดนเขมร”

จังหวัดบุรีรัมย์ “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม”

จังหวัดสุรินทร์ “สุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสวย ร่ำรวยปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม”

จังหวัดศรีสะเกษ “แดนปราสาทขอม หอมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วน วัฒนธรรม เลิศล้ำสามัคคี”

การประชาสัมพันธ์เผยแพร่

1. การประชาสัมพันธ์งานช้างสุรินทร์ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง
2. การเชื่อมโยงเส้นทางสู่นครวัด
3. สถาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว กรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวสามเหลี่ยมมรกต
4. การใช้ชื่อประชาสัมพันธ์
5. การจัดตั้งศูนย์การท่องเที่ยว อุบลราชธานี
6. การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมของจังหวัด

7. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของจังหวัด
8. การฝึกอบรมไกด์นำเที่ยวท้องถิ่น
9. การทำประชาสัมพันธ์ ในประเทศ และต่างประเทศ
10. สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด

สภาพการคมนาคม

เส้นทางสายหลัก สาย 33 ช่วงกบินทร์บุรี สาย 226 ช่วง นครราชสีมา-บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ และสาย 24 ช่วง โขกชัย-ประโคนชัย-ปราสาท-เดชอุดม อยู่ในสภาพดีแต่มีมาตรฐานตามแบบ 2 ช่องจราจร เส้นทางสายรองเลียบชายแดนสภาพไม่ดี

ศูนย์การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกของจังหวัด

- ศูนย์จำหน่าย/ผลิต
- การส่งเสริมของภาครัฐ ศูนย์ OTOP
- สถาบันการเงิน
- บริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่

การลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1. งบประมาณจากรัฐกลาง/ท้องถิ่น
2. เอกชน/อบต./อบจ.
3. ททท./ กระทรวงท่องเที่ยว

พัฒนาคุณภาพของที่พัก

การลงทุนภาคเอกชน

การลงทุนภาครัฐ

การพัฒนาบุคลากรทางด้านการโรงแรม และด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

การปรับปรุงห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวระดับต่าง ๆ

การปรับปรุงระบบการชำระเงินของที่พัก

การอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การมีตำรวจท่องเที่ยว การศึกษาจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคอีสาน

แหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง

- 1) งานแสดงช้างและแหล่งประวัติศาสตร์ขอมจังหวัดสุรินทร์
- 2) อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง เมืองต่ำ แหล่งประวัติศาสตร์ของบุรีรัมย์

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว

- 1) วัฒนธรรมภาคอีสาน
- 2) ธรรมชาติ
- 3) วิถีชีวิตอีสานชนบท
- 4) วัฒนธรรมขอม

กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวภาคอีสานในอนาคต

- 1) กลุ่มอนุรักษ์และค้นหาวัฒนธรรม
- 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบผจญภัยและหาสิ่งแปลกใหม่
- 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวรอบโลก
- 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่

โครงการลงทุนของจังหวัด

โครงการลงทุนภาคเอกชน

โครงการลงทุนจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

สถาบันการเงินเพื่อการท่องเที่ยว

- บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม
- BOI

สมาคมธุรกิจนำเที่ยว

จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

1. บริษัทนำเที่ยวในพื้นที่
2. บริษัทนำเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์

ปัจจัยสนับสนุน

- 1) มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง "ปราสาทหินพนมรุ้ง"
- 2) การจัดงานเทศกาลประเพณีต่อเนื่อง
- 3) หัตถกรรมพื้นบ้านมีชื่อ "ผ้าไหมนาโพธิ์"

อุปสรรค

- 1) โครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ที่พัก
- 3) การประชาสัมพันธ์
- 4) งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 5) ผู้ประกอบการ

กลยุทธ์

การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยสนับสนุน

- 1) มีชื่อเสียง "งานแสดงช้าง"
- 2) มีโบราณสถานจำนวนมาก
- 3) มีจุดผ่านแดนไปเลียมราฐ (กัมพูชา) ทางช่องจอม
- 4) สาธารณูปโภคพร้อมรองรับการท่องเที่ยว
- 5) สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมรองรับการท่องเที่ยว

อุปสรรค

- 1) การลงทุน
- 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3) ความร่วมมือของเอกชนและรัฐ

กลยุทธ์

การพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร

สามเหลี่ยมมรกต

สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

เทศกาลดอกคำءวน

กลยุทธ์ตลาด

- 1) กำหนดให้จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางในการคมนาคม ทั้งทางอากาศและทางบก
- 2) กำหนดให้จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจอินโดจีน
- 3) การส่งเสริม พัฒนาปรับปรุงประเพณี วัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัด

กิจกรรมการตลาด

- 1) โครงการท่องเที่ยว 4 จังหวัด
- 2) ศิลปหัตถกรรมเด่น
- 3) โครงการท่องเที่ยวสำหรับเยาวชน

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วมีสถานที่ท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม อำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากได้แก่ อำเภออรัญประเทศ รองลงมาได้แก่อำเภอสระแก้ว และอำเภอวัฒนานคร

สถานที่ท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์โบราณสถาน และศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรมและประเพณี
<u>จังหวัดสระแก้ว</u> 1. อุทยานแห่งชาติปางสีดา 2. อ่างเก็บน้ำท่ากระบาก 3. สถานีเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์สัตว์ป่าช่องมะกลาบัน 4. สวนรุกขชาติเขาฉกรรจ์ 5. ละลุ 5. อุทยานแห่งชาติตาพระยา 6. ทะเลสาบคลองหาด	1. วัดโบสถ์ 2. ปราสาทเขาน้อยสิชมพู 3. ปราสาทสะดือกกก้อกรม 4. ปราสาทเขาโล้น 5. สระแก้วสระขวัญ 6. วัดอนุพรพต 7. พระสยามเทวาธิราชจำลอง 8. ศาลหลักเมือง 9. อนุสาวรีย์พระนเรศวรมหาราช 10. ปราสาทบ้านน้อย 11. ประตูลัทธิอรัญประเทศ 12. ปราสาทเมืองไผ่	1. ตลาดชายแดนบ้านคลองลึก 2. วันดอกแก้วบานเบื่องบูรพา 3. วันแคนตาลูป 4. วันสืบสานวัฒนธรรมเบื่องบูรพา

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย กัมพูชาในเขตภาคอีสานใต้

จากการที่ภาคอีสานใต้มีภูมิประเทศซึ่งเป็นที่ราบสูงมีเทือกเขาใหญ่ๆน้อยเช่น เทือกเขาดงพญาเย็น และเทือกเขาพนมดงรัก ทำให้มีทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติมากมาย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ผามออีแดง จังหวัดศรีสะเกษ

ทางด้านประวัติศาสตร์และอารยธรรมภาคอีสาน ยังมีโบราณสถาน que แสดงถึงอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลกเป็นที่ยอมรับของนักประวัติศาสตร์และโบราณคดีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

อีสานตอนล่างเป็นแหล่งอารยธรรมขอมที่มีโบราณสถานและปราสาทหินมากมายที่มีระดับศักยภาพที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ได้มาเที่ยวชมตลอดปี ได้แก่ ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีทางภาคอีสานตอนล่าง เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้แก่ งานช้างสุรินทร์ งานแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

จุดผ่านแดนในภาคอีสานตอนล่าง มีศักยภาพในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชา อันได้แก่ ประสาทขอมในเสียมราฐ ที่สามารถดึงดูดและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้แก่ นครวัด นครธม ได้แก่ ด้านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ด้านช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ ช่องสายตะกู อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ที่สามารถ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัดในภาคอีสานตอนล่างอันได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถานและ ศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรม และ ประเพณี
1. วนอุทยานเขากระโดง	1. วัดกลางบุรีรัมย์	1. โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป
2. อ่างเก็บน้ำกระโดง	2. อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	2. ศูนย์วัฒนธรรมหัตถกรรม พื้นบ้าน
3. อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	3. วัดเขาอังคาร	3. ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้
4. อ่างเก็บน้ำทุ่งแหลม	4. ปราสาทเมืองต่ำ	4. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอบ้าน กรวด
5. สวนนก	5. ปราสาทหนองกง	5. หมู่บ้านหัตถกรรมหนองเกาะ น้อย
6. เขื่อนลำนางรอง	6. แหล่งหิวดัด	6. หมู่บ้านทอผ้าไหมนาโพธิ์
7. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วย ตลาด	7. แหล่งเตาเผาโบราณ	
	8. วัดโพธิ์ชัย	
8. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าสนามบิน	9. พระเจ้าใหญ่วัดหงส์	

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ (ต่อ)

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถานและ ศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรม และ ประเพณี
9. ไทรงามบ้านโพธิ์เงิน 10. เขื่อนห้วยเมฆา	10. พระพุทธรูปใหญ่ 11. อนุสาวรีย์เราสู้ 12. ปราสาทคู่สวนแดง 13. ปราสาทบ้านโคกลีว	

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถานและ ศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรมและประเพณี
1. อุทยานแห่งชาติเขา พระวิหาร 2. บึงนกเป็ดน้ำไพรบึง 3. น้ำตกสำโรงเกียรติ 4. น้ำตกห้วยจันทร์ 5. น้ำตกพระวิหาร 6. ผามออีแดง 7. บึงนกเป็ดน้ำพลาญเพชร พรวนตาปอด 8. หาดสวนราษฎร์	1. ประสาทหินวัดสระกำแพง น้อย 2. ปราสาทหินวัดสระกำแพง ใหญ่ 3. ปราสาทบ้านปราสาท 4. ปราสาทปรangkū 5. ปราสาทบ้านหินสมอ 6. ปราสาทตาเล็ง 7. ปราสาทตำหนักไทร 8. ปราสาทภูฝ้าย	1. อาการขุน อำไพพานิชย์ บ้าน ใจดี

สถานที่ท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถาน และศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรมและประเพณี
<p>ห้วยเสนง</p> <p>วนอุทยานพนมสวาย</p> <p>เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สนสองใบ</p> <p>เขื่อนห้วยด่าน</p> <p>เขื่อนตาเกาค์</p> <p>น้ำตกตระเวง</p>	<p>หลักเมืองสุรินทร์</p> <p>วัดบูรพาราม</p> <p>อนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดี</p> <p>ฉรงค์จางวาง (ปุม)</p> <p>หลวงพ่พระธีร์ (วัดบูรพาราม)</p> <p>ปราสาทเมืองที</p> <p>ปราสาทบ้านปราสาท</p> <p>ปราสาทบ้านไพร</p> <p>ปราสาทหินบ้านพลวง</p> <p>ปราสาทตาเหมือนโด้ด</p> <p>ปราสาทตาเหมือนธม</p> <p>ปราสาทศรีขรภูมิ</p> <p>ปราสาทช่วงปี</p> <p>ปราสาทตะเปียงเตีย</p> <p>ปราสาทภูมิโปน</p> <p>ปราสาทยายเหงา</p> <p>ปราสาทหินจอมพระ</p>	<p>หมู่บ้านทอผ้าไหมท่าสว่าง</p> <p>หมู่บ้านเครื่องเงินเขวาสินรินทร์</p> <p>หมู่บ้านจักสานบ้านบุทม</p> <p>หมู่บ้านช้าง บ้านดงมัน</p>

แผนการตลาดการท่องเที่ยว ปี 2547

เป้าหมายตามกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย

วางรากฐานประเทศไทยมุ่งสู่การเป็น Tourism Capital of Asia

ทิศทางการดำเนินงาน

ปรับตำแหน่งยุทธศาสตร์สู่ตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ “มุ่งนักท่องเที่ยวคุณภาพ” Best Quality Tourists

วัตถุประสงค์การดำเนินงานในภาพรวม

1. เพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ โดย...
 - เพิ่มค่าใช้จ่าย/คน/วัน
 - เร่งอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้กลับคืนสู่แนวโน้มปกติ (เน้นกลุ่มคุณภาพและ First Visit)
 - รักษาวันพักเฉลี่ยมิให้ลดลง
2. เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชนไทย
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศพันธมิตรในภูมิภาค
4. ส่งเสริมไทยเที่ยวไทยเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม

เป้าหมายทางการตลาด

	ตลาดต่างประเทศ	ตลาดในประเทศ
จำนวน	11.00 ล้านคน (+ 13.40%)	67.12 ล้าน Trips (+ 3.10%)
รายได้	340,000 ล้านบาท (+ 17.40%)	362,500 ล้านบาท (+ 20.07%)

กลุ่มเป้าหมายตลาดต่างประเทศ

1. ในเชิงภูมิศาสตร์ (Market)
 - ในเชิงภูมิศาสตร์ (Market)

ระดับความเข้มข้นในการทำตลาด	กลุ่มตลาด
เร่งการเติบโต (Intensive)	<p><u>เอเชียแปซิฟิก</u> : ญี่ปุ่น จีน เกาหลีฮ่องกง ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินเดีย อินโดจีน นิวซีแลนด์</p> <p><u>ยุโรป</u> : อังกฤษ อิตาลี รัสเซีย สเปน ฟินแลนด์</p> <p><u>ตะวันออกกลาง</u> : สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (U.A.E)</p>
รักษาสถานะ (Maintain)	<p><u>เอเชียแปซิฟิก</u> : ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์</p> <p><u>ยุโรป</u> : เยอรมัน ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ ออสเตรีย เบลเยียม สแกนดิเนเวีย ยุโรปตะวันออก กรีซ ตุรกี โปรตุเกส CIS & Baltic</p> <p><u>อเมริกา</u> : สหรัฐอเมริกา แคนาดา ละตินอเมริกา</p> <p><u>ตะวันออกกลาง</u> : อิสราเอล</p> <p><u>แอฟริกา</u> : แอฟริกาใต้</p>

2. ในเชิงกลุ่มตลาด (Segmentation)

- กลุ่มหลัก : MICE, High End, Golf, Wellness & Spa, Family, Diving, Youth, Honeymooner
- กลุ่มรอง : Senior, Ladies, Eco & Soft Adventure, Medial Tourism, Long Stay, Film Maker Education

กลุ่มเป้าหมายตลาดในประเทศ

ครอบครัว ผู้สูงอายุ ชาวชน คนทำงาน MICE ผู้มีรายได้สูง Expat

Theme / Campaign ในการโฆษณา

- ตลาดต่างประเทศ

amazing THAILAND , Unseen Treasures

- ตลาดในประเทศ

Message : นำเสนอคุณค่าของสินค้าเมืองไทยมุมมองใหม่ เมืองไทยยังมีสิ่งน่าสนใจที่ท่านไม่เคยเห็น ไม่เคยสัมผัสอีกมากมาย ทั้งด้านธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์โบราณสถาน กิจกรรม Special Interest เช่น Golf Spa Diving Wedding Adventure และบริการต่าง ๆ เช่น Boutique Hotel เป็นต้น

สินค้าทางการท่องเที่ยว

1. สินค้าสำหรับตลาดต่างประเทศ

1.1 สินค้าหลักทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 Cluster ได้แก่...

Cluster ที่ 1 : หาดทราย ชายทะเล : พัทยา, ภูเก็ต, พังงา, กระบี่, สมุย, หัวหิน, ชะอำ

Cluster ที่ 2 : อุทยาน ธรรมชาติ ป่าเขา : เชียงใหม่, กาญจนบุรี, เพชรบุรี

Cluster ที่ 3 : ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม : กรุงเทพฯ, เชียงใหม่, เชียงราย, สุโขทัย, กาญจนบุรี, อุทยา

Cluster ที่ 4 : ความสนใจเฉพาะ : Shopping, Food , MICE, Golf , Wellness & Spa

1.2 สินค้าใหม่พร้อมขาย 12 กลุ่ม ได้แก่...

- 1) New Destination : เกาะช้าง, อุทัยธานี
- 2) Golf : เขาใหญ่, พัทยา, ระยอง-จันทบุรี, สมุย
- 3) Marine Activities : Under Water World พัทยา, เรือดำน้ำ ภูเก็ต
- 4) Wellness & Spa : ภูเก็ต แม่ฮ่องสอน, น้ำตกร้อนคลองท่อม กระบี่
- 5) Eco & Solf Adventure : เขาใหญ่, ดูนก แก่งกระจาน/สามร้อยยอด
- 6) Gateway to GMS : เชียงใหม่-จีนตอนใต้, เชียงใหม่-พม่า : เส้นทางสู่อินโดจีน หมายเลข 8, 9
- 7) Historical Site : เส้นทางวัฒนธรรมมรดกโลก (ศรีเทพ-ศรีสัชนาลัย/สุโขทัย-กำแพงเพชร) : เวียงกุมกาม เชียงใหม่
- 8) Agro Tourism : ไร่่องุ่น ปากช่อง ฟาร์มโชคชัย, ทิวสวนผลไม้ ระยอง จันทบุรี
- 9) Cultural & Life Style : หมู่บ้านโคกโค้ง ขอนแก่น, หมู่บ้านหนองขาว กาญจนบุรี
- 10) MICE : Theme Party เชียงใหม่, อุทยา, ลพบุรี
- 11) Man Made : ปราสาทไม้สังขารธรรม, พิพิธภัณฑ์พื้น
- 12) Event : Bangkok Film Festival, Pattaya Music Festival, สงกรานต์ Thailand Grand Sale, ลอยกระทง, Bangkok Count Down รายการกีฬาระดับนานาชาติ เช่น Golf Johny Walker Classic, Tennis Volvo, World Pool เป็นต้น

2. สินค้าสำหรับตลาดในประเทศ

นำเสนอ Unseen Product แบ่งได้เป็น 4 หมวด คือ...

- 1) Unseen Destination: แหล่งท่องเที่ยว Unseen ที่กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค เช่น ทะเลแหวก กระบี่ พระธาตุหัวกลับ ลำปาง ฯลฯ
- 2) Unseen Paradise : ที่พักที่มี Character พิเศษ และ Location ที่สวยงาม
- 3) Unseen Adventure : การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เช่น ล่องแก่ง ฯลฯ
- 4) Unseen Thainess : นำเสนอสินค้าประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

กลยุทธ์การดำเนินงานด้านการตลาด

1. กลยุทธ์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์

- 1) โฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อยกระดับภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็น Quality Destination โดยการสร้างและเผยแพร่ Brand Image และแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ด้านลบ
- 2) ประชาสัมพันธ์เพื่อขยายฐานลูกค้า โดยใช้ “อาหารไทย” และ “การแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ” เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ประเทศไทย และสร้างเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์ (ภาครัฐ-เอกชนในต่างประเทศ) รวมถึงการเชิญนักเขียน สื่อมวลชน ทัศนศึกษาแนะนำสินค้าพิเศษ พร้อมเขียนบทความส่งเสริมสินค้า

2. กลยุทธ์ส่งเสริมตลาดต่างประเทศ

- 1) มุ่งเน้นการทำตลาดที่ให้ผลตอบแทนสูงและคุ้มค่าการลงทุน (More for More) โดยการเจาะตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ สร้างกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และนำเสนอสินค้าในลักษณะ Tailor Made มากขึ้น
- 2) การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันโดยการจัดตั้งสำนักงาน ททท. ในต่างประเทศเพิ่มขึ้น Joint Marketing ร่วมกับบริษัทนำเที่ยว สายการบิน สร้างจุดขายสินค้า เพิ่มประสิทธิภาพสื่อส่งเสริมตลาด
- 3) ส่งเสริม World Event Marketing โดยการนำเสนอขายเทศกาลงานประเพณีและกิจกรรมให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว ได้แก่ งาน Bangkok International Film Festival , Pattaya Music Festival เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง Thailand Grand Sale และ Bangkok Count Down
- 4) สร้างพันธมิตรทางการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 5) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Gateway สู่อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

3. กลยุทธ์ส่งเสริมตลาดในประเทศ

- 1) สร้างกระแสนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้มากขึ้น
- 2) สร้างสิ่งจูงใจและแรงจูงใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว โดยการจัดกิจกรรมพิเศษหรือโครงการชิงโชคกระตุ้นการเดินทาง รวมถึงการใช้ราคาเป็นแรงจูงใจ
- 3) ส่งเสริมการขายแบบ Hard Sale โดยการจัด Consumer Travel Fair กระจายทั่วทุกภูมิภาค
- 4) ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสัมมนาและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล ของหน่วยงานภาครัฐ-เอกชน
- 5) ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวทางรถยนต์

- 6) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเยาวชนในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา
- 7) เสริมสร้างศักยภาพการบริการข้อมูลท่องเที่ยว

เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ (Key Success Factors)

1. ความร่วมมือจากหน่วยงานเกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้...
 - พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม
 - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง
 - พัฒนาบริการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 - พัฒนาการอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง
 - การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
 - พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว
 - สร้าง ระบบ การบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างพอเพียงที่จะแข่งขันได้

แผนท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 9

1. ให้การท่องเที่ยวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่คนไทยทุกคนมีโอกาสได้รับ
2. ให้มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีเอกภาพ และบูรณาการเพื่อให้มีการอนุรักษ์มรดกการท่องเที่ยวของชาติ เพื่อถ่ายทอดไปยังลูกหลานตลอดไป
3. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการให้การศึกษาแก่เยาวชน เป็นโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของประชาชน และให้วิถีทางที่ไร้รักสามิไรทำลายวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
4. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการกระจายโอกาสการจ้างงาน การสร้างรายได้ และกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
5. ให้มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพและการจัดการในภาครัฐ และภาคเอกชน

ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

1. ตลาดท่องเที่ยว
2. แหล่งท่องเที่ยว
3. สินค้าทางการท่องเที่ยว
4. รายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว

5. แรงงานด้านการท่องเที่ยว
6. ระบบสารสนเทศและการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการท่องเที่ยว
7. การสร้าง การเผยแพร่และการแก้ไขภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ
8. กฎหมายด้านการท่องเที่ยว

ตลาดท่องเที่ยว

ตลาดเชิงรุก

- เอเชียแปซิฟิก : ญี่ปุ่น จีน เกาหลี มาเลเซีย สิงคโปร์ ไต้หวัน อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
- ยุโรป : อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี ยุโรปตะวันออก สแกนดิเนเวีย เนเธอร์แลนด์ รัสเซีย
- อเมริกา : แคนาดา
- ตะวันออกกลาง : U.A.E. อิหร่าน คูเวต กาตาร์

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวหลัก

- กรุงเทพฯ เชียงใหม่ กาญจนบุรี นครราชสีมา ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต สงขลา

แหล่งท่องเที่ยวเสริม

- เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ ตรัง สตูล พัทลุง นุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี

สินค้าทางการท่องเที่ยว

สินค้าทั่วไป

- ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน

สินค้าเฉพาะกลุ่ม

- กอล์ฟ ฮันนีมูน Long Stay สุขภาพ ผู้สูงอายุ เยาวชน

รายงานแผนรูปลูกอีสานใต้

สำหรับการสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายการพัฒนาภาคตะวันออก เชิงเหนือของรัฐบาล เสริมสร้างบรรยากาศและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและการค้าในภาคตะวันออก เชิงเหนือตอนใต้ให้กว้างขวางอีกทั้งนำผลการรวบรวมปัญหา ระดมความคิดข้อเสนอแนะต่าง ๆ และผลสรุปจากการสัมมนาเสนอไปยังภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

เศรษฐกิจอีสานกับการพัฒนาในอนาคตนั้น ทรัพยากรอันดับหนึ่งของภาคนี้คือ ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร และทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญมากในภูมิภาคนี้ คือ น้ำ บางจุดของภูมิภาคนี้มีฝนน้อย ในขณะที่เดียวกันบางจุดก็เป็นเขตฝนมาก สภาพภูมิศาสตร์ของภูมิภาคนี้ยากต่อการจัดระบบชลประทานทำให้ระบบเก็บกักน้ำมีอยู่ไม่มากนักในภูมิภาคนี้ ทรัพยากรดินมีปัญหาหลายรูปแบบต่างกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบกินพื้นที่กว้างขวางมาก เช่น ปัญหาดินเค็ม บางพื้นที่มีหินปูน ดังนั้นจึงต้องเลือกกิจกรรมการเกษตรที่เหมาะสม จากสภาพที่กล่าวมานี้ทำให้ผลผลิตของภาคนี้ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศ ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ เรื่องป่าไม้ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องน้ำ ถ้าขาดป่าเมื่อฝนตกก็มีปัญหาการไหลของน้ำอย่างรวดเร็ว หลายพื้นที่ในภาคอีสานเกือบจะไม่มีป่าเลย ทั้งนี้เพราะอัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเข้าทำลายป่ามีมากถึงปีละประมาณ 1 ล้านไร่ ซึ่งโดยสรุปแล้วรากฐานของการพัฒนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ทรัพยากรที่เคยมีอยู่ได้ถูกใช้อย่างมากในอดีต ดังนั้นจึงต้องให้ความสนใจในการบำรุงรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาในอนาคต

ในเรื่องของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระยะ 4-5 ปี ที่ผ่านมามีอีสานเจริญขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง แต่เหตุที่อัตราการเจริญเติบโตของภาคนี้สูงเพราะฐานรายได้ต่ำ รายได้ส่วนใหญ่ของภาคนี้มาจากการเกษตรซึ่งต่างจากภาคอื่นที่มีการกระจายโครงสร้างการผลิตไปยังการผลิตอย่างอื่น ๆ ด้วย เช่น อุตสาหกรรม นอกจากนี้การเกษตรของภูมิภาคนี้ขึ้นอยู่กับพืชหลักไม่กี่ชนิด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ปอ และพืชไร่อื่น ๆ บ้าง ซึ่งราคาค่อนข้างต่ำ ส่วนอุตสาหกรรมเกือบจะไม่มีเลยนอกจากอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป มันสำปะหลัง โรงสีข้าวหรือหัตถกรรมที่มีบางพื้นที่ของภาคนี้

การพัฒนาอีสานได้ในปัจจุบัน มีอยู่ 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นระยะบุกเบิกพัฒนา ซึ่งเป็นเรื่องโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภค และสาธารณูปการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น สร้างถนนไฟฟ้า การชลประทาน เป็นต้น ที่คิดว่าการพัฒนาสาธารณูปการจะนำความเจริญมาให้ นั่น แต่ผลผลิตและรายได้กลับเท่าเดิม ยิ่งกว่านั้นกลับเป็นการเพิ่มรายจ่าย ทั้งนี้เพราะเป็นการพัฒนาที่ล้าหน้าความสามารถในการหารายได้ การพัฒนาโดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานอย่างเดียวนั้นไม่พอ ในระยะต่อมาเป็นการพัฒนาสมบูรณ์แบบตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 รัฐบาลจึงมีแผนพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคอีสาน การพัฒนาสมบูรณ์แบบในภาคอีสานคือ การเพิ่มความสามารถของประชาชนที่จะปรับระบบการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการหารายได้ และคุณภาพชีวิต

สำหรับแนวโน้มของการพัฒนาในอนาคตและความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 นั้น เป็นยุคใหม่ที่เรียกว่าแผนรุกเป็นยุคของการปรับระบบการผลิตโดยทำให้คนพร้อมที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการตลาด การผลิตก็เป็นอีกเรื่องที่เกี่ยวข้องกันเราต้องมีการกระจายการผลิตภาคเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ เรื่องที่ควรให้ความสำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วคือ เรื่องเงินทุน และเรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพสินค้า ซึ่งสิ่งที่สำคัญอย่างมากคือ คุณภาพของผู้ประกอบการ

โดยสรุปกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 คือ

1. กลยุทธ์ที่ตลาดน้ำ
2. ต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศ
3. เรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้ประกอบการ

ในปี 2530 นั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทยเฟื่องฟู แต่มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยมากที่เดินทางมาในภาคอีสาน ทำให้ภาคนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร จริง ๆ แล้วภาคอีสานมีจุดเด่นที่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ถึงร้อยละ 78 แต่แหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้กระจัดกระจาย การที่จะให้การท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้เฟื่องฟูขึ้นก็จะต้องให้สะดวกเพื่อดึงดูดและการคิดก็ต้องมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นจะเข้ามาช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี เอกชนลงทุนไปเป็นจำนวนมากในเรื่องของการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านการท่องเที่ยวมีการจัดตั้งชมรม สมาคมที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในหลายจังหวัด หอการค้าจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้พยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีมากที่จะก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวมาสู่ภูมิภาคนี้ ขณะเดียวกันการที่หอการค้าจัดประชุมหรือจัดสัมมนาเท่ากับการพบปะกันในเรื่องที่เคยได้พูดกันมาแล้วนั้นได้มีการนำไปปฏิบัติกันมาน้อยเพียงใด

ชนบทธรรมเนียมประเพณีของภาคอีสานมีความสวยงามสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ปัจจัยสำคัญในการที่จะสร้างความสนใจของจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองที่เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งแหล่งท่องเที่ยวจะต้องการพัฒนา ส่วนการคมนาคมก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวธุรกิจโรงแรมหรือธุรกิจบริการ รายได้ส่วนใหญ่ของการท่องเที่ยวคือ รายจ่ายของนักท่องเที่ยว รายจ่ายส่วนใหญ่ร้อยละ 28 – 30 ก็คือรายจ่ายในการที่จะซื้อสินค้า ของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ งานของศิลปหัตถกรรมอันดับที่สองรองลงมาจากกาจำหน่ายสินค้าคือ ด้านโรงแรม การทำโรงแรมนั้นควรที่จะศึกษาความต้องการสถานที่ว่าจะมีผู้มาใช้บริการมากน้อยแค่ไหน ประการต่อมาคือ จำเป็นที่จะต้องหาทำเลที่ดีที่สุด ประการต่อมาคือ การออกแบบในด้านการบริหารนั้นนักบริหารจะต้องมีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ

การคมนาคมนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญของการท่องเที่ยว การสร้างโรงแรมนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือ สร้างให้ถูกสุขลักษณะไม่มีดทึบจนเกินไป และควรให้ความปลอดภัยกับผู้พัก เช่น มีสัญญาณเตือนภัยพนักงานและเจ้าหน้าที่ควรพัฒนาตัวเองให้มีประสิทธิภาพและมีความสามารถเพิ่มมากขึ้น สำหรับโรงแรมในต่างจังหวัดไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นโรงแรมที่มีการลงทุนสูงมาก แต่ควรจะต้องศึกษาผู้ที่มาใช้บริการหรือบริษัททัวร์ที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้ามานั้นสามารถที่จะจ่ายเงินค่าห้องในอัตราเท่าใด ซึ่งการสร้างหรือการลงทุนนั้นต้องคำนึงถึงมาตรฐานเป็นหลักฐานเป็นหลักซึ่งมาตรฐานก็คือ ความสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีความสะดวก ปลอดภัยใหม่เสมอ

ในภาคอีสานนั้น ปัญหาหลักเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ เรื่องของโรงแรมที่ยังไม่ดีพอ เนื่องจากยังขาดบุคลากรเฉพาะทางจำนวนมากจึงต้องมีสถาบันเพื่อผลิตบุคลากรซึ่งสถาบันนั้นก็คือ วิทยาลัยครู ในส่วนของภาคสุพรรณนั้นควรจะใช้ภาคสุพรรณซึ่งเป็นคนท้องถิ่นมากกว่าคนนอกท้องถิ่น เพราะจะทำให้เกิดความชำนาญในการที่จะอธิบายถึงโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวได้ชัดเจนทำให้ผู้ที่มาเกิดความประทับใจ

รายงานแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทยและอินโดจีน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการตลาดของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวลาว กัมพูชา และเวียดนาม ทั้งที่เป็นชาวไทยและลาว ต่างประเทศที่เดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนของประเทศไทยที่เชื่อมกับเขตของประเทศอินโดจีน เพื่อดูความเป็นไปได้ที่จะผนวกทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเหล่านี้เข้าด้วยกันและเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นพื้นฐานของประเทศในแถบอินโดจีนว่ามุ่งเน้นไปด้านใด

ผลการศึกษาตลาดการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนอินโดจีนมากที่สุดคือ ชาวอเมริกา และฝรั่งเศส ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนเป็นเพศชาย อายุอยู่ในช่วง 35 – 44 ปี โดยส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพักผ่อนและติดต่อธุรกิจ

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย – อินโดจีน แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล และระดับเอกชนกับเอกชน

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับรัฐบาลกับรัฐบาล รัฐบาลไทยควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-อินโดจีน ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างกันและกัน และร่วมกันสร้างตลาดการท่องเที่ยวไทย อินโดจีนให้เป็นเอกภาพโดยใช้มาตรการที่ 1 คือ ผ่อนคลายระเบียบต่าง ๆ ในการผ่านแดนโดยเฉพาะในด้านความมั่นคงต่าง ๆ โดยการเจรจาฉันท์มิตร และโดยการผ่อนคลายเป็นคนต่างด้าว ผู้อพยพชาวอินโดจีนเดินทางเข้า-ออก ไทยไปยังประเทศอินโดจีนได้สะดวกขึ้น ซึ่งเป็นผลดีคือ เป็นการขยายตลาดการท่องเที่ยวชาวอินโดจีนที่เป็นผู้อพยพในยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย ฯลฯ กลับเยี่ยมบ้าน ผู้อพยพเหล่านี้มีกำลังซื้อและอาจจะเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อจับจ่ายใช้สอย แต่มีผลเสียคือ การปรับนโยบายเพื่อความมั่นคงให้เป็นการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนศิลปกรรม การศึกษาและการท่องเที่ยวเป็นแกน น่าจะทำให้เกิดความไม่พร้อมบ้างในช่วงแรก ๆ มาตรการที่ 2 คือ เสริมสร้างความสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอินโดจีนโดยให้มีการร่วมมือพัฒนาพื้นฐานถนน ทางน้ำและท่าเรือ ทางรถไฟ และทำอากาศยาน ตลอดจนเสริมทักษะด้านการจัดการดูแล โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ให้กับบุคลากรของประเทศอินโดจีนแต่การลงทุนพื้นฐานมีมูลค่าสูงมาก จึงต้องมีการร่วมทุนระหว่างประเทศอินโดจีน – ไทย – ประเทศผู้บริจาค องค์การระหว่างประเทศที่ให้อุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อกำหนดลำดับก่อนหลังของแต่ละโครงการ

ระบบการบริหารโครงการและเงินทุน ซึ่งเป็นผลดีในแง่การส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย อินโดจีนและการร่วมทุนด้านธุรกิจอื่น ๆ ด้วย แต่ผลเสียที่อาจมีคือ การเข้าถึงจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็วเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมคุณภาพและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมไว้ให้ยั่งยืน มาตรการ 2.2 คือ ร่วมพัฒนาโดยการลงทุนเพื่อยกระดับรูปแบบการบริการโรงแรม อาหาร ของที่ระลึก ความสะอาด การจัดการ ฯลฯ และมาตรการสุดท้ายคือ การสร้างระบบเครือข่าย การออกประทับตราหนังสือเดินทางเพื่อขออนุญาตไปยังประเทศอินโดจีนที่สะดวกสบายมากกว่าปัจจุบัน

แนวทางการส่งเสริมในระดับเอกชนกับเอกชน ให้มีนโยบายการตลาดโดยรวม ตลาดการท่องเที่ยวไทย อินโดจีนให้เป็นเอกภาพเพื่อขยายการท่องเที่ยวไทย-อินโดจีน ในด้านต่าง ๆ โดยในแต่ละภูมิภาคของไทยจะมีจุดขายที่แตกต่างกัน เช่น กรุงเทพฯ และส่วนกลางเป็นที่เหมาะจะเป็นประตูจุดแรกในการเข้าออกสู่อินโดจีน ซึ่งจุดขายคือความสะดวกทันสมัยมีการจัดการดี อาหารอร่อย บริการประทับใจ เป็นเมืองที่เหมาะสมกับการซื้อของซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะตอบสนองต่อนักธุรกิจที่พักผ่อน อาจนับเป็นจุดแรกจากการเดินทางไกลจากยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งควรมีการตั้งราคาให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้มีการเดินทางผ่านประตูในจุดนี้ สำหรับจังหวัดชายแดนไทย-อินโดจีน จะมีแหล่งท่องเที่ยวโดยการสร้างถนนจะทำให้การส่งเสริมการขายวัฒนธรรมกัมพูชาและธรรมชาติไทย-ลาว สองฝั่งโขงมีความเป็นไปได้สูงและถ้าการเดินทางสามารถเข้าถึงเวียงจันทน์ตอนกลาง-ใต้ ได้จะทำให้ตลาดเป็นเอกภาพมากขึ้น สำหรับตลาดกัมพูชา เวียงจันทน์ ลาวและไทยมีจุดขายคือ ปราสาทและวัฒนธรรมชายฝั่งทะเลที่ยาวและหาดทราย ล่องตามแม่น้ำโขง แก่งและน้ำตก ธรรมชาติ ซึ่งถ้ามีการรวมตลาดเข้าด้วยกันไม่ว่าด้านยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่นหรือตลาดผู้อพยพจะทำให้การเข้าออกสู่ภูมิภาคทำได้ครบวงจรตามแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยวและโปรแกรมทัวร์ที่นำเสนอและจุดขายที่นำเสนอจะไม่ขัดแย้งกันเพราะเป็นการเสนอขายคนละสินค้า ผลประโยชน์ที่ได้จะสมดุลแม้ว่าไทยจะมีหาดทรายและทะเลที่สวยงาม มีวัฒนธรรมภาคเหนือและธรรมชาติที่งดงาม การขายแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองจะเป็นคนละตลาดกับท่องเที่ยวอินโดจีนและรวมกันไม่ได้ เพราะต้นทุนในการท่องเที่ยวจะสูงเกินไปเนื่องจากเวลา การเดินทางและงบประมาณจำกัด

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่ศึกษา

➤ จังหวัดสระแก้ว

ตราประจำจังหวัด รูปพระพุทธรูปปางสงฆ์ ประทับยืนบนดอกบัว กลางสระแก้ว-สระขวัญ ตอนกลางเป็นพระอาทิตย์ยามรุ่งอรุณ ด้านหลังสุดเป็นรูปปราสาทเขาน้อยสิชมพู

คำขวัญ ชายแดนเบื้องบูรพา ป่างามน้ำตกสวย มากมายด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าไทย-เขมร

ต้นไม้ประจำจังหวัด ต้นมะขามป้อม

ดอกไม้ประจำจังหวัด ดอกแก้ว

สระแก้วในอดีตเป็นชุมชนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน มีความเป็นมาช้านานตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุวรรณภูมิ และอาณาจักรทวารวดี ซึ่งปรากฏหลักฐานความเจริญของอารยธรรมโบราณ แยกตัวออกจากปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 เป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย สระแก้วเป็นจังหวัดชายแดนด้านภาคตะวันออกของประเทศมีแนวเขตพรมแดนติดราชอาณาจักรกัมพูชา ยาวประมาณ 165 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 7,195 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือจดจังหวัดนครราชสีมา และอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้จดอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกจดราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตกจดอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอสนามชัย เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

สถานที่ที่น่าสนใจ

อำเภอเมือง

ศาลหลักเมือง ศาลหลักเมืองจังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ ณ บริเวณทลสวนกาญจนาภิเษก จังหวัดสระแก้ว หมู่ที่ 3 ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว

สระแก้วสระขวัญ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 ตำบลสระแก้ว เชื่อกันว่าน้ำในสระแห่งนี้ เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เคยนำไปใช้ในราชพิธีราชาภิเษก ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ จังหวัดสระแก้ว

อุทยานแห่งชาติปางสีดา มีเนื้อที่ประมาณ 844 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศของอุทยานฯ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน เป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ น้ำตกปางสีดา น้ำตกผาตะเคียน กลุ่มน้ำตกแควมะค่า น้ำตกกรากไทรน้อย น้ำตกลานหินใหญ่ น้ำตกสวนม้นสวนทอง น้ำตกม่านธารา น้ำตกถ้ำค้างคาว น้ำตกธารพลับพลึง น้ำตกทับทวย จุดชมวิว และแหล่งกระแสน้ำจัด

อำเภอพัฒนานคร

อ่างเก็บน้ำท่ากระบาก ตั้งอยู่เขตระหว่างหมู่ที่ 7 ตำบลท่าแยก อำเภอเมือง กับหมู่ที่ 8 ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอพัฒนานคร

สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าช้องกำบอน ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอพัฒนานคร เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก และใกล้สูญพันธุ์ ก่อนที่จะปล่อยสู่แหล่งธรรมชาติป่า

พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประดิษฐาน ณ บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติบนเนื้อที่ 720 ไร่ ที่อำเภอพัฒนานคร เพื่อเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และรวมพลังของประชาชนของชาวจังหวัดสระแก้ว

ปราสาทบ้านน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลผักขะ

อำเภออรัญประเทศ

ตลาดโรงเกลือ ตั้งอยู่เขตหมู่ที่ 7 ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ ห่างจากประตูชัยฯ ประมาณ 500 เมตร ปัจจุบันได้พัฒนามาเป็นตลาดชายแดนที่มีขนาดใหญ่โตมาก มีสินค้าราคาถูกนานาชนิดทั้งของไทย เขมร เวียดนาม จีน มาวางขายให้กับประชาชนถือว่าเป็นตลาดที่ทำรายได้เข้าประเทศที่ใหญ่ที่สุด

ปราสาทเขาน้อย ตั้งอยู่ตำบลคลองน้ำใส ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

พระสยามเทวาริราช (จำลอง) ตั้งอยู่หน้าสำนักงานเทศบาลตำบลอรัญประเทศ สร้างโดย พระอุทัยธรรมอารี เจ้าอาวาสวัดป่ามะไฟ ได้สร้างพระสยามเทวาริราชจำลอง ขนาด 1.29 เมตร เมื่อ พ.ศ.2518

ประตูชัยอรัญประเทศ เป็นประตูที่สร้างขึ้นตรงพรหมแดนไทย-กัมพูชา ที่บ้านคลองลึก ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

วัดอนุนบรรพต หรือ เขาน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านใหม่หนองไทร

ปราสาทเมืองไผ่ ตั้งอยู่ตำบลเมืองไผ่ อำเภออรัญประเทศ

อำเภอเขาฉกรรจ์

สวนรุกขชาติเขานกกรรจ์-ถ้ำค้างคาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 อำเภอเขาฉกรรจ์ คูภายนอกจะเห็นภูเขาปูนสูง 240 เมตร ลักษณะภูเขา จะมีภูเขาเรียงกัน 3 ลูก มีถ้ำน้อยใหญ่ถึง 72 ถ้ำ เป็นที่อาศัยของลิงป่า และค้างคาว การชมค้างคาวจะต้องชมตอนเวลา 18.00 น. จะมีค้างคาวจำนวนล้าน ๆ ตัว

แหล่งโบราณคดีบ้านโคกมะกอก ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์

อำเภอตาพระยา

ละลุหรือโป่งยุบ ตั้งอยู่ที่บ้านคลองยาง ตำบลทัพราช อ.ตาพระยา ละลุมีลักษณะคล้ายแพะเมืองผีที่จังหวัดแพร่ แต่มีขนาดเล็กมีเนื้อที่กว้างขวางกว่าห้าสิบไร่ นับเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดจากการยุบตัวของพื้นดินทำให้เกิดรูปแบบต่าง ๆ คงงามแปลกตา

อุทยานแห่งชาติตาพระยา ประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2539 มีพื้นที่ทั้งหมด 594 ตารางกิโลเมตร เป็นถิ่นที่อยู่ของสัตว์ป่าหลายชนิด และยังมีนกพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่กว่า 300 ชนิด

ปราสาทเขาลิ้น ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านเจริญสุข ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา

อำเภอคลองหาด

ทะเลสาบคลองหาด ตั้งอยู่ ณ หลังที่ว่าการอำเภอคลองหาด มีเนื้อที่ประมาณ 28 ไร่เศษ ได้เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมตั้งแต่ปี 2538 และนอกจากนี้ยังมีนกอพยพมาอยู่เป็นจำนวนมาก

กิ่งอำเภอโคกสูง

ปราสาทสศีกก๊กอกรรม ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านหนองเสม็ด ตำบลโคกสูง เชื่อว่าสร้างขึ้นประมาณ พุทธศักราช 1480 ในยุคพระเจ้าชัยวรมันที่ 4

เทศกาล และงานประเพณี อาทิ

งานสืบสานวัฒนธรรมเบื่องบูรพา และงานกาชาดจังหวัดสระแก้ว

งานวันแคนตาลูป

งานวันดอกแก้วบานเบื่องบูรพา

ของฝากที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์จากไม้ อำเภอวังน้ำเย็น

แคนตาอุป อำเภอรัฐประเทศ

ผ้าไหมบ้านหันทราย ผู้ริเริ่มการทอผ้าไหมบ้านหันทรายคือ นางน้อย เพ็งบุญสม

สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลวังใหม่ กิ่งอำเภอสว่างสมบูรณ์ มีสมาชิกในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว 7 อำเภอ มีสมาชิก 1,276 ราย

มะขามยักษ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยใช้ชื่อว่า “สวนเขากระดาศ” ทางเข้าสวนมะขามยักษ์ เป็นถนนลาดยาง ห่างจากตัวจังหวัดสระแก้ว ประมาณ 36 กิโลเมตร

เครื่องจักสาน เป็นภูมิปัญญาของคนสระแก้ว คือ นายคำหมา ชมเชย อยู่หมู่ที่ 2 บ้านใหม่ปากช่อง ตำบลคลองน้ำใส อำเภอรัฐประเทศ

อาหารจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ข้าวหลามสังขยา อ.วัฒนานคร

ร้านโพธิ์แก้วแอนติค ตั้งอยู่ที่ 78 ถนนจิตต์สุวรรณ จำหน่ายของโบราณ ของเก่า ในอำเภอรัฐประเทศ

➤ จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติ เมืองบุรีรัมย์ดั้งเดิมเป็นชุมชนนครโบราณที่มีความรุ่งเรืองมาแต่สมัยทวารวดี (ราวพุทธศตวรรษที่ 12 – 16) เชื่อมต่อสมัยลพบุรี มีปราสาทขอมโบราณจำนวนมาก จนได้รับขนานนามว่า “นครร้อยปราสาท” ต่อมาในปี พ.ศ.2319 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้โปรดให้พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ครั้นดำรงพระยศเป็นเจ้าพระยาจักรี ยกทัพไปจัดระเบียบการปกครองเมืองนางรอง และได้รวบรวมชุมชนที่กระจัดกระจายมาก่อตั้งเมืองแปะ (ตามชื่อต้นแปะ) ที่บริเวณเมืองร้างใกล้ลุ่มน้ำห้วยจรเข้มาก ครั้นเมื่อ พ.ศ.2411 รัชกาลที่ 5 ได้เปลี่ยนชื่อเมือง “เมืองแปะ” เป็น “เมืองบุรีรัมย์” หมายถึงเมืองแห่งความรื่นรมย์ จนกระทั่งปัจจุบัน

ที่ตั้งและอาณาเขต บุรีรัมย์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ 411 กิโลเมตร และทางรถไฟ 376 กิโลเมตร ทิศเหนือติดจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ทิศใต้ติดจังหวัดสระแก้ว กำแพงเพชร ทิศตะวันออกติดจังหวัดสุรินทร์ ทิศตะวันตกติดจังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่จังหวัด พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 6,451,178.125 ไร่ หรือ 10,321.885 ตร.กม. เป็นพื้นที่ป่าไม้ 556,625 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 8.72 ของพื้นที่จังหวัด ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงลาดจากทิศใต้ลงไปทางทิศเหนือ เป็นดินแดนที่มีภูเขาไฟ (ดับแล้ว) หลายแห่ง และมีแม่น้ำมูล ลำน้ำชี ลำน้ำพอง ลำน้ำมูล ฯลฯ เป็นสายน้ำสำคัญ ส่วนทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ หินบะซอลต์และทรายจืด

ประชากรและรายได้ จังหวัดมีประชากรประมาณ 1,545,779 คน เป็นชาย 772,168 คน หญิง 773,611 คน มีรายได้ประชากรเท่ากับ 22,151 บาท / คน / ปี มีภาษาเขมร ลาวอีสาน ไทยโคราช และ ส่วย เป็นภาษาท้องถิ่น ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ

การปกครอง แบ่งออกเป็น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อ.เมืองบุรีรัมย์ ลำปลายมาศ ประโคนชัย สตึก พุทไธสง นางรอง บ้านกรวด กระสัง ละหานทราย คูเมือง หนองกี่ ปะคำ พลับพลาชัย ห้วยราช โนนดินแดง โนนสุวรรณ ชำนิ นาโพธิ์ หนองหงส์ เฉลิมพระเกียรติ บ้านใหม่ไชยพจน์ กิ่ง อ.บ้านด่าน และกิ่ง อ.แคนดง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 24 แห่ง อบต. 184 แห่ง และสภาตำบล 3 แห่ง

การประกอบอาชีพ ประชากรร้อยละ 89 ประกอบอาชีพเกษตร โดยมีพื้นที่การเกษตรประมาณ 3,850,803 ไร่ หรือร้อยละ 59.69 ของพื้นที่จังหวัด อาชีพที่สำคัญได้แก่ ปลูกข้าวร้อยละ 81 รองลงมา เป็นพืชไร่ มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา และอุตสาหกรรมสำคัญ คือ โรงสีข้าว โรงโม่หิน โรงงานทำวิסקี้ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตสุรา และโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวอนุสรณ์สถาน

อนุสาวรีย์เราสู้ ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอนุสรณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงเกียรติประวัติและสัจดีวีรกรรมของประชาชน เจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร และบรรดาที่ได้ผนึกกำลังกันเข้าต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ที่ขัดขวางการสร้างทางยุทธศาสตร์สายสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งด้านการปกครองป้องกัน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ที่ส่งผลถึงความมั่นคงของชาติโดยตรงเป็นเส้นทางตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งกรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างให้เป็นทางลาดยางระยะทาง 57 กิโลเมตรเริ่มจากหลัก กม.ที่ 61 ท้องที่อำเภอละหานทรายผ่านบ้านโนนดินแดงและช่องตะโก อันเป็นช่องทางที่บรรจบกับทางสายตาพระยา ตรงหลักกม. ที่ 118 อำเภอ รัตนประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัด สระแก้ว) แต่เนื่องจากผู้ก่อการร้ายได้ขัดขวางและมีการต่อสู้กันในช่วงสร้างทาง ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 110 คน ใช้เวลาสร้างถึง 5 ปี 8 เดือนอนุสาวรีย์เราสู้เป็นประติมากรรมรูปคนลอยตัวคือสามารถมองเห็นได้รอบด้านประกอบด้วยภาพราษฎร ชาย-หญิง ทหาร ตำรวจ อส. และทสพช. จำนวน 5 คน หล่อด้วยโลหะรมดำขนาดเท่าตัวจริงลักษณะหันหลังชนกัน มือถือธงชาติไทย และอาวุธในท่าการรวมพลังกันต่อสู้ ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมสูงที่ฐานทั้งสี่ด้าน มีภาพนูนสูง

หล่อด้วยปูนซีเมนต์ป่นเป็นภาพแสดงเรื่องราวต่างๆ คือภาพแสดงการดำรงชีวิตของชาวบ้านอย่างสงบสุข สนุกสนานรื่นเริงตามปกติ ภาพแสดงการสร้างทาง สายละหานทราย-ตาพระยา ภาพแสดงการร่วมมือกัน ระหว่างทหาร ตำรวจ ประชาชนอส.ทสพข. ต่อสู้กับผู้ที่ขัดขวางการสร้างทาง และภาพแสดงถึงชัยชนะ ของรัฐบาลต่อผู้ก่อการร้าย

อนุสรณ์สถานประชาชน-อีสานใต้ ตั้งอยู่ในบริเวณวัดบ้านโคกเขา ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์อนุสรณ์สถานแห่งนี้สร้างไว้สำหรับเป็นที่บรรจุอัฐิของผู้เสียชีวิตในเขตป่าเขาของภาคอีสาน ได้ในยุคที่การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เมื่อการ ต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธของกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย (ทปท.) ภายใต้การนำของพรรค คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเขตอีสานใต้ ได้ยุติลงอย่างสิ้นเชิง ใน พ.ศ.2527 บรรดาชาวไร่ ชาวนา กรรมกร นักศึกษา ปัญญาชน และผู้รักชาติ รักประชาธิปไตยทุกสาขาอาชีพ ได้แยกย้ายกันกลับสู่ภูมิลำเนา ของตน ต่างประกอบสัมมาอาชีพ หรือไม่ก็ศึกษาต่อ เมื่อตั้งหลักปักฐานได้พวกเขาก็ได้ตั้งคณะทำงานออก ชุดหาศพของผู้เสียชีวิตในเขตป่าเขา ซึ่งถูกฝังอย่างเร่งรีบในยุคการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธปี พ.ศ.2538 ญาติมิตร ของผู้เสียชีวิตสละชีวิตไปในเขตป่าเขา และคณะทำงานชุดหาศพได้ร่วมกันนำอัฐิที่ชุดหามาได้ทำพิธีฌาปนกิจ และได้รวบรวมปัจจัยก่อสร้างเป็นสถูปหรืออนุสรณ์สถานขึ้น เสร็จสมบูรณ์เมื่อปี พ.ศ. 2539 สถูปหรือ อนุสรณ์สถานประชาชน-อีสานใต้ แห่งนี้รูปลักษณะอิงสถาปัตยกรรมขอมความสูงประมาณอาคารสูง 4-5 ชั้น มีบันไดทางขึ้น 2 ทิศด้วยกันส่วนตัวองค์สถูปจารึกชื่อ ผู้เสียชีวิตไว้ทั้งสองด้าน อีกสองด้านเป็นกว้าง มี รัศมี 12 เมตรพื้นปูด้วยหินทราย ขอบลานด้านหนึ่งสร้างเป็นอัฒจันทร์ สำหรับนั่งพักผ่อนหรือเป็นที่ นั่งชมกิจกรรม และยังมีการปลูก ไม้พุ่ม ไม้ดอก ไม้ประดับ เพื่อความสวยงามอีกด้วย

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

เขื่อนลำนางรอง-คลองมะนาว-โรงงานหลวง อยู่ที่อำเภอโนนดินแดง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 107 กิโลเมตร ห่างจากอนุสาวรีย์เราสู้ตามทางแยกลงไป200เมตรมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามมีที่ให้ นั่งเล่นบนแพ ริมอ่างฯหรือลงเรือชมธรรมชาติ ชมปลานานาชนิดจากหมู่บ้านประมงริมอ่างฯชมโรงงาน หลวงอาหารสำเร็จรูป ซื้อผลิตภัณฑ์จากโรงงานเช่น ข้าวโพดอ่อน หน่อไม้

วนอุทยานเขากระโดง ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ 6 กิโลเมตร บนเส้นทางสายบุรีรัมย์- ประโคนชัย เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นที่ตั้งของภูเขาไฟโบราณ ซึ่งยังคงปรากฏร่องรอยปากปล่องภูเขาไฟ ลักษณะเป็นแอ่งน้ำขนาดเล็กมีน้ำขังตลอดปี สูงจากระดับน้ำทะเล 265 เมตรเป็นที่ประดิษฐาน พระสุภัทรบพิตร พระคู่บ้านคู่เมือง และมีปราสาทภูโบราณ ภายใน ประดิษฐานพระพุทธรูปจำลอง การเดินทางสามารถเดินทางโดยรถประจำทางสาย 1

อ่างเก็บน้ำห้วยตลาดและสวนนกบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ 12 กม.ไปตามเส้นทางสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย(ทางหลวงหมายเลข 219) มีนกชนิดต่างๆ อาศัยพักนอนจำนวนมากกว่า 100 ชนิดโดยเฉพาะช่วงเดือนกันยายน- มีนาคม มีฝูงนกยางเป็นจำนวนหมื่นๆตัวและพบนกที่เกือบจะสูญพันธุ์เช่น นกเป็ดหงส์ นกกุลาขาว และนกกาบบัว ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวมาศึกษาจำนวนมากการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางสายบุรีรัมย์-ประโคนชัยต่อด้วยจักรยานยนต์ รับจ้าง

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ประมาณ 12 กิโลเมตร ตามทางหลวงสาย 219 สายบุรีรัมย์-ประโคนชัยเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง เพื่อเกษตรกรรม และเป็นแหล่งผลิตน้ำประปาของจังหวัด เป็นพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเป็นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและเป็นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำชนิดต่างๆ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม

อ่างเก็บน้ำสนามบินเก่า ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอประโคนชัย ห่างจากตัวเมืองประโคนชัย 6 กิโลเมตร ตามทางหลวงประโคนชัย-บุรีรัมย์ เป็นอ่างเก็บน้ำที่มีทิวทัศน์สวยงาม เป็นที่ตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำมีนกน้ำนานาชนิดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก พบนกที่หายากในธรรมชาติได้แก่ นกอ้ายจ้าว ห่านเกรย์แล็คหรือ ห่านเทาปากสีชมพูนกกาบบัว นกเป็ดหงส์ เป็ดดำหัวดำ เป็นแหล่งดูนกน้ำที่ดีที่สุดอีกแห่งหนึ่งในประเทศไทย เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญในระดับนานาชาติ เหมาะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

อ่างเก็บน้ำทุ่งแหลม ตั้งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข 24 บริเวณบ้านถนนหัก ห่างจากอำเภอนางรอง 4 กิโลเมตร เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้เป็นจุดแวะพักริมทาง ก่อนถึงปราสาทหินพนมรุ้ง มีศาลาพัก ริมทาง ตกแต่งบริเวณโดยรอบให้ร่มรื่นสวยงาม

ฝายบ้านหมวดหมู ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลละลวด อำเภอขามเฒ่า เป็นฝายกั้นลำน้ำธรรมชาติ ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นเขต อนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ มีนกน้ำเข้าไปอาศัยเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะ"นกแขวก"ซึ่งอาศัยพักนอนในพุ่มไม้ในเวลากลางวันและจะออกหากินในเวลากลางคืน สองฟากฝั่งของลำสาละมีทิวทัศน์ที่ร่มรื่นสวยงามวิถีชีวิตชาวบ้านที่หลากหลายน่าสนใจเหมาะสำหรับดูนกชมธรรมชาติสองฝั่งลำน้ำ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอโนนดินแดง และอำเภอปะคำ เป็นป่าธรรมชาติผืนใหญ่ ที่ยังมีสภาพป่าที่ สมบูรณ์ มีแนวเขตป่าเชื่อมต่อกับอุทยานแห่งชาติห้วยสวาง จังหวัดนครราชสีมา และอุทยานแห่งชาติ ดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ตะเคียนหิน ตะเคียนทอง เตย้มกะบาก มะค่าโมง ตะแบกมีสัตว์ป่าจำนวนมากเช่น ช้างป่า กระทิง วัวแดง เก้ง กวาง เลียงผา ไก่ฟ้าพญาลอน กุญทอง และนกป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเช่นลำนางรอง ลำมาศ ลำไชกง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การดูนก ดูผีเสื้อศึกษาพันธุ์ไม้ป่า การถ่ายภาพสัตว์ป่าในธรรมชาติ การเดินป่า การจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์

สถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถาน

ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง อยู่ที่ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้และทำการบูรณะซ่อมแซมเปิดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ เมื่อปี 2531 ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ปราสาทเมืองต่ำ กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว นับเป็นปราสาทหินที่มีความสวยงามมากอีกแห่งหนึ่งของจังหวัด บ้านโคกเมือง ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ปราสาทเขากระโดง ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้แล้ว ได้ทำการบูรณะเมื่อ ประมาณ 60 ปีมาแล้ว ยังมีร่องรอยของหินทรายที่ใช้ก่อสร้างปราสาทเขากระโดงอยู่บ้าง ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปจำลอง อยู่บนเขากระโดง บ้านโคกเขา ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์

ปราสาทภูญาติ บ้านหนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์

ปราสาทกระจับโพรง บ้านหนองปล่อง ตำบลหนองปล่อง อำเภอขาม

ปราสาทเขากระเจียว บ้านโนนดินแดง ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง

ปราสาทเขาคุ่ม บ้านละหานทราย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย

ปราสาทเขาปลายบัด บ้านเขาคอก ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย

ปราสาทโคกปราสาท อยู่ในเขตเทศบาล ตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด

ปราสาทโคกพลวงหนองเสม็ด บ้านหนองกง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทโคกสนวน บ้านโคกสนวน ต.หนองปล่อง อ.นางรอง

ปราสาทโคกสำโรง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทถมอ บ้านละหานทรายเก่า ต.หินลาด อ.บ้านกรวด

ปราสาทดอนหวาย บ้านดอนหวาย ต.หนองปล่อง อ.ขาม

ปราสาทถาวรไพร ต.หนองบัว อ.ปะคำ

ปราสาทไทรอ บ้านไทรอ ต.โคกกลาง ต.โคกกลาง อ.ลำปลายมาศ

ปราสาทนางอรพิมพ์ บ้านสี่เหลี่ยม ต.โคกกลาง อ.ลำปลายมาศ

ปราสาทบ้านโคกปราสาท บ้านโคกปราสาท ต.จันตุ้ม อ.พลับพลาชัย

ปราสาทดงพลอง อยู่ในบริเวณโรงเรียนบ้านดงพลอง ต.ดงพลอง กิ่งอำเภอแคนดง

ปราสาทบ้านตะไค้ บ้านตะไค้ ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทไบแบก บ้านสายโท 5 ต.ตะกั่ว อ.บ้านกรวด

ปราสาทบ้านโคกจั่ว บ้านโคกจั่ว ต.ปะคำ อ.ปะคำ

ปราสาทบ้านเมืองฝาง บ้านเมืองฝาง ต.หนองสองห้อง อ.เมืองบุรีรัมย์

ปราสาทบ้านยาง บ้านเมืองยาง ต.บ้านกรวด อ.บ้านกรวด

ปราสาทบ้านร้อนทอง บ้านร้อนทอง ต.ร้อนทอง อ.สตึก

ปราสาทบ้านสวนเขื่อน บ้านสวนเขื่อน ต.ตลาดโพธิ์ อ.ลำปลายมาศ

ปราสาทบ้านหนองหัว บ้านหนองหัว ต.หนองแวง อ.ละหานทราย

ปราสาทบ้านใหม่ไทยเจริญ บ้านไทยเจริญ ต.ปะคำ อ.ปะคำ

ปราสาทปราจิตร บ้านหนองเสม็ด ต.หนองปล่อง อ.นางรอง

ปราสาทหนองปล่องหรือปราสาทหนองตาปล่อง บ้านหนองตาปล่อง ต.ซ้อผกา อ.ชำนิ

ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง อยู่ที่ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ และทำการบูรณะซ่อมแซมเปิดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ เมื่อปี 2531 ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ปราสาทเมืองต่ำ กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว นับเป็นปราสาทหินที่มีความสวยงามมากอีกแห่งหนึ่งของจังหวัด บ้านโคกเมือง ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ปราสาทเขากระโดง ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้แล้ว ได้ทำการบูรณะเมื่อ ประมาณ 60 ปีมาแล้ว ยังมีร่องรอยของหินทรายที่ใช้ก่อสร้างปราสาทเขากระโดงอยู่บ้าง ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปจำลอง อยู่บนเขากระโดง บ้านโคกเขา ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์

ปราสาททูลภูธร บ้านหนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ ปราสาทกระจับโพรง บ้านหนองปล่อง ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ

ปราสาทเขากระเจียว บ้านโนนดินแดง ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง

ปราสาทเขาชุม บ้านละหานทราย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย

ปราสาทเขาปลายบัด บ้านเขาคอก ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย

ปราสาทโคกปราสาท อยู่ในเขตเทศบาล ตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด

ปราสาทโคกพลวงหนองเสม็ด บ้านหนองกง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทโคกสนวน บ้านโคกสนวน ต.หนองปล่อง อ.นางรอง

ปราสาทโคกสำโรง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาททอมอ บ้านละหานทรายเก่า ต.หินลาด อ.บ้านกรวด

➤ จังหวัดสุรินทร์

ประวัติ สุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่นอนว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร อาศัยเพียงข้อสันนิษฐานของนักประวัติศาสตร์นักโบราณคดี ตลอดจนคำบอกเล่าของผู้สูงอายุที่เล่าต่อ ๆ กันมา โดยเชื่อกันว่าเมืองสุรินทร์ถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณ 2,000 ปีล่วงมาแล้ว ในสมัยที่พวกขอมมีอำนาจอยู่ในบริเวณนี้ เมื่อขอมเสื่อมอำนาจลงเมืองสุรินทร์ ได้ถูกทิ้งร้างจนกลายเป็นป่าดงอยู่จนกระทั่งถึง พ.ศ.2306 จึงปรากฏหลักฐานว่า หลวงสุรินทร์ภักดี

(เชียงปุม) ซึ่งเดิมเป็นหัวหน้าหมู่บ้านเมืองที่ได้ขอให้เจ้าเมืองพิมายกราบบังคมทูลขอพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยามรินทร์ย้ายหมู่บ้านจากบ้านเมืองที่มาตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านคูประทาย บริเวณ ซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองสุรินทร์ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีชัยภูมิเหมาะสม มีกำแพง ค่ายคู ล้อมรอบ 2 ชั้น มีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพ และอยู่อาศัย ต่อมาหลวงสุรินทร์ภักดีได้ กระทำความคิดความชอบเป็นที่โปรดปราน จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านคูประทายเป็นเมือง ประทายสมันต์ และเลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงสุรินทร์ภักดี เป็นพระสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง ให้เป็น เจ้าเมืองปกครอง

ในปี พ.ศ.2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองประทายสมันต์เป็น “เมืองสุรินทร์” ตามสร้อยบรรดาศักดิ์ของเจ้าเมือง

สุรินทร์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ 457 กิโลเมตร และทางรถไฟ 420 กิโลเมตร และห่าง จากจังหวัดนครราชสีมา ทางรถยนต์ 194 กิโลเมตร ทางรถไฟ 170 กิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และมหาสารคาม ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัด ศรีสะเกษ ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ 8,124 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอปราสาท อำเภอสังขะ อำเภอศีขรภูมิ อำเภอสำโรงทาบ อำเภอจอมพระ อำเภอ ท่าตูม อำเภอชุมพลบุรี อำเภอรัตนบุรี อำเภอสนม อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเชด อำเภอลำดวน กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ กิ่งอำเภอศรีณรงค์ กิ่งอำเภอพนมดงรัก กิ่งอำเภอโนนนารายณ์

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ที่จังหวัดสระบุรี ถึงจังหวัดนครราชสีมา ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 224 ต่อด้วย เส้นทางโชคชัย-เดชอุดม (ทางหลวงหมายเลข 24) ผ่านอำเภอนางรอง อำเภอปราสาท จากอำเภอปราสาท เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 214 ตรงเข้าตัวเมืองจังหวัดสุรินทร์ รวมระยะทาง 450 กิโลเมตร เส้นทางใหม่จากจังหวัดนครราชสีมาตามเส้นทางหมายเลข 226 ผ่าน อ.จักราช-ห้วยแถลง-ลำปลายมาศ และจังหวัดบุรีรัมย์ จะย่นระยะทางเหลือเพียง 434 กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถโดยสารประจำทาง (บขส.) ออกจากสถานีขนส่งสาย ตะวันออกเฉียงเหนือ ถ.กำแพงเพชร 2 (หมอชิต 2) ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง

รถไฟ จากสถานีกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) มีรถธรรมดา รถเร็ว และรถด่วนสายกรุงเทพฯ อุบลราชธานี แวะจอดที่จังหวัดสุรินทร์ และรถดีเซลราง กรุงเทพฯ-สุรินทร์ ระยะทาง 420 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว

ปราสาทศรีขรภูมิ (หรือปราสาทระแงง) ตั้งอยู่ที่ตำบลระแงง อำเภอศรีขรภูมิ ห่างจากอำเภอเมืองสุรินทร์ 34 กิโลเมตร ตามเส้นทางสุรินทร์-ศรีขรภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 226) ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีขรภูมิไปอีกประมาณ 1 กม. ปราสาทศรีขรภูมิประกอบด้วยปราสาทอิฐ 5 องค์ องค์กลางเป็นปราสาทประธาน มีปราสาทบริวารล้อมรอบอยู่ที่มุมทั้งสี่สร้างบนฐานเดียวกัน ก่อด้วยหินทรายและศิลาแลง ปราสาทหันหน้าไปทางทิศตะวันออกมีบันไดทางขึ้นและประตูทางเข้าเพียงด้านเดียวคือ ด้านทิศตะวันออกเช่นกัน ปราสาททั้ง 5 องค์ มีลักษณะเหมือนกันคือ องค์ปราสาทไม่มีมุข มีประตูทางเข้าเพียงด้านเดียว มีชั้นส่วนประดับทำจากหินทรายสลักเป็นลวดลายต่าง ๆ ทั้งส่วนที่เป็นทับหลังเสาประดับกรอบประตู เสาติดผนัง และกลีบบนุนปราสาท ส่วนหน้าบันเป็นอิฐประดับลวดลายปูนปั้น องค์ปราสาทประธานมีทับหลังสลักเป็นรูปศิวนาถวราห (พระอิศวรกำลังพ้อนรำ) บนแท่นมีหงส์แบก 3 ตัวอยู่เหนือเศียรเกียรติมุข มีรูปพระคนศ พระพรหม พระวิษณุ และนางปารพตี (นางอุมา) อยู่ด้านล่าง เสาประดับสลักเป็นลวดลายเทพธิดาลายก้ามปูและรูปทวารบาล ส่วนปราสาทบริวารพบทับหลัง 2 ชิ้น ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย เป็นภาพกฤษณาวตาร ทั้งสองชิ้น ชิ้นหนึ่งเป็นภาพพระกฤษณะฆ่าช้างและคชสีห์ ส่วนอีกชิ้นหนึ่งเป็นภาพพระกฤษณะฆ่าคชสีห์จากลวดลายที่เสาและทับหลังของปราสาทประธานและปราสาทบริวารทั้ง 4 องค์ มีลักษณะปนกันระหว่างรูปแบบศิลปะขอมแบบบาปวน (พ.ศ.1550-1650) และแบบนครวัด (พ.ศ.1650-1700) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปราสาทแห่งนี้คงสร้างขึ้นในราวกลางพุทธศตวรรษที่ 17 หรือต้นสมัยนครวัด โดยสร้างขึ้นเนื่องในศาสนาฮินดู ลัทธิไศว-นิกาย และคงถูกดัดแปลงให้เป็นวัดในพุทธศาสนาตามที่มีหลักฐานการบูรณะปฏิสังขรณ์ในราวพุทธศตวรรษที่ 22 ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ปราสาทศรีขรภูมิเปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา 07.30-18.00 น. อัตราค่าเข้าชมชาวไทย คนละ 10 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 30 บาท

ปราสาทหินบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลกึ่งแอน อำเภอปราสาท ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 4 กิโลเมตร ตามถนนสายสุรินทร์-ปราสาท-ช่องจอม (ทางหลวงหมายเลข 214) มีทางแยกซ้ายมือเข้าไปอีก 900 เมตร ตรงกิโลเมตรที่ 34-35 ปราสาทหินบ้านพลวงได้รับการขุดแต่งบูรณะเมื่อปี พ.ศ.2515 โดยวิธีอนัสติโลซิส คือ การรื้อตัวปราสาทลงเสริมความมั่นคง และประกอบขึ้นใหม่ดังเดิม ลักษณะของปราสาทหินองค์นี้เป็นปราสาทองค์เดียว ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีประตูทางเข้าอยู่ด้านหน้าเพียงด้านเดียว ส่วนด้านอื่นอีก 3 ด้านทำเป็นประตูหลอก องค์ปราสาทก่อด้วยศิลาแลง หินทราย และมีอิฐเนื้สุรร่วมก่อสร้างในส่วนบนของปราสาท โบราณสถานแห่งนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยมย่อมุม จำหลักลายงดงามมาก แต่องค์ปราสาทเหลือเพียงครึ่งเดียว ส่วนยอดหักหายไป มีคูน้ำเป็นรูปตัวยูล้อมรอบถัดจากคูน้ำเป็นบาราย (สระน้ำขนาดใหญ่) ที่เห็นเป็นคันดินเดิมคงเป็นที่ตั้งของแหล่งชุมชนมาก่อน บริเวณรอบองค์ปราสาทได้รับการตกแต่งไว้อย่างสวยงามลักษณะของทับหลังที่พบส่วนมาก สลัก

เป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณอยู่ภายในซุ้มเหนือหน้ากาลแลบลิ้นออกมาเป็นรูปสามเหลี่ยม มีแขน 2 แขน กำลังยึดท่อนพวงมาลัยที่คายออกมาจากปาก ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกและทางด้านทิศใต้ ส่วนทางด้านทิศเหนือสลักเป็นรูปพระกฤษณะฆ่านาค สันนิษฐานได้ว่า ปราสาทแห่งนี้คงสร้างขึ้นสำหรับพระอินทร์ นอกจากนี้ช่างมักสลักเป็นรูปสัตว์เรียงเป็นแนว เช่น ช้าง กระรอก หนู ลิง และวัว เป็นต้น อยู่บนทับหลังสำหรับหน้าบันด้านทิศตะวันออกสลักเป็นรูปพระกฤษณะยกภูเขาโควรรณะ และเช่นเดียวกันจะมีรูปสลักเป็นรูปสัตว์เล็กๆ นอกรอบหน้าบันอันน่าจะแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีแหล่งน้ำต่างๆ อยู่มาก ที่ผนังด้านหน้ามีรูปทวารบาลยืนกุมกระบองอยู่ข้างละ 1 คน ลักษณะปราสาทหินองค์นี้คล้ายกับปรางค์น้อยบนเขาพนมรุ้ง ลวดลายเป็นลักษณะศิลปะขอม แบบบาปวน กำหนดอายุได้ว่าอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 จากลักษณะของฐานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดใหญ่ มีพื้นที่ทางด้านข้างขององค์ปรางค์เหลืออยู่มาก ทำให้สันนิษฐานว่า แผนผังที่แท้จริงของปราสาทแห่งนี้จะประกอบด้วยปรางค์ 3 องค์ สร้างเรียงกัน แต่อาจจะยังสร้างไม่เสร็จตามผังหรืออาจถูกรื้อออกไปอย่างใดอย่างหนึ่งก็เป็นได้ ปราสาทหินบ้านพลวงเปิดให้ชมทุกวัน ระหว่างเวลา 07.30-18.00 น. ค่าเข้าชมชาวไทยคนละ 10 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 30 บาท

โบราณสถานกลุ่มปราสาทตาเมือน เป็นโบราณสถานแบบขอม 3 หลัง ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ติดแนวชายแดนประเทศไทยและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย การเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ใช้ทางหลวงหมายเลข 214 ผ่านอำเภอปราสาท แยกไปตามทางหลวงหมายเลข 2121 ที่จะไปทางอำเภอบ้านกรวดประมาณ 25 กิโลเมตร จะมีทางแยกเข้าบ้านตาเมียง เป็นถนนราดยางเข้าไปประมาณ 12 กิโลเมตร ปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ที่บ้านหนองคันนา ต.ตาเมียง กิ่งอำเภอนมดงรัก ปราสาทตาเมือนเป็นสิ่งก่อสร้างที่เชื่อว่าคือที่พักคนเดินทางแห่งหนึ่งใน 17 แห่งที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 มหาราช องค์สุดท้ายแห่งเมืองพระนครโปรดฯ ให้สร้างขึ้นจากเมืองยโสธรปุระ เมืองหลวงของอาณาจักรขอมโบราณ ไปยังเมืองพิมาย ปราสาทตาเมือนสร้างด้วยศิลาแลง เช่นเดียวกับโบราณสถานสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ที่พบในดินแดนประเทศไทย มีลักษณะเป็นปรางค์เดียวมีห้องยาวเชื่อมต่อมาทางด้านหน้าผนังด้านหนึ่งปิดทึบ แต่สลักเป็นหน้าต่างหลอก ส่วนอีกด้านมีหน้าต่างเรียงกันโดยตลอด เคยมีผู้พบทับหลังเป็นรูปพระพุทธรูปปางสมาธิในซุ้มเรือนแก้ว 2-3 ชั้น

ปราสาทตาเมือนโต๊ต ตั้งอยู่ที่ ต.ตาเมียง กิ่งอำเภอนมดงรัก ปราสาทตาเมือนโต๊ตเป็นอโรคยศาลสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 อโรคยศาลแห่งนี้นี้ยังคงสภาพเกือบจะสมบูรณ์ ประกอบด้วยปรางค์ประธานรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีมุขยื่นทางด้านหน้าเอียงไปทางขวาขององค์ปรางค์ล้อมรอบด้วยกำแพงก่อด้วยศิลาแลงเช่นกัน มีซุ้มประตู (โคปุระ) อยู่ทางด้านหน้าคือ ด้านทิศตะวันออกเพียงด้านเดียว ทางนอกกำแพงด้านหน้าของปราสาทมีสระน้ำเช่นเดียวกับอโรคยศาลแห่งอื่นๆ ตรงห้องกลางของโคปุระได้พบศิลาจารึก 1 หลัก จารึกด้วยอักษรขอมภาษาสันสกฤต เป็นจารึกซึ่งพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 โปรด

ให้สร้างไว้ประจำโรคนี้อย่างหนึ่ง มีข้อความเช่นเดียวกับจารึกที่พบที่โรคนี้อย่างหนึ่ง คือ กล่าว นมัสการพระพุทธเจ้า พระโฆสขุรวิทูรยะ ซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ผู้ประทานความไม่มีโรคแก่ประชาชนผู้ นับถือ และกล่าวถึงการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำสถานพยาบาลในแผนกต่างๆ เช่น แพทย์ ผู้ดูแลสถาน พยาบาล เป็นต้น ปัจจุบันหลักฐานนี้เก็บรักษาไว้ที่หอสมุดแห่งชาติทำวสุกรี

ปราสาทตาเมือนธม ตั้งอยู่ถัดจากปราสาทตาเมือนโต๊ดไปทางทิศใต้ประมาณ 200 เมตร เป็น ปราสาทขนาดใหญ่ที่สุดในกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่บนแนวเทือกเขาบรรทัดซึ่งเป็นพรมแดนระหว่าง ประเทศไทยและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ปราสาทตาเมือนธมประกอบด้วยปรางค์ 3 องค์ โดยมี ปรางค์ประธานซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดตั้งอยู่ตรงกลาง ส่วนปรางค์อีกสององค์อยู่ติดไปด้านหลังทางด้านขวา และด้านซ้ายของปรางค์ประธาน ปรางค์ทั้ง 3 องค์ สร้างด้วยหินทรายหันหน้าไปทางทิศใต้ ที่ปรางค์ ประธานมีลวดลายจำหลักงดงาม แม้ว่าจะถูกกลืนทำลายและทรุดโทรมไปตามกาลเวลาก็ตาม ทางด้าน ตะวันออกและตะวันตกมีวิหาร 2 หลัง สร้างด้วยศิลาแลง อาคารทั้งหมดนี้มีระเบียงคดซึ่งสร้างด้วยหินทราย ล้อมรอบ มีโคปุระทั้ง 4 ด้าน โคปุระด้านใต้มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีบันไดทางขึ้นจากเชิงเขาหน้านั้น นอก ระเบียงคดทางด้านทิศเหนือมีสระน้ำ และที่ลานริมระเบียงคดทางทิศตะวันออกเฉียงใต้มีศิลาจารึกภาษา ขอม กล่าวถึงชื่อ พระกัลปภุชยะ จึงสันนิษฐานได้ว่า โบราณสถานแห่งนี้คงจะสร้างขึ้นเนื่องในศาสนา พราหมณ์ จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมและลวดลายจำหลักต่างๆ ทำให้ทราบได้ว่า โบราณสถานแห่งนี้ คงจะสร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 16 ซึ่งเก่าแก่กว่าโบราณสถานอีก 2 แห่งในกลุ่มปราสาทตาเมือน

เนื่องจากโบราณสถานกลุ่มนี้อยู่ใกล้ชายแดนไทย-กัมพูชา และสภาพถนนยังเป็นลูกรังขรุขระ นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าไปชมโบราณสถานควรจะคำนึงถึงความปลอดภัย ในบริเวณดังกล่าว โดย สอบถามข้อมูลจากหน่วยงานทหารที่ดูแลพื้นที่ก่อนเดินทางเข้าไปด้วย

ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโปน ตำบลม อำเภอสงขะ การเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ ใช้ ทางหลวงหมายเลข 2077 (สุรินทร์-สงขะ) ระยะทาง 49 กิโลเมตร จากแยกอำเภอสงขะเข้าทางหลวง หมายเลข 2124 (สงขะ-บัวเชด) ตรงต่อไปจนถึงชุมชนบ้านภูมิโปน ระยะทางอีก 10 กิโลเมตร จะเห็น ปราสาทตั้งอยู่ริมถนนด้านซ้ายมือ ปราสาทภูมิโปนประกอบด้วยโบราณสถาน 4 หลัง คือ ปราสาทก่ออิฐ 3 หลัง และศิลาแลง 1 หลัง มีอายุการก่อสร้างอย่างน้อย 2 สมัย ปราสาทก่ออิฐหลังใหญ่และหลังทางทิศเหนือ สุด นับเป็นปราสาทแบบศิลปะเขมรที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยคือราวพุทธศตวรรษที่ 13 ส่วนปราสาท อิฐหลังเล็กที่ตั้งตรงกลางและปราสาทที่มีฐานศิลาแลงด้านทิศใต้สร้างขึ้นในสมัยหลัง ปราสาทภูมิโปน คงจะสร้างขึ้นเป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดู ไสวณิกายเช่นเดียวกับศาสนสถานอื่นๆ ในรุ่นเดียวกัน แม้จะ ไม่พบรูปเคารพซึ่งควรจะเป็นสิ่งลี้ลับอยู่ภายในองค์ปรางค์แต่ที่ปรางค์องค์ใหญ่ยังมีท่อนิยมสุตร คือท่อน้ำมนต์ที่ต่อออกมาจากแท่นฐานรูปเคารพในห้องกลางติดอยู่ที่ผนังในระดับพื้นห้อง

ปราสาทเมืองที ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลเมืองที ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองทางทิศตะวันออกประมาณ 16 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายสุรินทร์-ศีขรภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 226) จนถึงบ้านโคกลำดวน แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าวัดจอมสุทธาวาส ปราสาทตั้งอยู่ภายในวัดทางด้านซ้ายมือ ปราสาทเมืองทีเป็นปราสาทแบบเขมรแห่งหนึ่งที่ได้รับการดัดแปลงในสมัยหลัง เช่นเดียวกับปราสาทศีขรภูมิ อ.ศีขรภูมิ ปราสาทก่อด้วยอิฐ ฉาบปูน มี 5 หลัง สร้างรวมกันเป็นหมู่ คือ หลังหนึ่งอยู่ตรงกลาง และอีกสี่หลังอยู่ที่มุมทั้งสี่ ตั้งอยู่บนฐานอิฐอันเดียวกัน ปัจจุบันหักพังเหลือเพียง 3 หลัง คือ หลังกลาง หลังที่มุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏทั้งสามมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมไม้สิบสอง หลังกลางมีขนาดใหญ่สุด ตั้งอยู่บนฐานสูง และมีบันไดทางขึ้นทั้งสี่ด้าน แต่ตัวเรือนธาตุต้นทึบ ไม่มีประตูเนื่องจากการดัดแปลงในชั้นหลัง ส่วนหลังคาทำเป็นชั้นมี 3 ชั้น เลียนแบบตัวเรือนธาตุ ส่วนยอดบนหักหาย ปรากฏบริวารที่เหลือ 2 องค์นั้น มีขนาดและลักษณะเดียวกัน ทรงสอบมี 3 ชั้น ตัวเรือนธาตุแต่เดิมมีประตูมาก่อนทึบในสมัยหลังเช่นเดียวกับปรากฏหลังกลาง จากแผนผังและลักษณะของสถาปัตยกรรม ปราสาทเมืองทีนับเป็นโบราณสถานเขมรอีกแบบหนึ่งที่นิยมสร้าง คือ มีปราสาทหลังกลางเทียบเท่าเขาพระสุเมธ มีปรากฏมุมทั้งสี่ตามความเชื่อในลัทธิศาสนาพราหมณ์ แต่จะสร้างขึ้นเมื่อใดไม่อาจบอกได้ ด้วยไม่พบจารึกหรือลวดลายทางศิลปะที่สามารถเปรียบเทียบได้

ปราสาทยายเงา ตั้งอยู่ที่บ้านสังชะ ตำบลสังชะ ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 4 กิโลเมตร อยู่ริมถนนสายโชคชัยเดชอุดม (ทางหลวงหมายเลข 24) ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 189 - 190 จะมีป้ายบอกทางจากถนนใหญ่เข้าไปเป็นทางลูกรังปนทราย ประมาณ 800 เมตร ปราสาทยายเงาเป็นศาสนสถานแบบขอมที่ประกอบด้วยปราสาท 2 องค์ ตั้งอยู่เรียงกันในแนวทิศเหนือ - ใต้ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก องค์ปราสาทก่อด้วยอิฐ ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลง มีการแกะสลักอิฐลวดลายเช่นที่กรอบหน้าบันเป็นรูปมกร (สัตว์ผสมระหว่างสิงห์ ช้าง และปลา) คาบนาคร 5 เศียร

จากลักษณะแผนผังของอาคารปราสาทยายเงา น่าจะประกอบด้วยปราสาท 3 องค์ ตั้งเรียงกัน แต่ปัจจุบันเหลือเพียง 2 องค์เท่านั้น ภายในบริเวณปราสาท พบกลีบบนยอดปราสาท เสาประดับขอบประตู ฯลฯ แกะสลักจากหินทราย จัดแสดงไว้อย่างเป็นระเบียบบริเวณ

เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สนสองใบ ที่ทำการเขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สนสองใบ เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สนสองใบ อยู่ที่บ้านหนองคู ตำบลโชคเหนือ อำเภอลำดวน เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สนสองใบที่ถือว่าเป็นพันธุ์ดีที่สุดที่ขึ้นในที่ราบสูง เป็นโครงการร่วมระหว่างไทย-เดนมาร์ก มีเนื้อที่ 625 ไร่ มีลักษณะเด่นคือ เป็นสนสองใบที่ขึ้นในที่ราบแห่งเดียวในประเทศไทย อยู่ห่างจากจังหวัดสุรินทร์ประมาณ 35 กิโลเมตร ตามเส้นทางสุรินทร์-สังชะ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวสุรินทร์อีกแห่งหนึ่ง

วนอุทยานพนมสวาย อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุรินทร์ ประมาณ 22 กิโลเมตร (ถนนลาดยางสาย สุรินทร์ - ปราสาท 14 กิโลเมตร และถนนพิจิตรจารจรลูกรัง 8 กิโลเมตร) อยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลนาบัว อำเภอ เมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นภูเขาเตี้ยๆ มียอดเขาอยู่ 3 ยอดที่ 1 มีชื่อว่ายอดเขาหญิง(พนมสร้อย) ทางวัดได้จัด สร้างพระพุทธรูปองค์ขนาดกลางประดิษฐานบนยอดเขา ยอดที่ 2 มีชื่อว่ายอดเขาชาย(พนมเปราะ) เป็นที่ ประดิษฐานพระพุทธรูปสุรินทร์มงคล ยอดที่ 3 มีชื่อว่าเขาคอก(พนมกรอล) มีศาลาอัฐมุขสร้างเป็นอนุสรณ์ ฉลองครบรอบ 200 ปี แห่งการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปบาทจำลอง และยังมี สถูปบรรจุอัฐิหลวงปู่ดูลย์ ซึ่งเป็นพระเถระสายวิปัสสนากรรมฐาน ที่มีชื่อเสียง และเป็นที่เคารพนับถือของ ชาวสุรินทร์ บรรพบุรุษชาวสุรินทร์ถือว่า วนอุทยานพนมสวาย เป็นสถานที่แสวงบุญ โดยการเดินทางไป ขึ้นยอดเขาในวันขึ้น 1 ค่ำเดือน 5 ของทุกปี ซึ่งเป็นวันหยุดตามประเพณีของชาวสุรินทร์มาแต่โบราณ มีการ ทำบุญตักบาตร และไปนมัสการพระพุทธรูปบาทจำลอง สักการะสถูปหลวงปู่ดูลย์ อดุลี พระพุทธรูปสุรินทร์- มงคล (นามพระราชทาน) และยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์

อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง ห้วยเสนง เป็นอ่างเก็บน้ำของโครงการชลประทาน อยู่ห่างจากตัวเมือง สุรินทร์ไปทางถนนสุรินทร์-ปราสาท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214) ประมาณ 5 กิโลเมตร (บริเวณหลัก ก.ม. ที่ 5-6) แยกซ้ายมือไปทางถนนริมคลองชลประทาน ประมาณ 4 กิโลเมตร ห้วยเสนงเป็นอ่างเก็บน้ำที่มี สันเขื่อนสูง สันเขื่อนเป็นถนนลาดยาง เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองสุรินทร์ ภายในที่ทำการ ชลประทานมีพระตำหนักที่ประทับของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และมีที่พักให้นักท่องเที่ยวที่ สนใจ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ หัวหน้าโครงการชลประทานจังหวัดสุรินทร์ อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง อ.เมือง จ.สุรินทร์ โทร. 044-511966

มหัศจรรย์ผ้าไหมสุรินทร์ ที่บ้านท่าสว่าง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอยู่ห่างจาก ตัวเมืองสุรินทร์ ไปทางทิศเหนือประมาณ 8 กิโลเมตร ตามถนนสาย สุรินทร์ เมืองถึง มีการ ทอผ้ายกทอง โบราณ สร้างความมหัศจรรย์แก่ผู้พบเห็นจนแทบไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นผ้าที่ทอจากฝีมือมนุษย์ เติมนิคมธรรมดา อย่างเรา ๆ ความสวยงามของผ้ายกทองโบราณ เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นของอาจารย์วิรัชธรรม ตระกูลเงิน ไทย ลูกหลานชาวบ้านท่าสว่างนั่นเอง ซึ่งได้แนวความคิดจากการใช้ลายผ้าโบราณ มาผสมผสานกับลาย จำหลักที่ปรากฏอยู่ตามปราสาทขอมในท้องถิ่นอีสาน ผสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของคนสุรินทร์ ออกแบบเป็นลาย ผ้าไหมใหม่ เรียกว่าผ้ายกทองโบราณ สวยงามประหนึ่งว่าเกิดจากการเนรมิตของเทพเจ้า การออกแบบลายแต่ละลาย ใช้เวลาออกแบบ เขียน แบบ แบบ เก็บตะกอนาน 2 - 3 เดือน ในด้านการทอผ้า แต่ละผืนก็ต้องใช้เวลาทอนาน 1-3 เดือน จึงจะเสร็จต้องใช้ช่างทอประจำที่แต่ละที่ 4 คนขึ้นไป ค่อย ๆ ทอได้ 5-7 เซนติเมตรต่อวัน ผ้าแต่ละผืนทอจากเส้นไหมที่ย้อมจากสีธรรมชาติเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามจินตนาการด้วยดินทองของอินเดีย ไม่มีจำหน่ายในท้องตลาด อาจารย์วิรัชธรรม ตระกูลเงินไทย ผู้คิดค้น

ลายผ้ายกทองโบราณ เป็นลูกหลานชาวบ้านท่าสว่าง สำเร็จการศึกษาด้านศิลปะประจำชาติจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่างกรุงเทพ ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษอยู่ที่ศูนย์ศิลปาชีพสวนจิตรลดา ได้มีโอกาสรับสนองได้เบื้องพระยุคลบาทสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทอผ้าฉลองพระองค์ มีตะกอลายถึง 1,418 ตะกอล ทอผ้าลายหิ้งห้อยชมสวนให้ภริยาเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย มีตะกอลาย 360 ตะกอล ในโอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดประชุม APEC ในเดือน ตุลาคม 2546 อาจารย์วีรธรรม ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ออกแบบ และทอผ้าลายไทย สำหรับตัดเย็บเป็นชุดให้ผู้นำประเทศต่าง ๆ สวมใส่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ ผู้สนใจจะเดินทางไปเยี่ยมชมการทอผ้าไหมมหัศจรรย์ของอาจารย์ วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ติดต่อได้ที่คุณ สุมาลี ดิดใจดี โทรศัพท์ 09-2027009 หากจะเดินทางไปด้วยตนเอง ให้ใช้เส้นทางสาย สุรินทร์-จอมพระ เมื่อออกจากตัวเมืองได้ประมาณ 2 กิโลเมตร จะเห็นสถานีทดลองข้าวสุรินทร์ อยู่ด้านซ้ายมือ เมื่อสุดไร่สถานีทดลองข้าวจะมีทางแยกซ้ายมือไปตามริมคลองชลประทาน ให้ไปตามถนนริมคลองชลประทานจนถึงถนนสายสุรินทร์เมืองถึงให้เลี้ยวซ้าย จะพบหมู่บ้านท่าสว่างเป็นหมู่บ้านแรก เมื่อเข้าไปในหมู่บ้านจะมีป้อม น้ำมันอยู่ด้านขวามือ เลี้ยวป้อมน้ำมันก็จะเห็นทางเข้าไปยังบ้านของอาจารย์วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ท่านจะได้รับการต้อนรับจากอาจารย์วีรธรรมฯ และช่างทอด้วยอภัยชัยไมตรีที่ดียิ่ง

ช้างจังหวัดสุรินทร์ สุรินทร์จังหวัดใหญ่แห่งลุ่มน้ำมูล เป็นจังหวัดที่คนทั่วไปทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ต่างรู้จักกันดีว่าเป็นเมืองช้างกิตติศัพท์ชื่อเสียงความยิ่งใหญ่ ความน่ารัก ความแสนรู้ของช้างจังหวัดสุรินทร์ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นไม่มีใครเหมือน ช้างสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับทางจังหวัด และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวจะพบเห็นช้างตามร้านอาหาร ช้างเดินอยู่ข้างถนนปะปนกับประชาชนได้อย่างปกติธรรมดาเหมือนสัตว์เลี้ยงทั่วไป แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างช้างกับคนมาช้านาน ชาวสุรินทร์ถือว่าช้างเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ กล่าวได้ว่าช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองสุรินทร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังคำขวัญของจังหวัดที่ว่า “สุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ปะคำสวย ร่ำรวยปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม”

งานช้างจังหวัดสุรินทร์ เมื่อปี พ.ศ.2498 มีการรวมช้างทั้งหมดในจังหวัดสุรินทร์ขึ้นเป็นครั้งแรก มีช้างรวมกันประมาณ 200 เชือก ที่อำเภอท่าตูม โดยมีนายอำเภอท่าตูมคือ นายวินัย สุวรรณภาส เป็นผู้จัดขึ้น ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจมาก นายอำเภอจึงดำรงจัดงานช้างขึ้นครั้งแรกในเวลาต่อมาเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2503 เป็นการฉลองที่ว่าการอำเภอใหม่ โดยจัดที่บริเวณสนามบินเก่าอำเภอท่าตูม (ปัจจุบันคือที่ตั้งโรงเรียนท่าตูมประชาเสรมวิทย์) การจัดงานครั้งนั้นมีรายการแสดง การเดินขบวนแห่ช้าง การคล้องช้าง การแข่งขันช้างวิ่งเร็วและยังมีการแสดงรื่นเริงอื่นๆ ประกอบอีกด้วย เช่น การแข่งเรือ แข่งขันกีฬาอำเภอ งานครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี เพราะได้การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท. ปัจจุบันคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท.ท.ท.) จึงเสนอกระทรวงมหาดไทยให้สนับสนุนจัดการแสดง

เกี่ยวกับช้างของจังหวัดสุรินทร์เป็นงานประเพณีและงานประจำปี โดยวางแผนประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกประเทศให้ดี งานนี้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น อ.ส.ท. จึงได้ร่วมมือกับจังหวัดจัดเจ้าหน้าที่มาฝึกช้าง กำหนดรูปแบบเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว กำหนดงานเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2504 เป็นปีที่ 2 จัดที่อำเภอท่าตูมเช่นเดิม งานช้างปีที่ 2 ประสบผลสำเร็จด้วยดี การแสดงของช้างในปีต่อๆ มาได้ปรับปรุงรูปแบบให้สวยงาม น่าตื่นตาดูมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะในรายการแสดงของช้าง ประกอบด้วยรายการต่าง ๆ ได้แก่ ขบวนช้างพาหุรัด ช้างปฏิบัติตามคำสั่ง ช้างแสนรู้ ช้างวิ่งเร็ว ช้างวิ่งข้ามคน ช้างเตะฟุตบอล และขบวนช้างศึก และต่อมาก็มีการแสดงช้างต่อเนื่องมาทุกปี ทำให้คนทั้งในประเทศและต่างประเทศรู้จักช้างสุรินทร์เป็นอย่างดีว่าเป็นจังหวัดที่มีช้างแสนรู้มากที่สุด ต่อมาทางคณะกรรมการเห็นว่าควรย้ายสถานที่แสดงจากอำเภอท่าตูมมายังสถานที่แสดงจากอำเภอท่าตูม มายังสถานที่ใกล้เคียงไปมาสะดวกเพื่อความเหมาะสมจึงได้มาจัดการแสดงช้างที่สนามกีฬาจังหวัด ตั้งแต่ พ.ศ.2505 สมัยนายคำรณ สังขกร เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดขณะนั้นสืบมาจนถึงปัจจุบัน เมืองสุรินทร์ ได้ชื่อว่าเป็นถิ่นเมืองช้าง แต่ไม่ได้หมายความว่าจะมีคนเลี้ยงช้างอยู่ทุกแห่ง ในสุรินทร์จะมีชาวกูยเพียงไม่กี่หมู่บ้านเท่านั้นที่เป็น “กูยอะเจียง” หรือคนที่อยู่กับช้าง *ชาวกูยจะให้ช้างในพิธีบวชซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ของคนและช้างหมู่บ้านตากกลาง หมู่บ้านตากกลาง ตำบลกะโป อำเภอท่าตูม นับเป็นหมู่บ้านชาวกูยเก่าแก่ที่เลี้ยงช้างกันมาหลายร้อยปี ตั้งแต่เมื่อครั้งที่บรรพบุรุษของเขาเลือกพื้นที่ที่ลำนํ้าชิมมาสบกับลำนํ้ามูลซึ่งเป็นป่าดงดิบริมํ้ากว้างใหญ่ มีอาหารเพียงพอสำหรับปลดระวางจากสงคราม เพื่อนำมาส่งเป็นส่วย แทนการเกณฑ์ทหารมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แทบทุกปีในสมัยก่อน ประชุมช้างใหญ่ คุมคนและช้างเป็นขบวนใหญ่ เพื่อไปคล้องช้างป่าในแผ่นดินเขมร แต่เมื่อเกิดปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ การคล้องช้างก็เลิกไป แต่ก็ยังมีการเลี้ยงช้างสืบต่อกันมา เพราะมีลูกช้างสืบต่อกันมา เพราะมีลูกช้างเกิดใหม่ทุกปี การเลี้ยงช้างของชาวกูยไม่ได้เลี้ยงไว้เพื่อการทำงานหนักหรือใช้ลากไม้แบบทางเหนือ พวกเขาเลี้ยงช้างเหมือนเพื่อน ลูกชายชาวกูยบางคนก็เติบโตมาพร้อมกับช้างจึงเป็นเรื่องราวที่แยกจากกันไม่ออก แม้จะไม่มีช้างออกไปจับช้างอีกแล้ว แต่ช้างบ้านหลายรุ่น ก็ตกถูกช้างมาอย่างสมํ่าเสมอ เมื่อช้างโตอายุสักปีสองปีก็ต้องมีการฝึก เพื่อรับคำสั่งต่างๆ ทั้งการส่งควาญขึ้นหลัง เดินซ้าย ขวา หน้า หลัง สมัยก่อนการฝึกช้างก็ทำกันเองทั่วไป แต่ปัจจุบันมีสนามฝึกช้างใกล้กับอาคารศูนย์การศึกษาซึ่งจะทำการฝึกช้างวัยรุ่น ช้างนั้นมีความจำดีสามารถทำอะไรได้หลายๆ อย่างแล้วแต่ควาญจะฝึกให้ทำอะไรแต่ก็ต้องฝึกอยู่เสมอๆ

ศูนย์การศึกษา ภายใต้ศูนย์นิทรรศการประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการคล้องช้าง เช่น ทำจากเชือกประกำ เชือกคล้องช้างที่ทำจากหนังควาย ฯลฯ โดยเฉพาะวันเสาร์จะมีการจัดแสดงการฝึกช้างให้ชมกันเป็นประจำ แต่เพียงวันละรอบเท่านั้นเริ่มประมาณ 9 โมงเช้าถึง 11 โมง ในหมู่บ้านมีบ้านทอผ้าไหม ซึ่งมีลวดลายสวยงามไม่แพ้ที่อื่น ส่วนใหญ่สาวชาวกูยจะทอผ้ากันหลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วประมาณเดือนธันวาคมถึงมกราคม ตอนบ่ายอาจนั่งช้างเที่ยวไปตามป่าละเมาะริมลำนํ้ามูลเพื่อรอเวลาให้ถึงช่วงเย็นที่ควาญจะพาช้างไปอาบน้ำที่วังทะเลสุรินทร์มณียกับบรรยากาศยามเย็น ชื่นชมแสงสี

สุดท้ายของวัน ช่วงที่นำไปเยี่ยมหมู่บ้านมากที่สุดคือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคมเพราะความซึ้งจะกลับมาเก็บเกี่ยวข้าว และนำซ้างมาร่วมงานแสดงของจังหวัด ซึ่งจะมีซ้างกลับมาอยู่บ้านเป็นจำนวนมาก กรณีที่เดินทางกันมาเป็นกลุ่ม และต้องการให้ซ้างมาแสดงให้ดูในวันธรรมดาสามารถติดต่อล่วงหน้าได้ที่ผู้ใหญ่บ้านประกิต กลางพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม โทร. 0-1999-1910, 0-1967-5015 หรือที่ว่าการอำเภอท่าตูม โทร.0-4459-1141, 0-4459-1058 ค่าเข้าชมชาวไทย คนละ 50 บาท ชาวต่างประเทศ 100 บาท ส่วนการนั่งซ้างเที่ยวชมหมู่บ้านหรือลัดเลาะแม่น้ำนั้นก็แล้วแต่จะตกลงราคากัน

งานแสดงซ้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ยินดีต้อนรับทุกท่านสู่เมืองซ้างด้วยความยินดี ซ้างเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศไทย และจังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีซ้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทย ดังนั้นซ้างและชาวสุรินทร์จึงมีความผูกพันสืบทอดกันมาอย่างแน่นแฟ้น ซ้างจึงเปรียบเสมือนเป็นสมาชิกของครอบครัว

จังหวัดสุรินทร์ได้จัดงานแสดงซ้างมาแล้วเป็นเวลา 42 ปี ตั้งแต่ปี 2503 และในปีนี้จะจัดเป็นปีที่ 43 กำหนดจัดระหว่างวันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2546 ณ สนามแสดงซ้าง เพื่อบอกเล่าถึงความสัมพันธ์ระหว่างซ้างกับชาวสุรินทร์ การจับซ้างปามาฝึกให้เป็นซ้างบ้าน โดยชาวทวยซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวสุรินทร์ และสืบทอดเป็นวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชาวสุรินทร์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ นอกจากจัดแสดงซ้างแล้วยังได้จัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้งานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. กิจกรรมงานซ้างและกาชาดสุรินทร์ กำหนดระหว่างวันที่ 7-18 พฤศจิกายน 2546 ณ สนามกีฬาศรีณรงค์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง โดยในงานมีการจัดนิทรรศการของส่วนราชการ ภาคเอกชน โดยเน้นในเรื่องการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องซ้าง เรื่องเกษตรอินทรีย์วิถีสุรินทร์และงานตามนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนจัดให้มีการประกวดผลิตผลทางการเกษตร การประกวดของดีเมืองสุรินทร์ และสุดยอดสินค้า OTOP ของจังหวัดพร้อมกับการแสดงดนตรีของศิลปินที่มีชื่อเสียงทุกคืน โดยจะมีพิธีเปิดงานในวันศุกร์ ที่ 7 พฤศจิกายน 2546 ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดีศรีณรงค์จางวาง รายละเอียดติดต่อได้ที่ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์(ฝ่ายอำนวยการ) โทร. 0-4451-2039

2. งานแสดงซ้าง กำหนดจัดในระหว่างวันเสาร์ ที่ 15 และ วันอาทิตย์ที่ 16 พฤศจิกายน 2546 ณ สนามแสดงซ้าง ตามวันและเวลาที่กำหนด ราคาบัตรเข้าชม 30 บาท 200 บาท และ 500 บาท สั่งจองและสอบถามรายละเอียดได้ดังนี้ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ (ฝ่ายอำนวยการ) โทร. 0-4451-2039

3. การประกวดโต๊ะอาหารซ้าง กำหนดจัดใน วันพฤหัสบดี ที่ 13 พฤศจิกายน 2546 เวลา 20.00 น. ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดีศรีณรงค์จางวาง (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โทร. 0 – 4451 – 1975

4. งานต้อนรับและเลี้ยงอาหารช้าง กำหนดจัดในวันศุกร์ ที่ 14 พฤศจิกายน 2546 เวลา 09.00 น. ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดีศรีณรงค์จางวาง ในปีนี้จะจัดให้ยิ่งใหญ่ที่สุด ทั้งจำนวนช้าง จำนวนโต๊ะอาหาร และความยาวของถนนที่จะจัดงานโดยได้เชิญ บริษัท ทำบันทึก มาถ่ายทำและบันทึกลงในหนังสือกินเนสส์บุ๊ค (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โทร 0-4451-1975)

5. การแข่งขันจักรยานเสือภูเขา ครั้งที่ 2 กำหนดจัดในวันเสาร์ ที่ 15 พฤศจิกายน 2546 เวลา 10.00 น. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ โทร. 0-4451-1022)

6. การวิ่งราชชมงคลเมืองช้างมินิมาร์ธอน ครั้งที่ 3 กำหนดจัดในวันอาทิตย์ที่ 16 พฤศจิกายน 2546 เวลา 05.30น. ณ.สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ โทร. 0-4451-1022)

7. การแสดงประกอบแสง – เสียง ครั้งที่ 3 เรื่อง มหาเทพ อารยธรรมเจนละ กำหนดจัดในระหว่างวันที่ 14 – 15 พฤศจิกายน 2546 ณ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ (รายละเอียดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ เทศบาลเมืองสุรินทร์ โทร. 0-4451-1117)

8. การแข่งขันแรลลี่ช้าง จัดขึ้นเป็นปีแรก กำหนดจัดในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 เวลา 08.30 น. เป็นการนั่งช้างแรลลี่ ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร บริเวณขานเมืองสุรินทร์ รายละเอียดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ชมรมสืบทอดวัฒนธรรม คนกับช้างสุรินทร์

ข้อมูลโดย กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โทร 0-4452-1361

➤ จังหวัดศรีสะเกษ

ประวัติ จังหวัดศรีสะเกษเป็นเมืองโบราณตั้งแต่สมัยขอม จะเห็นได้จากโบราณสถานสมัยขอมที่ยังปรากฏอยู่ แต่ต่อมาได้ร้างไปจนถึงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวไทยพื้นเมืองที่เรียกตัวเองว่า “ส่วย” หรือ “กวย” หรือ “กูย” ได้อพยพข้ามลำน้ำโขงมาสู่ฝั่งขวา ในปี พ.ศ.2260 และได้แยกย้ายกันออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มที่มี “เซียงขัน” หรือ “ตากะจะ” ได้มาตั้งถิ่นฐานที่บ้านโคกลำดวน ต่อมาสมเด็จพระบรมราชาที่ 3 หรือพระเจ้าอยู่หัวสุริยวงศาธรรมิกราช ได้โปรดเกล้าฯ ยกบ้านโคกลำดวนหรือบ้านปราสาทสี่เหลี่ยมดงลำดวนขึ้นเป็นเมืองชื่อ “เมืองขุขันธ์” ซึ่งหมายความว่า เมืองป่าดง และโปรดเกล้าฯ ให้ตากะจะหรือหลวงแก้วสุวรรณ เป็นพระไกรภักดีศรีนครลำดวน เจ้าเมืองขุขันธ์ ต่อมาใน พ.ศ.2321 สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีเจ้าเมืองขุขันธ์ถึงแก่อนิจกรรม ได้โปรดเกล้าฯ ให้หลวงปราบ (เซียงขัน) เป็นพระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน เจ้าเมืองขุขันธ์ ต่อมาเมืองขุขันธ์กันดารน้ำ จึงอพยพย้ายไปอยู่บ้านแตระ ต.ห้วยเหนือ อ.ขุขันธ์ ปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ.2329 พระภักดีภูธรสงคราม (ท้าวอู่) ปลัดเมืองขุขันธ์ ขอดตั้ง

บ้านโนนสามขาสระกำแพงใหญ่ขึ้นเป็น “เมืองศรีสะเกษ” พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชการที่ 1 จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระภักดีภูธรสงครามเป็นพระยารัตนวงศา เจ้าเมืองศรีสะเกษขึ้นกับเมืองขุขันธ์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้ย้ายที่ทำการเมืองขุขันธ์มาตั้งอยู่ที่เมืองศรีสะเกษ (ที่บ้านเมืองเก่า ต.เมืองเหนือ) แต่ยังคงใช้ชื่อว่า เมืองขุขันธ์ และยุบเมืองขุขันธ์เดิมเป็น อ.ห้วยเหนือ (อ.ขุขันธ์ปัจจุบัน) ในปี พ.ศ.2447 ครึ่งถึงปี พ.ศ.2455 ได้เปลี่ยนชื่อมณฑลอีสานเป็นมณฑลออุบล มีเมืองขึ้นตรงต่อมณฑลนี้ 3 เมือง คือ อุบลราชธานี ขุขันธ์ และสุรินทร์ ซึ่งเข้าใจว่าเมืองศรีสะเกษ คงถูกยุบเป็นอำเภอ ขึ้นกับเมืองขุขันธ์

พ.ศ.2476 เมื่อยกเลิกมณฑลเทศาภิบาล ได้แยกตัวออกมาเป็นจังหวัดขุขันธ์ และในปี พ.ศ.2481 ได้เปลี่ยนชื่อจังหวัดขุขันธ์เป็นจังหวัดศรีสะเกษมาจนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างบริการพื้นฐาน

การคมนาคม

จังหวัดศรีสะเกษ มีเส้นทางคมนาคมที่ติดต่อได้กับจังหวัดใกล้เคียงรวมทั้งอำเภอต่าง ๆ ภายในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยทางรถยนต์ และรถไฟ ซึ่งสามารถให้บริการรับส่งผู้โดยสาร และขนส่งสินค้าทั้งขาเข้าและขาออก แบ่งออกเป็น

1. การคมนาคมโดยรถไฟ

ขบวนรถไฟที่วิ่งผ่านสถานีจังหวัดศรีสะเกษ เทียบขึ้น-เทียบลง มีวันละ 2 ขบวน ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงสถานีจังหวัดศรีสะเกษ 515 กิโลเมตร ขบวนรถไฟวิ่งผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษและสิ้นสุดปลายทางที่อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

2. การคมนาคมโดยรถยนต์

ปัจจุบันการขนส่งทางถนนได้เพิ่มบทบาทมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ ดังนั้นจังหวัดได้จัดระเบียบการขนส่งทางบกในเขตจังหวัดโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และนโยบายของจังหวัด เพื่อสนองความต้องการของประชาชน โดยการจัดเส้นทางเดินรถยนต์ ถึง 4 หมวดด้วยกันคือ

-เส้นทางหมวดที่ 1 เป็นเส้นทางขนส่งภายในเทศบาล มีจำนวน 2 เส้นทาง

-เส้นทางหมวดที่ 2 เป็นเส้นทางที่เริ่มต้นจากกรุงเทพฯ มีจำนวน 10 เส้นทาง

-เส้นทางหมวดที่ 3 เป็นเส้นทางระหว่างจังหวัด หรือคาบเกี่ยวระหว่างจังหวัด มีจำนวน 16 เส้นทาง

-เส้นทางหมวดที่ 4 เป็นเส้นทางย่อย ซึ่งจากจังหวัดหรืออำเภอเข้าสู่ชุมชนย่อย เช่น ตำบล หรือหมู่บ้าน มีจำนวน 27 เส้นทาง

3. การคมนาคมโดยทางอากาศ

จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี เพียง 60 กิโลเมตร ซึ่งมีเครื่องบินที่สามารถเดินทางไปได้ทั่วประเทศ อีกทั้งสนามบินอุบลราชธานี เป็นสนามบินนานาชาติที่สามารถรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ โดยมีต้องแวะพักที่กรุงเทพฯ ประกอบกับขณะนี้เส้นทางรถยนต์ จาก ศรีสะเกษ-อุบลราชธานีกำลังปรับปรุงเพื่อรองรับการขยายตัวของจังหวัดศรีสะเกษ ในอนาคต

ถนน

จังหวัดศรีสะเกษมีระยะทางที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และกรมโยธาธิการรวมทั้งสิ้น 1,541.282 กม. เป็นถนนในความรับผิดชอบของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จำนวน 932.387 กม. และกรมโยธาธิการ 608.895 กม. ถนนดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง ลูกรัง และถนนคอนกรีต ตามลำดับ

การสื่อสาร

โทรศัพท์

จังหวัดศรีสะเกษในปี 2544 (ข้อมูล ณ 31 สิงหาคม 2544) มีจำนวนหมายเลขทั้งสิ้น 20,109 เลขหมาย เป็นเลขหมายที่มีผู้เช่า 15,715 เลขหมาย รายละเอียดดังนี้

- ส่วนราชการ จำนวน 859 เลขหมาย
- บ้าน จำนวน 12,084 เลขหมาย
- ธุรกิจ จำนวน 1,911 เลขหมาย
- ท.ศ.ท. จำนวน 239 เลขหมาย
- สาธารณะ จำนวน 622 เลขหมาย

การไปรษณีย์โทรเลข

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในจังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวน 17 แห่ง โดยตั้งอยู่ในตัวจังหวัด 2 แห่ง ที่เหลือตั้งอยู่ตามอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ละ 1 แห่ง ยกเว้น อำเภอภูสิงห์ อำเภอเบญจลักษ์ อำเภอเมืองจันทร์ กิ่ง อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ กิ่ง อ.ศิลาลาด ยังไม่มีสำหรับอำเภอ/กิ่งอำเภอเหล่านี้ให้เอกชนดำเนินการ สถานีวิทยุ มี 3 สถานี คือ

1. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ กระจายเสียงในระบบ FM ด้วยความถี่ 100.25 MHz
2. สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. กระจายเสียงในระบบ FM ด้วยความถี่ 95 MHz
3. สถานีวิทยุ จส.6 กระจายเสียงในระบบ AM ด้วยความถี่ 1458 KHz

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

การไฟฟ้า

ภูมิศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย (อีสานใต้) อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ 515 กิโลเมตร ทางรถยนต์ 600 กิโลเมตร ห่างจากสนามบินนานาชาติอุบลราชธานี ประมาณ 60 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 8,839 ตารางกิโลเมตร เขตการปกครองมี 20 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอกันทรลักษ์ อำเภอกันทรารมย์ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอรามันไพร่ อำเภอขุขันธ์ อำเภอขุนหาญ อำเภอไพรบึง อำเภอปรางค์กู่ อำเภอศรีรัตนะ อำเภอห้วยทับทัน อำเภอขามเฒ่า อำเภอโนนคูณ อำเภอน้ำเกลี้ยง อำเภอวังหิน อำเภอเบ็ญจมบุรี อำเภอภูสิงห์ อำเภอเมืองจันทร์ อำเภอเบญจลักษ์ อำเภอพยุห์ กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ และ กิ่งอำเภอศีลาจักษ์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดยโสธร และร้อยเอ็ด ทิศใต้ ติดกับ ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย โดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นแนวกั้นเขตแดน ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดสุรินทร์ ทิศตะวันออก ติดกับ จังหวัดอุบลราชธานี

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ลักษณะพื้นที่ลาดต่ำลงทางเหนือจนจดแม่น้ำมูล ทางตอนเหนือเป็นที่ราบลุ่ม ทางตอนใต้เป็นที่สูงและจดเทือกเขาพนมดงรัก พื้นที่ของจังหวัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ตอนเหนือและตอนใต้ของลำน้ำมูล ซึ่งไหลผ่านจังหวัดเป็นแนวขวาง ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ทางตอนเหนือของจังหวัดมีลักษณะเป็นทุ่งหญ้า ส่วนทางตอนใต้มีลักษณะเป็นป่าและภูเขา

ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดศรีสะเกษมีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูงดินปนทรายด้านทิศใต้ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า อยู่ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ อำเภอขุนหาญ อำเภอขุขันธ์ โดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกันยาวประมาณ 85 กิโลเมตร มีช่องทางติดต่อเข้าออก 26 ช่องทาง พื้นที่ตอนกลางและตอนเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบและราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีสภาพเป็นทุ่งนาทำเลี้ยงสัตว์ และที่รกร้างว่างเปล่า แม่น้ำมูลเป็นแม่น้ำที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไหลผ่านตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ ท้องที่อำเภอรามันไพร่ อำเภอเมือง อำเภอกันทรารมย์ และอำเภอขามเฒ่า นอกจากนี้ยังมีห้วยสำราญ ห้วยเหนือ ห้วยขย่ง ห้วยทา และห้วยทับทัน ซึ่งต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาพนมดงรัก ไหลลงสู่แม่น้ำมูล ภูมิอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์แห้งแล้ง ความแตกต่างของอุณหภูมิมีมาก ฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัดและแห้งแล้ง ฤดูหนาวจะหนาวเย็นและมีลมแรง เพราะได้รับอิทธิพลของลมเหนือที่พัดจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน

สภาพเศรษฐกิจ

การทำป่าน้ำมัน จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีป่าน้ำมันอุดมสมบูรณ์มากแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่อยู่ในเขต อ.ขุขันธ์ อ.ขุนหาญ และ อ.กันทรลักษ์ ลักษณะเป็นป่าน้ำมันเบญจพรรณไม้ที่มีมากได้แก่ ไม้กระยาเลย ชนิดต่าง ๆ เช่น ไม้กราด ไม้กระบาก ไม้ตะเคียนหิน ไม้ตะแบกใหญ่ ไม้ประดู่ และไม้พินชาด

การปลูกลำไย การเลี้ยงเพื่อการค้าในลักษณะฟาร์มยังมีน้อย เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในลักษณะฟาร์มส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงสุกร และเลี้ยงไก่ โดยทั่วไปเกษตรกรจะเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อใช้แรงงาน เช่น ม้า โค กระบือ ส่วนสัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคเนื้อและไข่ ได้แก่ สุกร เป็ด ไก่ มักทำการเลี้ยงเป็นอาชีพรอง เพื่อเสริมรายได้ให้กับครอบครัว และมีการรวมกลุ่มกัน

การทำนา เกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวเจ้าไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย นอกนั้นเป็นการปลูกข้าวเหนียว พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกคือ ข้าวหอมมะลิ 105 พันธุ์พื้นเมือง ข้าวเหนียวสันป่าตอง กข.6 และข้าวเหนียวดำ ข้าวนาปีที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวไร่ และข้าวนาปรัง

การประมง ทำการประมงน้ำจืดตามแหล่งน้ำทั่วไป เช่น ลำน้ำมูล ห้วยหนอง บึง และเขตชลประทาน ในปัจจุบันนี้ไม่มีเกษตรกรที่ทำการประมงเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ทำประมงในลักษณะเป็นผลพลอยได้จากธรรมชาติ โดยอาศัยเครื่องมือการประมงแบบพื้นบ้าน เช่น แห ข่าย และมอญ เป็นต้น ชนิดของสัตว์น้ำที่จับได้ ได้แก่ ปลาช่อน ปลาช่อน ปลาหมอ ปลาตะเพียน ปลาที่จับได้ส่วนใหญ่จะบริโภคในจังหวัด

การอุตสาหกรรม มีหลายประเภท เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่แปรรูปผลผลิตการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น โรงงานไม้แปรรูป โรงงานอัดปอ โรงสีข้าว โรงงานผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด โรงงานทำน้ำแข็ง โรงงานย่อยหิน และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย การทอเสื่อ การสร้างกระทง การแกะสลักไม้ การตีเหล็ก การทำของที่ระลึก การทำกระเป๋าด้วยใบลาน การย้อมสี

การพาณิชย์ ตลาดสดส่วนใหญ่อยู่ในเขตสุขาภิบาล ตลาดนัดเป็นแหล่งที่เกษตรกรนำสินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตได้ในท้องถิ่นมาจำหน่ายต่อผู้บริโภคโดยตรง และเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคอย่างอื่น

การเดินทาง จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ที่จังหวัดสระบุรี เข้าเส้นทางโชคชัย-เดชอุดม (ทางหลวงหมายเลข 24) เข้าตัวเมืองศรีสะเกษ รวมระยะทางประมาณ 571 กิโลเมตร

รถประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถโดยสารประจำทางทั้งธรรมดาและปรับอากาศจากสถานีขนส่งสายตะวันออกถึงเหนือทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 8 ชั่วโมง สอบถามรายละเอียด โทร.02-9362-852-66 สถานีขนส่งจังหวัดศรีสะเกษ โทร. 045-612-500

รถไฟ จากสถานีรถไฟหัวลำโพง มีรถธรรมดา รถเร็ว และรถด่วน สายกรุงเทพฯ-ศรีสะเกษ ระยะทาง 515 กิโลเมตร สอบถามรายละเอียดได้ที่ หน่วยบริการเดินทาง การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร.0-2223-7010 , 0-2237-020 หรือ 1690 สถานีรถไฟศรีสะเกษ โทร. 045-611-525

การเดินทางในตัวเมืองมีรถสามล้อรับจ้างอยู่ทั่วไป นอกจากนั้นยังมีรถโดยสารจากตัวอำเภอเมืองศรีสะเกษไปยังอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงด้วย ระยะทางไปยังจังหวัดใกล้เคียง อุบลราชธานี 64 กิโลเมตร ยโสธร 100 กิโลเมตร สุรินทร์ 110 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว

วัดบ้านไพรบึง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปเจดีย์ไพรบึงซึ่งรูปแบบสถาปัตยกรรมตามแบบพุทธคยา ของอินเดีย ภายในองค์พระธาตุบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นที่สักการะของชาวศรีสะเกษ นอกนั้นยังมีโบสถ์เก่า อายุราว 50 ปี รูปแบบสถาปัตยกรรมของช่างเขมรโบราณสวยงามมากภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำอำเภอไพรบึง

พุทธสถานสิริชะเอโศก ตั้งอยู่หมู่ที่ 15 บ้านสิริชะเอโศก ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และศึกษาดูงาน

พระธาตุเรืองรอง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 บ้านสร้างเรือง ต.หญ้าปล้อง อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ เป็นพระธาตุที่สร้างแบบศิลปะพื้นบ้าน สูง 49 เมตร แบ่งออกเป็น 6 ชั้น ชั้นที่ 1 ใช้สำหรับประกอบพิธีทางศาสนา ชั้นที่ 2 - 3 ทำเป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านชนเผ่าของศรีสะเกษ คือ เขมร ลาว เยอ ชั้นที่ 4 ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ ชั้นที่ 5 ใช้สำหรับการทำสมาธิ ชั้นที่ 6 เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นที่ชมทัศนียภาพของพื้นที่ ภาพสลักหินปูนต่ำอยู่บริเวณ ผามออีแดง อ.กันทรลักษ์ ภาพสลักหินปูนต่ำศิลปะเขมรอายุราวศตวรรษที่ 15 สันนิษฐานว่า แก่แก่ที่สุดใน ประเทศไทย ปรากฏศิลาช่องโดนตวล ตั้งอยู่ริมหน้าผาสูงชัน บนเทือกเขาพนมดงรักใกล้เขตแดนไทย-กัมพูชา ห่างจากบ้านภูมิฆอรอลไป 8 กิโลเมตร หรือ ห่างจากตัวอำเภอกันทรลักษ์ ประมาณ 38 กิโลเมตร เป็นปราสาทขอมขนาดเล็ก ประกอบด้วยปรากฏรูปสลักเหลี่ยมย่อมุม ก่อด้วยอิฐ ชู่ม ประดับด้วยศิลา และมีรูปสิงโตจำหลักอยู่หน้าปราสาท

อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขาพระวิหาร มีเนื้อที่ประมาณ 81,250 ไร่ หรือประมาณ 130 ตร.กม. ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัด คือ ต.เสาธงชัย ต.ภูหมอก อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ และ ต.โคกสะอาด กิ่ง อ.น้ำขุ่น ต.โฆง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200-500 เมตร ได้รับประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541 นับเป็นอุทยานแห่งชาติ ลำดับที่ 83

สภาพธรรมชาติ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขามีสภาพป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ ติดต่อกับประเทศ กัมพูชา มีทิวทัศน์ที่สวยงามและเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ เหมาะแก่การศึกษาเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจ พันธุ์ไม้และสัตว์ป่า สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าเต็ง รัง พยูง นนทรี พะยอม แดง ฯลฯ มีไม้ตั้งแต่ขนาดกลาง ถึงใหญ่ นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าอาศัย อยู่ทั่วไป เช่น หมูป่า เก้ง กวาง กระต่ายป่า กระรอก ชะนี ชะมด นกชนิดต่าง ๆ และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นต้น

จุดเด่นที่น่าสนใจ

ผามออีแดง นับเป็นสถานที่ตรงจุดชายแดน ประเทศไทยติดต่อกับประเทศกัมพูชา ใกล้ทางขึ้นสู่ ปราสาทเขาพระวิหารมีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นจุดชมวิว ทิวทัศน์ พื้นที่แนวชายแดนประเทศกัมพูชา และ ปราสาทเขาพระวิหารได้อย่างสวยงามกว้างไกล จุดสูงสุดของหน้าผามออีแดงสามารถส่องกล้องชม ปราสาทเขาพระวิหารได้อย่างชัดเจนเชื่อกันว่าปราสาทเขาพระวิหาร มีการก่อสร้างในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 (ประมาณ พ.ศ.1581) ปัจจุบันปราสาทเขาพระวิหาร ได้เปิดให้นักท่องเที่ยวทั่วไปขึ้น เยี่ยมชมปราสาทได้ โดยความร่วมมือระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา

ปราสาทโดนตวล เป็นศาสนสถานแบบขอมหลังเดียว ตั้งอยู่ตรงชายแดนประเทศไทย อยู่ห่างจาก หน้าผาประมาณ 300 เมตร ตามตำนาน นางนมใหญ่(เนียงเคาเทม) กล่าวว่าขณะที่นางเดินทางไปเฝ้ากษัตริย์ องค์หนึ่งนางได้หยุดพัก ณ บริเวณนี้ (สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 15-16

สิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหารยังไม่มีบ้านพักบริการนักท่องเที่ยว แต่ทางอุทยานฯ ได้จัดพื้นที่สำหรับกางเต็นท์ไว้บริการนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะต้องนำเต็นท์ไปเอง

การเดินทาง เส้นทางสู่อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร สามารถเดินทางได้ดังนี้./

1. จาก จ.ศรีสะเกษ ผ่าน อ.พยุห์ อ.ศรีรัตนะ และ อ.กันทรลักษ์ ตามเส้นทางหมายเลข 221 รวมระยะทาง 87 กิโลเมตร

2. จาก จ.อุบลราชธานี ผ่าน อ.วารินชำราบ อ.ลำโรง อ.โนนคูณ อ.เบญจลักษ์ และ อ.กันทรลักษ์ ตามเส้นทางหมายเลข 2178 และ 221 รวมระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร (ระยะทาง จาก อ.กันทรลักษ์ ถึง อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ประมาณ 25 กิโลเมตร

สถูปคู่ เป็นโบราณสถานซึ่งมีอยู่ 2 องค์ ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันตกของผามออีแดง ถ้าเดินทางจากผามออีแดง ไปยังเขาพระวิหาร ก็จะผ่านสถูปคู่นี้ มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมและส่วนบนกลม ก่อสร้างด้วยหินทรายขนาดกว้าง 1.93 เมตร สูง 4.20 เมตร

สภาพสลักนูนต่ำ เป็นศิลปะแบบโบราณที่น่าสนใจซึ่งแกะสลักนูนต่ำเป็นภาพเทพ 3 องค์ อยู่บริเวณหน้าผาใต้ผามออีแดง มีทางเดินเท้าสำหรับเดินลงไปเที่ยวชมและศึกษาได้สะดวก สันนิษฐานว่าพระนารายณ์อวตารปางวราหาวตาร มีอายุประมาณ 1,500 ปี

สระตราว หรือ สระกราว เป็นแหล่งน้ำซึ่งไหลมาจากเขาพระวิหารอยู่บริเวณเชิงเขาชาวบ้านเรียก "บาราย" หมายถึงแหล่งเก็บน้ำแบบขอมพบร่องรอยการตัดหินและรอยล้อรถลากขนหินเพื่อนำไปสร้างปราสาทเขาพระวิหารเป็นแหล่งน้ำของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยว โดยทั่วไป ณ บริเวณ ผามออีแดง

น้ำตกและถ้ำขุนศรี น้ำตกตั้งอยู่เหนือถ้ำขุนศรีขึ้นไปสูง 3 ชั้น ทางด้านทิศตะวันตกของสระตราว ใกล้เส้นทางเดินสู่ปราสาทเขาพระวิหารส่วนถ้ำขุนศรีภายในถ้ำกว้างขวาง สามารถจุคนได้มาก เชื่อกันว่าเป็นที่พักของขุนศรีขณะที่มาควบคุมการตัดหินบริเวณสระตราวเพื่อไปสร้างปราสาทเขาพระวิหาร

น้ำตกห้วยตา เป็นน้ำตกขนาดเล็กอยู่บริเวณ เส้นทางขึ้นผามออีแดงจัดเป็นเส้นทางเดิน ศึกษาธรรมชาติที่มี พันธุ์ไม้ สมุนไพรและกล้วยไม้อยู่หลายชนิด

เขาสันตะโสม เป็นหน้าผาติดแนวชายแดน ประเทศกัมพูชา สามารถมองเห็นผามออีแดง และปราสาทเขาพระวิหารได้ชัดเจน มีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นจุดชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า

น้ำตกไพร่ย้อย เป็นน้ำตก ขนาดเล็กที่มีความสวยงาม ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี อยู่ห่างจากเส้นทางสู่อ.น้ำยืน ไปประมาณ 4 กิโลเมตร

ช่องอานม้า เป็นจุดผ่อนปรน ในการค้าขาย ระหว่างแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ตั้งอยู่ในท้องที่ ต.โฆง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ปัจจุบันเปิดจุดผ่อนปรนในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี

เขื่อนห้วยขนุน เป็นอ่าง เก็บน้ำชลประทานและที่ตั้งหน่วยพิ -ทักษ์ อุทยานแห่งชาติ มีทิวทัศน์สวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อน เที่ยวชมธรรมชาติและเข้าค่ายกางเต็นท์พักแรม

ปราสาทเขาพระวิหาร ปราสาทเขาพระวิหาร เป็นโบราณสถานที่มีความงดงาม โค่นอยู่เหนือเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งกั้นพรมแดน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 657 เมตร อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอจอมกระสาน จังหวัดพระวิหาร ประเทศกัมพูชา เดิมปราสาทเขาพระวิหารอยู่ในเขตการปกครองของประเทศไทย ขึ้นอยู่กับบ้านภูมิซรอล ต.เสาธงชัย อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ (ค.ศ.1899,ร.ศ.- 118 เมื่อ พ.ศ. 2442) พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ได้ทรงค้นพบ พระองค์ได้จารึก ร.ศ. และพระนามไว้ที่บริเวณช่องเอนผาเปี้ยดาดีว่า 118 สรรพสิทธิ จากนั้นอีก 60 ปีต่อมา ประเทศกัมพูชา (นำโดยสมเด็จพระเจ้าบรมโกสสินุ) ได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลก เพื่อเรียกร้องอำนาจอธิปไตยเหนือปราสาทเขาพระวิหารคืน (ยื่นฟ้องทั้งหมด 73 ครั้ง) ต่อมาศาลโลกได้ตัดสินให้อธิปไตยเหนือปราสาทเขาพระวิหารเป็นของประเทศกัมพูชาด้วยคะแนน 9 ต่อ 3 เสียง เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 นับเป็นการเสียดินแดนครั้งสุดท้ายของประเทศไทย โดยบริเวณดังกล่าวมีเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่

ผลการตัดสินของศาลโลก มีข้อกำหนด 3 ประการ คือ

1. ให้คืนเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่
2. ให้คืนวัตถุโบราณจำนวน 50 ชิ้น
3. ให้ถอนทหารและตำรวจออกจากพื้นที่

ลักษณะสำคัญของปราสาทเขาพระวิหาร

บันไดดินด้านหน้าของปราสาท บันไดดินด้านหน้าเป็นทางเดิน ขึ้นลงขนาดใหญ่ อยู่ทางทิศเหนือของตัวปราสาท ลาดตามไหล่เขา บางชั้น สกัดหินลงไปในภูเขา มีขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 75.50 เมตร มีจำนวน 162 ขั้น สองข้างบันไดมีฐานสี่เหลี่ยมตั้งเป็นกระพัก (กระพักแปลว่า ไหล่เขาเป็นชั้นพอพักได้) ขนาดใหญ่เรียงรายขึ้นไป ใช้สำหรับตั้งรูปสิงห์ทวารบาล (ทะ-วา-ละ-บาน) เพื่อเฝ้าดูแลรักษาเส้นทาง

สะพานนาคราช สะพานนาคราช หรือ ลานนาคราช อยู่ทางทิศใต้ของบันไดหินด้านหน้า ไปด้วยแผ่นหินเรียบ มีขนาดกว้าง 7 เมตร ยาว 31.80 เมตร สองข้างสะพานนาคราชสร้างเป็นฐานเตี้ย ๆ บนฐานมีนาคราช 7 เศียร จำนวน 2 ตัว แผ่พังพานหันหน้าไปทางทิศเหนือ ลำตัวอยู่บนฐานทั้งสอง ทอดไปทางทิศใต้ ส่วนหางของนาคราชชูขึ้นเล็กน้อย นาคราชทั้งสองตัว เป็นนาคราชที่ยังไม่มีรัศมีเข้ามา ประกอบมีลักษณะคล้าย ๆ กันตามธรรมชาติ เป็นลักษณะของนาคราชในศิลปะขอม แบบปาปวน

โคปุระ ชั้นที่ 1 โคปุระชั้นที่ 1 สร้างเป็นศาลาจตุรมุข รูปทรงกากบาทไม่มีฝาผนังกัน มีแต่บันไดและซุ้มประตูทั้ง 4 ทิศ สร้างอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมบันไดทางขึ้นโคปุระ ชั้นที่ 1 ทางทิศเหนือ เป็นบันไดหินมีลักษณะค่อนข้างชัน เนื่องจากมีความเชื่อกันว่าการที่จะเข้าเฝ้าเทพนั้น จะไปด้วยอาการเคารพพนพอบ

ในลักษณะหมอบคลานเข้าไป ทางทิศตะวันออกของโคปุระ ชั้นที่ 1 มีเส้นทางขึ้นคล้ายบันไดหน้าแต่ค่อนข้างชัน และชำรุดหลายตอนเป็นเส้นทางขึ้น-ลง ไปสู่ประเทศกัมพูชา เรียกว่าช่องบันไดหัก

ทางดำเนิน ด้านทิศใต้ของโคปุระชั้นที่ 1 มีลักษณะเป็นทางเดินขนาดใหญ่ ปูด้วยหินศิลาทราย กว้าง 11.10 เมตร ยาว 275 เมตร บนขอบทั้งสองข้างของทางดำเนินทำเป็นเขื่อนยกสูงขึ้นเล็กน้อย บนสันเขื่อนทั้งสองข้างปักเสาศิลาทรายข้างละ 2.15 เมตร

สระสง สระสงทางด้านทิศตะวันออกของทางดำเนินห่างออกไป 12.40 เมตร จะพบสระน้ำรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้าง 16.80 เมตร ยาว 37.80 เมตร กรุด้วยหินเป็นชั้น ๆ มีลักษณะเป็นขั้นบันได เรียกว่าสระสงกล่าวกันว่าใช้สำหรับเป็นที่ชำระร่างกายก่อนที่จะกระทำพิธีทางศาสนา

โคปุระ ชั้นที่ 2 โคปุระชั้นที่ 2 สร้างเป็นศาลาจตุรมุข มีกำแพงด้านทิศใต้เพียงด้านเดียว อยู่บนไหล่เขาทางทิศเหนือของปุระชั้นที่ 2 บริเวณพื้นราบของเส้นทางดำเนิน และสองข้างทางขึ้นลงของบันได จะพบรอยสักดลงในพื้นศิลา มีลักษณะเป็นหลุมกลม ๆ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณฟุตเศษ ๆ เป็นหลุมสำหรับใส่เสา เพื่อทำเป็นประรำพิธี โดยมีประธานในพิธีนั่งอยู่ในประรำพิธีเพื่อดูการรำร่ายบนเส้นทางดำเนิน

โคปุระ ชั้นที่ 3 (ปราสาทหลังที่ 1) โคปุระชั้นที่ 3 เป็นโคปุระ หลังที่ใหญ่โตมโหฬาร ที่ยังสมบูรณ์ที่สุด ลักษณะการสร้างคล้ายกับโคปุระชั้นที่ 1, 2 แต่ผิดตรงที่มีฝาผนังกันล้อมรอบความใหญ่โตมากกว่าเยอะ (ถ้ามีฝาผนังกันหรือกำแพงแก้วล้อมรอบ) นักโบราณคดีเรียกว่า ปราสาท

โคปุระ ชั้นที่ 4 (ปราสาทหลังที่ 2) โคปุระชั้นที่ 4 หลังนี้ผู้ฟังมากเนื่องจากกาลเวลาแผ่นดินทรุด ดคปุระ ชั้นที่ 4 นี้ ประกอบด้วยหลายส่วน และจะมีตัวหนังสือขอมโบราณสลักลงในแผ่นศิลาบริเวณรอบประตูด้านทิศเหนือของปรางค์ประธาน บริเวณข้าง (ภายใน) จะสร้างบรรณาลัยไว้(หรือบรรณารักษ์) ซึ่งแปลว่าห้องสมุด สร้างไว้เพื่อเก็บคำภีร์ทางศาสนา

เขียตาดิ เขียเป็นภาษาเขมร ซึ่งแปลว่า ชะง่อนผา หรือโพงผา ตรงยอดเขียตาดิสูงกว่าระดับน้ำทะเล 657 เมตร ถ้าวัดจากพื้นที่เชิงเขาพื้นราบฝั่งประเทศกัมพูชาสูงประมาณ 447 เมตร ตรงชะง่อนผาเขียตาดิ จะมีรอยสักพระหัตถ์ของ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ว่า 118 สรรพสิทธิ แต่ก่อนมีธงไตรรงค์ของไทยอยู่ที่ บริเวณผาเขียตาดิ ในปัจจุบันคงเหลือแต่ฐานไตรรงค์

➤ ประเทศกัมพูชา

กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดของไทย ที่มีความสัมพันธ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นสิ่งดึงดูดสำคัญคือ “นครวัด” ซึ่ง

แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรขอมโบราณ รวมทั้งปราสาทหินที่งดงามอีกมากมาย นอกจากนั้นหลักฐานและร่องรอยที่ปรากฏจากการเคยเป็นดินแดนแห่งการฆ่าฟัน (Killing Fields) นับเป็นสิ่งที่ผู้คนจากที่ต่าง ๆ มุ่งเดินทางไปชมเพื่อตระหนักถึงความโหดร้ายของสงคราม และความปรารถนาให้สันติภาพในกัมพูชาบังเกิดขึ้นประเทศกัมพูชา จึงเป็นที่สนใจของผู้ที่มุ่งไปลงทุนพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่ต้องการไปชมดินแดนแห่งอารยธรรมขอม ซึ่งถูกปิดกั้นจากโลกภายนอกมาเป็นเวลานานนับทศวรรษ

ประเทศไทยนับว่ามีความได้เปรียบ และมีศักยภาพในการเดินทางติดต่อไปยังประเทศกัมพูชามากที่สุด เพราะมีพื้นที่ชายแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาว โดยเฉพาะที่จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเคยมีการติดต่อค้าขายกับกัมพูชามาแต่เดิม มีทางรถไฟสายอรัญประเทศ-พนมเปญ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในสภาพชำรุด และถนนหมายเลข 5 ของกัมพูชาเชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ของไทยที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างเมืองสำคัญของทั้งสองประเทศได้สะดวก ประชาชนทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และติดต่อไปมาหาสู่กัน ต่อมาเมื่อมีการเปิดจุดด่านชายแดน ที่คลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ด่านช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ ด่านช่องมณี จังหวัดจันทบุรี ช่องสายตะกู จ.บุรีรัมย์ ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด จึงทำให้พื้นที่ที่ศึกษามีศักยภาพเป็นประตูการท่องเที่ยวสำคัญไปยังกัมพูชาและอินโดจีนผู้เยี่ยมชมจากที่ต่าง ๆ เดินทางมายังพื้นที่ศึกษา และให้ความสนใจต่อการไปท่องเที่ยวต่อกในกัมพูชาเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นการที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในกัมพูชามีแรงดึงดูดความสนใจของผู้เยี่ยมชมชาวไทย และชาวต่างประเทศอย่างมาก การศึกษาโอกาสการขยายตัว และการลงทุนทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษาจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกัมพูชา ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา ซึ่งจะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างไทยกัมพูชา ที่สำคัญในอนาคต

สภาพการพัฒนาประเทศกัมพูชา

ลักษณะทางกายภาพ ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศในกลุ่มอินโดจีน ซึ่งประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พื้นที่ของประเทศกัมพูชารวมทั้งสิ้น 180,901 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็นเขตการปกครอง 19 จังหวัด 2 นคร เมืองหลวงตั้งอยู่ที่พนมเปญ เมืองสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ เมืองท่ากำปงโสม และเกาะกง

ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่สูงโดยรอบ ตรงกลาง เป็นแอ่งที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง และทะเลสาบเขมรอันกว้างใหญ่ ยกเว้นทางด้านทิศตะวันตกส่วนที่ติดต่อกับประเทศไทยที่จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียกว่า “ฉนวนไทย” (Thai corridor) และทางด้านทิศใต้ บริเวณปากแม่น้ำโขง แม่น้ำสำคัญ

ได้แก่ แม่น้ำโขง พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 เป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เพาะปลูกมีเพียงร้อยละ 11.0 และพื้นที่เลี้ยงสัตว์อีกร้อยละ 3.0 ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่อื่น ๆ

ลักษณะภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะมีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุกตลอดฤดู แต่ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ หรือฤดูหนาวจะมีอากาศแห้งแล้งตลอดฤดู ยกเว้นบริเวณชายฝั่งทะเลในจังหวัดเกาะกง และกัมปอด จะมีภูมิอากาศแบบฝนเมือง ร้อนตลอดฤดู อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง 22 – 32 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนตกโดยเฉลี่ยระหว่าง 1,250 มิลลิเมตรจนถึงมากกว่า 5,000 มิลลิเมตรต่อปี ฝนจะตกมากในแถบชายฝั่งทะเลกับแถบภูเขาและที่สูงทางทิศตะวันออก

ภาวะเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

เศรษฐกิจประเทศกัมพูชาพึ่งพิงการผลิตภาคการเกษตรในปี พ.ศ.2544 มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 39.6 การผลิตที่สำคัญได้แก่ ประมงน้ำจืด ประมงน้ำเค็ม ข้าว ยางพารา และป่านไม้ รองลงมาเป็นการผลิตภาคบริการ สัดส่วนประมาณร้อยละ 31.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ส่วนใหญ่เป็นบริการต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และบริการทางการเงิน การผลิตภาคอุตสาหกรรม สัดส่วนประมาณร้อยละ 24.0 การผลิตที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยการผลิตรอบทั้งหมดส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งประเทศกัมพูชามีโบราณสถานจำนวนมากที่สำคัญได้แก่ นครวัด ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก วัดบันทายศรี โบราณสถานก่อสร้างด้วยหินทราย แม่น้ำ ทะเลสาบ ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทะเลสาบซูฟีเรีย และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ อีกมาก

ในปี พ.ศ.2543 ประเทศกัมพูชาประสบกับอุทกภัยอย่างหนัก เป็นผลให้พื้นที่ทางการเกษตรเสียหายเป็นบริเวณกว้าง อย่างไรก็ตาม การผลิตในภาคอุตสาหกรรมยังขยายตัวอยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 31.8 จากอุตสาหกรรมสิ่งทอและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เศรษฐกิจโดยรวมประเทศกัมพูชาในปี 2543 ขยายตัวขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมีมูลค่า 2,483.3 ล้านดอลลาร์ สรอ.

ตารางที่ 3-1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	2,870.5	2,353.6	2,200.6	2,354.7	2,483.0	2,593.3	2,710.0
อัตราการขยายตัว (%)	-2.4	-18.0	-6.5	7.0	5.5	4.4	4.5

ที่มา : ธนาคารชาติแห่งกัมพูชา

ปี พ.ศ.2544 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศกัมพูชามีมูลค่าประมาณ 2,593.3 ล้านดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 4.4 เป็นการขยายตัวของการผลิตภาคการเกษตร ร้อยละ 2.0 เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย และทางการกัมพูชาเร่งส่งเสริมการทำสวนยางเพื่อการส่งออก การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 13.5 จากอุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่วนภาคบริการขยายตัวประมาณร้อยละ 1.0

แม้ว่าการผลิตภาคอุตสาหกรรมของกัมพูชา ปี พ.ศ.2544 ยังคงขยายตัวในเกณฑ์สูงร้อยละ 13.5 แต่เมื่อเทียบกับปีก่อนขยายตัวร้อยละ 31.8 การขยายตัวชะลอลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกซบเซา ประกอบกับผู้นำเข้าคาดว่าราคาส่งออกจากกัมพูชาจะลดลงประมาณร้อยละ 10-15 จากการผลิตที่มีเป็นจำนวนมาก จึงชะลอการสั่งซื้อ ด้านการท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชายังคงขยายตัวจากนักท่องเที่ยวในเอเชียที่ให้ความสนใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชามากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน ใต้หวัน ญี่ปุ่น มาเลเซีย และไทย แม้ว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอเมริกา และประเทศในแถบยุโรปตะวันตกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชาปีนี้ลดลง

สำหรับในปี พ.ศ.2545 คาดว่าเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาเติบโตในอัตราร้อยละ 4.5 ต่ำกว่าเป้าหมายที่ทางการกัมพูชากำหนดไว้ร้อยละ 5.0 เนื่องจากการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอลดลงจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจอเมริกา ซึ่งเป็นผู้นำเข้าที่สำคัญ และอเมริกาให้ความช่วยเหลือให้สิทธิพิเศษ GSP กับประเทศเวียดนาม และประเทศซบ ซาฮารา อาฟริกา ซึ่งอเมริกานำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศเหล่านี้มากขึ้น อย่างไรก็ตามการผลิตภาคการเกษตรยังคงขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน

ระดับราคา

ประเทศกัมพูชาพึ่งพิงสินค้าจากต่างประเทศค่อนข้างมาก โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภคและวัสดุก่อสร้างจากไทย น้ำมัน และสินค้าอุตสาหกรรมจากสิงคโปร์ ดังนั้น เงินดอลลาร์และเงินบาทจึงมีบทบาทมากในการชำระค่าสินค้า นอกจากนี้ การชำระค่าสินค้าเป็นทองคำยังเป็นที่ยอมรับโดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาสูง เงินเรียลซึ่งเป็นเงินสกุลของประเทศใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในสินค้าที่มีมูลค่าไม่มากนัก ดังนั้น การควบคุมภาวะเงินเฟ้อ โดยทางการจึงมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก

จากข้อมูลธนาคารชาติแห่งกัมพูชา ปรากฏว่าระดับราคาของประเทศกัมพูชาในปี 2544 – 2545 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง หลังจาก that UNTAC ถอนกำลังออกจากการเข้าไปดูแลความเรียบร้อยในกัมพูชา ในปี 2544 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.4 ในปี 2544 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.5 ราคาสินค้าในหมวดอาหารและอสังหาริมทรัพย์ และราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่นำเข้า ระดับราคามีแนวโน้มลดลง

ในรอบเก้าเดือนปี 2545 ระดับราคามีแนวโน้มสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 3.4 เนื่องจากความต้องการสินค้าในหมวดอาหารและอสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ สินค้าที่ระดับราคามีแนวโน้มลดลง ได้แก่ สินค้าในหมวดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และสินค้าในหมวดเครื่องใช้ภายในบ้าน

หลังจากที่ประเทศกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกภาคีอาเซียน และมีนโยบายเปิดประเทศซึ่งทางรัฐบาลกัมพูชาได้พยายามปรับปรุงระเบียบวิธีปฏิบัติให้เอื้ออำนวยต่อการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้ปริมาณการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชามีแนวโน้มขยายตัวขึ้นในอัตราสูงอย่างต่อเนื่อง ประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ ไทย สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และประเทศเวียดนาม

ในปี 2444 การค้าของประเทศกัมพูชามีมูลค่าประมาณ 3,290.0 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เทียบกับปี 2543 ซึ่งมีมูลค่า 2,852.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 เนื่องจากการเร่งตัวของทั้งด้านการส่งออกและนำเข้า ในปีนี้ประเทศกัมพูชาขาดดุลการค้าประมาณ 170.0 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ขาดดุลลดลงจากปีก่อนร้อยละ 14.1

การส่งออกในปี 2544 มีมูลค่าประมาณ 1,457.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 4.8 เกือบร้อยละ 80 เป็นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสิ่งทอ มูลค่าประมาณ 1,141.5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ที่สำคัญได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป และรองเท้า ซึ่งส่วนใหญ่ส่งออกไปประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบยุโรป นอกจากนี้ เป็นการส่งออกยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง มูลค่าประมาณ 33.5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ผลิตภัณฑ์ไม้มูลค่าประมาณ 33.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ที่เหลือเป็นการส่งออกสัตว์น้ำ บุหรี่ ข้าว พืชตระกูลถั่ว และผลิตภัณฑ์จากป่า

การนำเข้ามีมูลค่าประมาณ 1,915.5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 7.2 ส่วนใหญ่ เป็นการนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และอะไหล่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม วัสดุก่อสร้าง บุหรี่ ผงชูรส และยารักษาโรค

ในช่วงครึ่งแรกปี 2545 การค้าระหว่างประเทศของกัมพูชามีมูลค่า 1,537.1 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เทียบกับช่วงครึ่งแรกของปีก่อนซึ่งมีมูลค่า 1,614.8 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 4.8 แยกเป็นการส่งออก 657.5 ลดลงร้อยละ 4.9 สินค้าที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอส่งออกมูลค่า 516.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 9.4 การนำเข้ามูลค่า 879.6 ลดลงร้อยละ 4.8 สินค้าสำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม บุหรี่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และอะไหล่

ดุลชำระเงินปี 2544 เกินดุล 61.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบกับปี 2543 เกินดุล 45.8 ล้านดอลลาร์ สรอ. เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 จำนวน 548.1 ล้านบาท เทียบกับการนำเข้า

นโยบายเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

นโยบายการเงินและการคลัง

- ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- เร่งรัดการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากการค้าระหว่างประเทศ
- ให้ความสำคัญกับรายจ่ายเพื่อสาธารณูปโภค สนับสนุนการลงทุนภาคเอกชน รายจ่ายในโครงการทางสังคม ส่งเสริมสุขภาพของประชาชน
- ร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การนานาชาติต่าง ๆ สนับสนุนด้านเงินทุนในด้านการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างขีดความสามารถในการผลิต

นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

- ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติ ให้เอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ
- สร้างสภาพแวดล้อมการลงทุนที่ดี โดยเร่งสร้างสาธารณูปโภคที่จำเป็น และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง
- ปรับปรุงการทุจริตคอร์รัปชัน

การท่องเที่ยว

- รัฐบาลมีแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม เน้นการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยรัฐบาลลงทุนในสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวให้มีความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัย

การอุตสาหกรรม

- ส่งเสริมอุตสาหกรรมสิ่งทอและอุตสาหกรรมการเกษตรเข้าแข่งขันในตลาดโลก
- ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ

การเกษตร

- พัฒนาพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมร้อยละ 4 ของพื้นที่การเกษตร ภายในปี 2546
- สนับสนุนสินเชื่อให้กับการผลิตยางพารา และผลิตภัณฑ์จากยางพารา
- อนุรักษ์ป่าไม้

สภาพการเมืองและสังคม

1. การเมือง

ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยปกครองด้วยระบบสังคมนิยม ตั้งแต่ พ.ศ.2518 ภายหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าโรตมสีหนุ ร่วมมือกับฝ่ายเขมรแดงยึดอำนาจจาก นายพลลอนนอล ต่อมาฝ่ายเขมรแดงแต่งตั้งให้นายเจิวซัมพันท์ ขึ้นปกครองประเทศแทนเจ้าโรตมสีหนุ โดยมีนายพอลพต เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ได้มีความขัดแย้งและการใช้กำลังฆ่าฟันทำร้ายประชาชนอย่างมาก เป็นเหตุให้เวียดนามใช้เป็นข้ออ้างเข้ารุกราน และยึดอำนาจการปกครองกัมพูชาใน พ.ศ.2522 แล้วแต่งตั้งให้นายเฮง สัมริน ขึ้นเป็นประธานาธิบดี มีการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจและนำเอาระบบการค้าเสรีมาใช้ ตลอดจนให้อิสระแก่ประชาชนในการประกอบอาชีพ

เมื่อนายฮุนเซน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการพัฒนาประเทศโดยเน้นภาคเกษตรกรรม เปิดโอกาสให้เอกชนทำธุรกิจได้เต็มที่ หากไม่เป็นการแข่งขันกับธุรกิจรัฐบาล และให้สิทธิส่วนบุคคลในการครอบครองทรัพย์สินมาก ระหว่างนั้นได้มีการเจรจาระหว่างเขมร 4 ฝ่าย จนกระทั่งสามารถลงนามสัญญาสันติภาพที่กรุงปารีส ในปี พ.ศ.2534 สถานการณ์การเมืองในกัมพูชาจึงเริ่มดีขึ้น แม้ว่าในทางปฏิบัตินั้น เขมรทั้ง 4 ฝ่าย ยังไม่อาจตกลงกันได้ในการบริหารประเทศ แต่องค์การสหประชาชาติได้จัดตั้งกองกำลังชั่วคราวเพื่อการโอนอำนาจในกัมพูชา (United Nations Transitional Authorities in Cambodia : UNTAC) ซึ่งได้จัดและดูแลให้มีการเลือกตั้งในกัมพูชา ระหว่างวันที่ 23 – 25 เดือนพฤษภาคม 2536

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคฟุนซินเปก (FUNCINPEC) ภายใต้การนำของสมเด็จพระเจ้าโรตมสีหนุ พระโอรสของเจ้าสีหนุ ประมุขแห่งรัฐในฐานะประธานสภาสูงสุดแห่งชาติ (Supreme National Council : SNC) มีชัยชนะในการเลือกตั้งเหนือพรรคการเมืองอื่น ๆ โดยมีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเลือก 58 ที่นั่ง ในขณะที่พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's party : CPP) ของนายฮุนเซน ได้รับเลือกตั้ง 51 ที่นั่ง พรรคประชาธิปไตยเสรีพระพุทธศาสนา (Buddhist Liberal Democratic Party : BLDP) ของนายซอนซานได้รับเลือกตั้ง 10 ที่นั่ง และพรรคโมลินากา (Molinkha) ได้รับเลือกตั้ง 1 ที่นั่ง จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 120 ที่นั่ง ส่วนเขมรแดงนั้นได้อพยพตัวออกจากการเลือกตั้งครั้งนี้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงถึงร้อยละ 90 ของจำนวนผู้มีสิทธิทั้งสิ้น 4.7 ล้านคน หลังจากนั้นมีการเลือกตั้งอีกครั้ง

แต่เนื่องจากไม่มีพรรคใดได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่ง แม้ว่าจะรวมจำนวนสมาชิกพรรคฟุนซินเปก พรรคประชาธิปไตยเสรีฯ และพรรคโมลินากา ซึ่งเป็นพันธมิตรทางการเมืองแล้วจะสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ก็ตาม แต่ในการร่างรัฐธรรมนูญปกครองประเทศและการผ่านร่างรัฐธรรมนูญ ออกมาบังคับใช้จะต้องได้รับการรับรองจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 หรือ 82 ที่นั่งใน 123 ที่นั่ง ทำให้การจัดตั้งรัฐบาลภายหลังการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลผสมโดยมีนายฮุนเซน

เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในปี พ.ศ. 2546 ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุด พรรคประชาชนกัมพูชา (Comvodian People's party : CPP) ภายใต้การนำของนายฮุนเซน มีชัยในการเลือกตั้งได้จำนวนสมาชิก 73 ที่นั่ง พรรคประชาธิปไตยเสรี (BLDB) ของนายสมรังสี ได้รับเลือก 26 ที่นั่ง พรรคพุนชินเปคได้รับเลือก 24 ที่นั่ง พรรคอื่นๆ อีก 20 พรรคไม่ได้รับเลือกเลย

2. สังคม

ชาวกัมพูชานับถือพุทธศาสนา มีวัด โบสถ์ พระสงฆ์ เช่นเดียวกับวัดไทย ชาวกัมพูชามีการทำบุญด้วยสวดคำสวดมนต์พระสงฆ์ ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้้น้อยมาก มีขอทานและคนพิการจากสงครามอยู่มากมาย ทั้งตามถนนในชนบท ในชุมชน ศูนย์การค้า และตามโรงแรมใหญ่ในเมือง ชาวกัมพูชาพูดภาษาเขมรเป็นภาษาประจำชาติ ผู้ที่อาศัยอยู่แถบชายแดนที่มีการติดต่อกับไทย คือ บริเวณปอยเปต และเกาะกง จะพูดภาษาไทยได้บ้าง

ภาวะสงครามที่ยาวนาน ทำให้กัมพูชาขาดการพัฒนาในด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีผลต่อประชากรที่ขาดโอกาสการศึกษา มีปัญหาในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ อย่างไรก็ตามความช่วยเหลือจากนานาชาติ ได้หลั่งไหลมาสู่ประชากรกัมพูชา ทั้งจากสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) หน่วยบรรเทาทุกข์บริเวณชายแดนแห่งสหประชาชาติ (UNERO) โครงการอาหารโลก (WFP) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) เป็นต้น ซึ่งองค์กรนานาชาติเหล่านี้ส่วนหนึ่งตั้งสำนักงานเป็นฐานติดต่อและดำเนินการ รวมทั้งมีการพักแรมและให้บริการต่าง ๆ ในเขตอำเภอรัญประเทศ

โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานของประเทศกัมพูชา ตกอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมอย่างหนัก เนื่องจากขาดงบประมาณ และเทคนิคที่จะพัฒนาและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี ประกอบกับการล่มสลายของสหภาพโซเวียต และค่ายสังคมนิยม ในปี พ.ศ.2534 ทำให้ความช่วยเหลือต่างๆ ที่เคยได้รับต้องหยุดชะงักลง

1. ระบบทาง

ระบบทางรวมทั้งประเทศมีความยาวประมาณ 34,100 กิโลเมตร เป็นทางหลวงขนาด 2 ช่องทางเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดประมาณ 3,000 กิโลเมตร ถนนในเมืองประมาณ 3,100 กิโลเมตร และทางชนบทประมาณ 2,800 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นเส้นทางสร้างราว พ.ศ.2463 – 2473 โดยฝรั่งเศส และอยู่ในสภาพที่ชำรุด เนื่องจากขาดการบำรุงรักษามาตั้งแต่ปี พ.ศ.2513 จนไม่อาจใช้การได้มากกว่า 20,460 กิโลเมตร ในช่วงฤดูฝนเส้นทางลูกรังไม่อาจใช้การได้เลย ส่วนถนนที่ใช้การได้ก็สามารถขับขี่ยวดยานด้วยความเร็วเพียง 20-25 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

เส้นทางหมายเลข 6 จากปอยเปตไปยังศรีโสภณนั้น ปัจจุบันกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 1 ได้ซ่อมแซมและปรับปรุงเป็นถนนลาดยางแล้วระยะทางประมาณ 48 กิโลเมตร ส่วนช่วงจากศรีโสภณไปยังเสียมราฐ ซึ่งเป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ คือ นครวัดนั้นยังมีสภาพชำรุด

2. ทางรถไฟ

กัมพูชามีเส้นทางรถไฟเพียง 2 สาย คือ สายพนมเปญ-พระตะบอง ซึ่งเชื่อมต่อกับทางรถไฟสายตะวันออกของไทยที่รัฐประเทศ และสายพนมเปญ-กำปงโสม รวมระยะทาง 650 กิโลเมตร ปัจจุบันมีหัวรถจักรที่สามารถใช้งานได้เพียง 5 คัน ลากจูงขบวนรถได้ 850 ตัน ด้วยความเร็วเฉลี่ย 25-30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คัน ทางรถไฟจากพระตะบองมายังปอยเปตและรัฐประเทศนั้นอยู่ในสภาพที่ชำรุด

3. ทางอากาศ

ท่าอากาศยานสากลของกัมพูชา มี 2 แห่ง คือ สนามบินโปเชนตง ใกล้กรุงพนมเปญ เป็นสนามบินนานาชาติเพียงแห่งเดียว มีทางวิ่งยาว 3,000 เมตร สามารถรองรับเครื่องบินโบอิง 737 และสนามบินเสียมราฐ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงทางวิ่ง อาคารสนามบินและระบบการควบคุมการจราจรทางอากาศ

ปัจจุบันมีเส้นทางบินระหว่างไทย-กัมพูชา คือ เที่ยวบินของบริษัทบางกอกแอร์เวย์ แคมโบเดียแอร์ไลน์ และ เอส เค แอร์ไลน์ บินระหว่างกรุงเทพฯ – พนมเปญ และนอกจากนี้ยังมีสายการบินของลาว บินระหว่างเวียงจันทน์-พนมเปญ สายการบินเวียดนาม บินระหว่างโฮจิมินห์-พนมเปญ สายการบินกัมพูชาบินระหว่างพนมเปญ-โฮจิมินห์ และสายการบินสตาร์แอร์เวย์บินระหว่างสิงคโปร์-พนมเปญ

4. ทางน้ำ

กัมพูชามีเมืองท่าสำคัญคือ กำปงโสม ซึ่งเป็นท่าเรือน้ำลึกสามารถพัฒนาการเดินเรือมายังเกาะกงและจังหวัดตราดได้ในอนาคต ส่วนท่าเรือพนมเปญ เป็นท่าเรือขนส่งสินค้าในแม่น้ำโขง

5. พลังงานไฟฟ้า

กำลังผลิตกระแสไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 59 เมกะวัตต์ ในปี พ.ศ.2535 ผลิตกระแสไฟฟ้าได้เพียง 165,000 หน่วย สามารถตอบสนองความต้องการได้เพียงร้อยละ 16

6. การสื่อสารและการคมนาคม

มีการขยายตัวและเติบโตของธุรกิจสูงมากทั้งโทรศัพท์พื้นฐานในกรุงพนมเปญ และโทรศัพท์ไร้สาย เป็นที่นิยมในเมืองเสียมราฐ ราคาซื้อขายสูงกว่าในประเทศไทย และปัจจุบันการเชื่อมโยงเครือข่ายโทรศัพท์กับประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์

ศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ภาพรวม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศกัมพูชาถือว่ามีอยู่มาก แต่ภาวะสงครามได้ทำให้การท่องเที่ยวต้องหยุดชะงักลง ในช่วงระหว่าง พ.ศ.2522-2530 ไม่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในกัมพูชาเลย มีเพียงกลุ่มอาสาสมัครช่วยเหลือและนักหนังสือพิมพ์ ต่อมาในปี พ.ศ.2530 จึงได้เริ่มมีบริษัทนำเที่ยวจากเวียดนามซึ่งเป็นบริษัทเพียงแห่งเดียวที่ได้สิทธินำเที่ยวมายังกัมพูชา ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 2 – 3 วัน เมื่อสถานการณ์สู้รบเริ่มคลี่คลายลงและมีการโฆษณาเชิญชวนมาเที่ยวกัมพูชา บริษัทท่องเที่ยวจากหลายประเทศได้เข้ามาติดต่อกับรัฐบาลกัมพูชา และได้รับอนุญาตให้นำนักท่องเที่ยวมาได้ จึงเริ่มมีการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวในกัมพูชา มีนักท่องเที่ยวจากยุโรป และเอเชีย เดินทางมายังกัมพูชามากขึ้น

เนื่องจากกัมพูชายังขาดปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ดังนั้น การประสานงานร่วมมือของกัมพูชากับประเทศเพื่อนบ้านในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยว กัมพูชาอย่างมาก นับเป็นโอกาสของประเทศไทยที่มีประสบการณ์ตลอดจนความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวในอันที่จะเป็นส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนการท่องเที่ยวของกัมพูชาได้ โดยให้ประเทศไทยเป็นเสมือนประตูทางผ่านหรือฐานการเดินทางเข้าสู่ประเทศกัมพูชาและประเทศอื่น ๆ ในอินโดจีน ซึ่งพื้นที่ศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นฐานรองรับการบริการการท่องเที่ยวไปยังกัมพูชา และเป็นประตูท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ นครวัด

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในกัมพูชาที่มีชื่อเสียงและมีผู้เดินทางไปเที่ยวชมมาก คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ ศาสนา และโบราณวัตถุสถาน ได้แก่ ปราสาทหิน อันมีอยู่มากมาย โดยเฉพาะที่เมืองเสียมราฐอันเป็นที่ตั้งของนครวัด และนครธม ซึ่งจัดเป็นสิ่งมหัศจรรย์หนึ่งในเจ็ดของโลก และแหล่งท่องเที่ยวในกรุงพนมเปญและบริเวณโดยรอบ ซึ่งมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัง วัดวาอาราม พิพิธภัณฑ์ และย่านการค้าต่าง ๆ

แม้ว่าประเทศกัมพูชาจะมีภาวะสงครามการสู้รบภายในประเทศเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ชาวเขมรก็ได้ทำลายศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถาน โดยเฉพาะปราสาทหินและประติมากรรมต่าง ๆ คงมีบางส่วนของโบราณสถานที่แตกหักเนื่องจากถูกปืนใหญ่ หรือถูกลักขโมยไปบ้างระหว่างสงคราม แต่โบราณสถานส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพที่สวยงามให้เห็น ปราสาทหินของเขมรนับว่าเป็นสถานที่ซึ่งมีพลังดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องจากมีความยิ่งใหญ่ ลึกลับ สวยงาม และวิจิตรบรรจง อีกทั้งยังตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเป็นชนบท และป่า จึงดูเด่น สะดุดตา และมีความอลังการต่อสายตาของผู้เดินทางไปชม

- 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน

ตามบัญชีโบราณสถานสำคัญที่รัฐบาลประเทศกัมพูชาได้เสนอขอความช่วยเหลือจากอนุสัญญาว่าด้วยการพิทักษ์มรดกโลก (Convention concernant La Protection du Patrimoine mondial Culturel) ประกอบด้วย

1.1) กลุ่มโบราณสถานเมืองพระนคร

โบราณสถานที่สำคัญและมีผู้ไปท่องเที่ยวมากได้แก่ ปราสาทนครวัด ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดของสิ่งมหัศจรรย์มรดกโลก สร้างในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 มีความยิ่งใหญ่งดงามทางสถาปัตยกรรมละเอียด และรูปนางอัปสร จำนวนมากที่สลักเสลาอย่างสวยงาม โบราณสถานที่ได้รับความสนใจรองลงมาคือ ปราสาทบายน ซึ่งมียอดปรangkเจ้าหลักเป็นรูปพระพักตร์ของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรขนาดใหญ่ น้อยจำนวนมาก นอกจากนั้นได้แก่ แหล่งโบราณสถานในนครธม และปราสาทต่าง ๆ อีกประมาณ 30 แห่ง รวมทั้งบาราย และพระราชวังหลวง

1.2) แหล่งปราสาทโรเลย

ได้แก่ ปราสาทบาคอง ปราสาทพระโค และปราสาทโรเลย จัดเป็นกลุ่มโบราณสถานที่สำคัญทางโบราณคดีอีกแห่งหนึ่ง

1.3) แหล่งโบราณสถานบันทายศรี

ที่สำคัญ คือ ปราสาทบันทายศรี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากอีกแห่งหนึ่ง ก่อสร้างสมัยพระเจ้าราชนทรวรมัน และพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 เป็นปราสาทก่อสร้างด้วยหินทรายสีแดง มีความงดงามทางศิลปะอย่างมาก นอกจากนั้นได้แก่ ปราสาทพนมบก

1.4) แหล่งโบราณสถานบ้านสมโบรีไพรกุก

จัดเป็นแหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรมในยุคก่อนเมืองพระนคร

1.5) แหล่งโบราณสถานกอร์แกร์

ที่สำคัญคือ ปราสาทธม จึงสร้างในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 4 และเป็นเมืองหลวงในสมัยพระเจ้าวรมันที่ 4

1.6) แหล่งโบราณสถานพนมกุเลน

จัดเป็นอุทยานธรรมชาติและอุทยานทางโบราณคดี มีพนมกุเลน ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงที่สำคัญสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ แลวิหารที่ก่อสร้างด้วยอิฐ

1.7) แหล่งโบราณสถานนครโบเรย

อยู่ทางใต้สุดของกัมพูชา ที่สำคัญได้แก่ ปราสาทพนมบาแคง

1.8) แหล่งโบราณสถานเมืองอูดงค์

มีร่องรอยที่แสดงว่าเคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรขอมราวศตวรรษที่ 7 และต่อมามีการสร้างสถูปของพระบรมวงศานุวงศ์ที่ยอดของเนินดินนี้

1.9) แหล่งโบราณสถานเบงเมเต

ได้แก่ ปราสาทเบงเมเล ซึ่งเป็นต้นแบบของปราสาทที่อยู่บนพื้นราบ

1.10) แหล่งโบราณสถานปราสาทพระขรรค์

เป็นโบราณสถานที่ยังคงมีสภาพสมบูรณ์ในยุคพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ตั้งอยู่ที่เมืองกำปงสวาย

1.11) แหล่งโบราณสถานบันทายฉนวน

ที่สำคัญ คือ ปราสาทบันทายฉนวน ซึ่งเป็นปราสาทสำคัญอีกแห่งหนึ่งก่อสร้างสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 และปราสาทบันทายเทพ

1.12) แหล่งโบราณสถานบันทายไพรนคร

เป็นโบราณสถานซึ่งเป็นศิลปะเขมรในยุคดั้งเดิม และมีการนำหินมาเป็นส่วนประกอบในการก่อสร้าง

1.13) แหล่งโบราณสถานปราสาทพระวิหาร

ได้แก่ ปราสาทเขาพระวิหาร ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ตอนล่างของแนวเทือกเขาดงรัก ตามแนวชายแดนติดต่อกับประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณสถานที่สำคัญของประเทศไทยในพื้นที่ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดเครือข่ายวงจรการท่องเที่ยวระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี

2) แหล่งท่องเที่ยวเมืองพนมเปญและบริเวณใกล้เคียง

แหล่งท่องเที่ยวเมืองพนมเปญที่สำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกรุงพนมเปญ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ดีที่สุดที่รวบรวมศิลปะขอมไว้อย่างมาก พระราชวังของเจ้านโรดมสีหนุ พิพิธภัณฑ์แห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Tuol Sleng Museum) ซึ่งเคยเป็นที่จำคุกและทรมานชาวเขมร และยุคที่เขมรแดงปกครองประเทศ และบริเวณซึ่งเป็นที่ย่ำแย่ของเขมรจำนวนมากที่สุด ที่เชิงเขาก หรือที่รู้จักกันในนาม Killing Fields

นอกจากนี้ พนมเปญยังมีย่านการค้าที่สำคัญ ได้แก่ บริเวณตลาดใหม่ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปโดม ตลาดโอลิมปิกที่มีเอกลักษณ์คือร้านค้าทอง (ตลาดมืด) ซึ่งอยู่รอบนอกตลาด ตลาดปลา ตลาดโซเวียต และตลาดเก่า

3) ที่พัก

ผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวกัมพูชา บริเวณกรุงพนมเปญสามารถพักแรมที่โรงแรมในพนมเปญ ซึ่งมีประมาณ 20 แห่ง ส่วนผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวโบราณสถานเมืองพระนคร ที่เสียมราฐ มักพักแรมที่เมืองเสียมราฐซึ่งมีโรงแรมเพียง 10 แห่ง แต่ราคาที่พักค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับมาตรฐานการบริการ ในอนาคตหากสถานการณ์การเดินทางจากต่างประเทศไปยังเสียมราฐมีความสะดวก และรวดเร็ว ผู้เยี่ยมชม

สามารถเดินทางไปพักอรัญประเทศไปท่องเที่ยวนครวัด นครธม และกลับมาพักแรม และใช้บริการต่าง ๆ ที่อรัญประเทศ ซึ่งมีมาตรฐานการบริการที่ดีกว่าและมีความพร้อมในบริการด้านอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

4) กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลกัมพูชา
รัฐบาลกัมพูชามีแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวในกัมพูชาคือ

4.1) การเปิดน่านฟ้าเสรี โดยเปิดน่านฟ้าจังหวัดเสียมราฐ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญให้แก่สายการบินนานาชาติ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่มาชมนครวัด และปราสาทอื่น ๆ

4.2) การให้บริการวีซ่า (Visa on Arrival) ณ จุดผ่านแดนแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติจากชายแดนไทยเข้าไปในกัมพูชา ช่องจอม / ปอยเปต

4.3) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยขอรับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย ADB IBRD ปรับปรุงท่าเรือ ถนน สนามบิน ตามเมืองสำคัญ

4.4) การเชิญชวนนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนเอกชนในเรื่องของกรรมสิทธิ์ในที่ดินทรัพย์สินทางปัญญา การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

4.5) แนวโน้มและตลาดของนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ประเทศกัมพูชา จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ประเทศกัมพูชา มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี (สงบ บุญคล้าย อ้างถึง Economic Intelligence Unit 2001 : 25 -26)

ตารางที่ 3-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ากัมพูชา

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว
1993	118,183
1994	166,399
1995	226,007
1996	260,469
1997	218,750*
1998	174,518*
1999	263,000
2000	466,365

* เกิดวิกฤตทางการเมือง

ทางการตลาดนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในกัมพูชาจำนวนมากอันแรกในปี พ.ศ.2544 คือ อเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกับประเทศไทย

การประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว

คณะผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การประเมินตามระบบ Credit & Grade โดยแบ่งเป็นส่วนแรก ด้านศักยภาพในด้านความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว

1. การเข้าถึง
2. ที่ตั้งและบริเวณของแหล่งท่องเที่ยว
3. ภาวะทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม
4. นโยบายหรือการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว
5. สวัสดิภาพด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่สอง คือ การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณค่าที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว 3 กลุ่ม ได้แก่ โบราณสถาน/วัด แหล่งท่องเที่ยวเขตเมือง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีหรือกิจกรรม เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ป่าเขา น้ำตก ถ้ำ และอ่างเก็บน้ำ

ขอบเขตและวิธีประเมิน

(1) ขอบเขตของพื้นที่ในการ

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินเป็นจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกได้แก่จังหวัดสระแก้วในเขตภาคกลางตอนบน ส่วนที่สองได้แก่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) วิธีการประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

2.1) การรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดเป้าหมาย จาก Website และเอกสาร ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ โบราณสถาน ธรรมชาติ วัฒนธรรม/ประเพณีและกิจกรรม

2.2) ออกแบบประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณสถาน ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณี

2.3) การพิจารณาเลือกแหล่งท่องเที่ยวประเภท โบราณสถาน 23 แห่ง วัด 4 แห่ง ธรรมชาติ 19 แห่ง แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 3 แห่ง งานวัฒนธรรมและประเพณี 7 งาน แหล่งท่องเที่ยวในเมือง 3 แห่งจากการ แนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4) การประเมินศักยภาพจากคณะผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและองค์ประกอบ การท่องเที่ยวได้แก่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเขต 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 และ 2 หลังจากนั้นให้ผู้ประเมินในพื้นที่โดยมีสำนักงานจังหวัดและแขวงทางจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ ได้ประสานงานให้ บริษัทนำเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ในพื้นที่ประเมิน รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้กำหนดไว้ ขึ้นสุดท้ายคณะผู้วิจัยสังเกตด้วยตนเองและบันทึกข้อมูลใน แบบและนำมาวิเคราะห์หาผลการประเมิน

การบันทึกข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวด้าน ต่าง ๆ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อนุสาวรีย์ของสถานที่ ภาวะทางกายภาพ นโยบายและการ บริหารการจัดการ และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่สองเป็นการประเมินคุณค่าด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยว เช่น สุนทรียภาพ คุณค่าทาง ประวัติศาสตร์ คุณค่าทางการศึกษาและวิทยาการ คุณค่าต่อชุมชนและท้องถิ่น การจัดกิจกรรม และการ อนุรักษ์ให้ยั่งยืน เป็นต้น

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประเมิน

1. แต่ละจังหวัดจะต้องมีประเภทของแหล่งท่องเที่ยวครบถ้วนทั้ง 3 ประเภท
2. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกต้องมีความสำคัญในฐานะปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่จังหวัด
3. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกต้องอยู่ในคำขวัญของจังหวัด
4. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อาจเชื่อมโยงไปกับประเทศกัมพูชาได้
5. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกมีคุณสมบัติเพียงข้อใดข้อหนึ่งดังที่กล่าว

แหล่งท่องเที่ยวที่ถูกเลือกอาจมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งข้างต้น

ประเด็นการประเมินที่กำหนดขึ้นเพื่อวัดและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ดัชนีชี้วัด มาตรฐานและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำมาจัดกลุ่มของดัชนีชี้วัดด้าน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยว และคุณค่าเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

การกำหนดค่าการประเมิน

ระดับศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ตัวแปรที่กำหนดขึ้นเป็นตัวชี้วัดในรูปของค่าเชิงคุณภาพ (มาก ปานกลาง น้อย)นำมาให้ค่าน้ำหนักตามระดับความสำคัญ ความเข้มข้น หรือความเหมาะสม แบ่งเป็น 4 ระดับคือ

- (1) ระดับศักยภาพ คุณภาพ/เข้มข้น (ดีหรือมาก) ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
- (2) ระดับศักยภาพ คุณภาพ/เข้มข้น (ปานกลางหรือพอใช้) ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- (3) ระดับศักยภาพ คุณภาพ/เข้มข้น (ต่ำหรือน้อย) ค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ศักยภาพการท่องเที่ยวพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่ได้จากผลรวมของค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดย่อยในแต่ละด้าน

$$\text{ศักยภาพการท่องเที่ยว} = X(B1 - Bn) / n$$

B = ค่าคะแนนของตัวชี้วัด

n = จำนวนของตัวชี้วัด

คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท พิจารณาจากผลรวมของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบตัวชี้วัดย่อยแต่ละด้าน

$$\text{คุณค่า} = X(D1 - Dn) / n$$

D = ค่าคะแนนของตัวชี้วัด

n = จำนวนของตัวชี้วัด

เกณฑ์ในการประเมิน

ระดับศักยภาพสูงมีค่าคะแนน 2.34 - 3.00 มีขีดความสามารถที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ระดับศักยภาพปานกลางมีค่าคะแนน 1.67 - 2.33 มีศักยภาพในที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวมาศึกษาท่องเที่ยว

ระดับศักยภาพต่ำมีค่าคะแนน 0 - 1.66 มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมให้นักท่องเที่ยวแวะชม

เกณฑ์การประเมินคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว

คุณค่าระดับดีมากมีค่าคะแนน 2.34 - 3.00

คุณค่าระดับดีพอใช้มีค่าคะแนน 1.67 - 2.33

คุณค่าระดับดีน้อยมีค่าคะแนน 0 - 1.66

ตารางที่ 3-3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน กลุ่มศักยภาพสูงมีขีดความสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	บุรีรัมย์	นางรอง	3	3	3	1
ปราสาทเมืองต่ำ	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	3	2.64	2.82	2
ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.66	2.78	2.72	3
ปราสาทเขาพระวิหาร	ศรีสะเกษ	กันทรลักษ์	2.34	2.71	2.52	4

ตารางที่ 3-4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน กลุ่มศักยภาพปานกลาง (มีศักยภาพการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาท่องเที่ยว)

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
ปราสาทศรีขรภูมิ	สุรินทร์	ศรีขรภูมิ	2.16	2.82	2.49	1
ปราสาทเขาน้อยสิชมพู	สระแก้ว	อรัญประเทศ	2.14	2.84	2.49	2
ปราสาทศักดิ์ก้อกรม	สระแก้ว	โคกสูง	2.13	2.84	2.49	3
ปราสาทสระกำแพงน้อย	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.14	2.78	2.46	4
ปราสาทบ้านพลวง	สุรินทร์	ปราสาท	1.76	2.54	2.15	5
กลุ่มปราสาทตาหมื่น	สุรินทร์	กาบเชิง	1.72	2.00	1.86	6

ตารางที่ 3-5 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานกลุ่มมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมให้นักท่องเที่ยวแวะชม

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพรวม	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า
ปราสาทเมืองที	สุรินทร์	เมือง	1.31	1.84	1.51
ปราสาทหินบ้านไพล	สุรินทร์	ปราสาทภูมิ	1.36	2.10	1.73
ปราสาทจอมพระ	สุรินทร์	จอมพระ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทยายเงา	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทภูมิโปน	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.70	1.67
ปราสาทหนองหงษ์	บุรีรัมย์	กาบเชิง	1.5	1.90	1.7
ปราสาทบ้านบุ	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
คูฤๅษีโคกเมือง	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.36	1.90	1.63
คูฤๅษีหนองบัวลาย	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
ปราสาทโคกจิว	บุรีรัมย์	ปะคำ	1.33	1.90	1.61
ปรางค์กู่สวนแตง	บุรีรัมย์	พุทไธสง	1.31	1.9	1.6

ตารางที่ 3-6 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม
วัดเขียน (วัดหลวงพ่อโต)	ศรีสะเกษ	ขุขันธ์	1.84	2.10	1.97
วัดเขาสังการ	บุรีรัมย์	เฉลิมพระเกียรติ	1.5	1.71	1.61
วัดป่าพระสบาย	บุรีรัมย์	บ้านกรวด	1.44	1.00	1.22
วัดมหาเจดีย์	ศรีสะเกษ	กันทรลักษ์	2.69	3.00	2.85

ตารางที่ 3-7 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง

แหล่งท่องเที่ยว	ผังเมือง	สาธูป/เอกลักษณ์	สุนทรียภาพ
อนุสาวรีย์พระยาสุรินทร	2.48	1.71	3
สวนสมเด็จพระศรีสวเกษตร	1.89	2.2	3
สวนนกบุรีรัมย์	1.29	1.85	1

ตารางที่ 3-8 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
หมู่บ้านจักสานบ้านบุทุม	สุรินทร์	เมือง	2.38	2.41
ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้	บุรีรัมย์	เมือง	2.9	2.25
ศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	เมือง	2.12	1.41
หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง	สุรินทร์	เมือง	1.1	2.28
หมู่บ้านช้าง	สุรินทร์	ท่าตูม	1.83	2.66
หมู่บ้านทอผ้าไหมเขวาสินรินทร์	สุรินทร์	กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์	2.36	2.19

ตารางที่ 3-9 ศักยภาพงานวัฒนธรรมประเพณี / กิจกรรม

งาน	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
งานเทศกาลเงาะทุเรียน	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.32	1.44
งานแข่งเรือยาวสตึก	บุรีรัมย์	สตึก	2.01	2.69
งานมหกรรมว่าวอีสาน	บุรีรัมย์	เมือง	2.08	3.03
งานเทศกาลดอกคำดวนบาน	ศรีสะเกษ	เมือง	1.94	1.87
การแสดง Mini light and sound	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.08	1.63
ประเพณีแซนโดนตา	ศรีสะเกษ	ขุนขันธ์	1.83	2.23
ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง	บุรีรัมย์	นางรอง	3	2.81
งานแสดงช้าง	สุรินทร์	เมือง	2.4	3.00
ประเพณีบวชช้าง	สุรินทร์	ท่าตูม	1.38	1.88

ตารางที่ 3-10 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยว จังหวัด / อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่าเชิงอนุรักษ์	การรักษาสิ่งแวดล้อม	คุณค่าทางการศึกษา	คุณค่าด้านเศรษฐกิจ
วนอุทยานพนมสวาย/สุรินทร์/เมือง	1.57	1.83	1.12	1.00	1.00
เขตอนุรักษ์พันธุ์สนสองใบ/สุรินทร์	2.22	0.92	1.88	1.44	1.00
อุทยานแห่งชาติปางสีดา/สระแก้ว/เมือง	2.89	2.33	2.53	2.78	2.68
วนอุทยานหนองคู/สุรินทร์/สังขะ	0.84	1.25	2.12	1.11	1.56
อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร	2.38	2.08	2.82	2.11	2.00
วนอุทยานเขากระโดง/บุรีรัมย์/เมือง	2.29	2.17	1.00	1.00	0.63
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา/ศรีสะเกษ/ภูสิงห์	2.22	2.33	2.00	2.47	2.00

ตารางที่ 3-11 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	ระดับการพัฒนา	ระดับความนิยม
น้ำตกสำโรงเกียด	ศรีสะเกษ	ขุนหาญ	2.18	2.00	1.71
น้ำตกห้วยสวาย	ศรีสะเกษ	ภูสิงห์	1.61	2.00	0.82
น้ำตกไตรทรี	สุรินทร์	บัวเชด	1.78	1.00	1.06
น้ำตกถ้ำขุนศรี	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	1.00	2.00	1.00
น้ำตกภูละออ	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.00	2.00	1.63
น้ำตกห้วยจันทร์	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.00	2.00	1.63

ตารางที่ 3-12 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทอ่างเก็บน้ำ

แหล่งท่องเที่ยว/จังหวัด/อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง / สุรินทร์ / เมือง	2.58	2.70
เขื่อนพระพรหม / สระแก้ว / วัฒนานคร	1.09	1.00
อ่างเก็บน้ำห้วยศาลา / ศรีสะเกษ / ภูสิงห์	1.86	1.00
อ่างเก็บน้ำลำนางรอง / บุรีรัมย์ / โนนดินแดง	2.32	2.20
อ่างเก็บน้ำห้วยตลาด / บุรีรัมย์ / เมือง	1.29	1.85
อ่างเก็บน้ำสนามบิน / บุรีรัมย์ / ประโคนชัย	2.28	1.80
อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก / บุรีรัมย์ / เมือง	2.20	1.80
อ่างเก็บน้ำอำปี้ล	2.00	1.00
อ่างเก็บน้ำตาแก้ว/สุรินทร์	1.70	1.00

รูปที่ 3.1 อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง

รูปที่ 3.2 ปราสาทเมืองต่ำ

รูปที่ 3.3 สระกำแพงใหญ่

รูปที่ 3.4 งานแสดงช้างสุรินทร์

บทที่ 4

การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว กลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

พรมแดนไทยติดกับกัมพูชา 7 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี สระแก้ว สุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี ประเทศกัมพูชามีรายได้จากการท่องเที่ยวปีละ 600 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นร้อยละ 12 ของทั้งหมดของประเทศ เศรษฐกิจของประเทศพึ่งพิงการผลิตภาคการเกษตรในปี พ.ศ.2544 มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 39.6 การผลิตที่สำคัญได้แก่ ประมงน้ำจืด ประมงน้ำเค็ม ข้าว ยางพารา และปาล์ม รองลงมาเป็นการผลิตภาคบริการสัดส่วนประมาณร้อยละ 31.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ส่วนให้เป็นบริการต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และบริการทางการเงิน การผลิตภาคอุตสาหกรรม สัดส่วนประมาณร้อยละ 24.0 การผลิตที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีสัดส่วนร้อยละ 50 ของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งประเทศกัมพูชามีโบราณสถานจำนวนมาก ที่สำคัญได้แก่ นครวัด ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก วัดพันท้ายศรีโบราณสถานก่อสร้างด้วยหินทราย แม่น้ำทะเลสาบ ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทะเลสาบซูฟีเรีย และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ อีกมาก ในปี พ.ศ.2545 ผลิตภัณฑ์มวลรวมมีมูลค่าประมาณ 27,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2544 ร้อยละ 4.5 ด้านการท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชาลดลงตลกลงจากนักท่องเที่ยวในเอเชียที่เคยให้ความสนใจเดินทางในอันดับต้น ๆ ที่ประสบปัญหาโรคซาร์ส

นักท่องเที่ยวจากยุโรปและสหรัฐอเมริกาเข้ามาท่องเที่ยวในปีเพิ่มขึ้นหลังการไปเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไป ท่องเที่ยวในกัมพูชาลดลงเมื่อเกิดการจลาจลและเผาศถานประกอบการของไทยในพนมเปญเมื่อต้นปี พ.ศ.2546 ปัจจุบันเริ่มเข้าภาวะปกติ ภาวะการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จากข้อมูลของพาณิชย์จังหวัดตามเขตชายแดนในปี พ.ศ.2545 มูลค่า 14,062.33 ล้านบาท สินค้าที่จังหวัดชายแดนไทยส่งออกได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้างด้านการนำเข้าจากกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากไม้ และผลิตภัณฑ์จากป่าไทยเกินดุลการค้าในปี พ.ศ.2544 จำนวน 15,151 ล้านบาท จังหวัดที่มีค่าการค้ามากที่สุดคือ จังหวัดชายแดนคือ จังหวัดสระแก้ว มูลค่า 9 เดือนแรก ปี 2545 จำนวน 7,062.34 ล้านบาท รองลงมาเป็นจังหวัดตราด มูลค่า 6,188.07 ล้านบาท เพราะธุรกิจของคนไทยที่ไปลงทุนในกัมพูชาค่อนข้างมากเป็นอันดับสองรองจากจีน ธุรกิจที่ต้องการวัสดุก่อสร้างถูกนำเข้าจากจังหวัดชายแดนไทยด้านจังหวัดสระแก้ว ผ่านด่านปอยเปตซึ่งมีราคาสูงเพราะการขนส่งไปถึงจังหวัดเสียมราฐ และพนมเปญยากลำบากและการเก็บภาษีเหมาจ่ายมีจำนวนสูง(คันละ 20,000 บาทขึ้นไป) รวมทั้งไม่มีการควบคุมน้ำหนักบรรทุกทุกเป็นเหตุให้อันตราย

อุปสรรคในการส่งออกสินค้าไปตลาดกัมพูชา เกิดจากข้อจำกัดต่าง ๆ ในประเทศกัมพูชา ได้แก่ กฎระเบียบมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง และบางพื้นที่กฎระเบียบแตกต่างกัน และเกิดความเสี่ยงกับผู้ส่งออกค่อนข้างสูง อีกส่วนหนึ่งคือ เส้นทางจากชายแดนไปกรุงพนมเปญ และจังหวัดเสียมราฐ มีกลุ่ม

อิทธิพลหลายกลุ่ม การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารต้องเสียค่าใช้จ่ายผ่านทางให้กับกลุ่มอิทธิพลไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท การค้าส่วนใหญ่จะไม่ได้มีการทำสัญญาบางครั้งถูกโกงจากผู้นำเข้ากัมพูชา นอกจากนั้นค่าเงินเรียลของกัมพูชาขาดเสถียรภาพ จึงมีการใช้เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และเงินสกุลบาทของไทย

ตารางที่ 4-1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	2,870.5	2,353.6	2,200.6	2,354.7	2,483.0	2,593.3	2,710.0
อัตราการขยายตัว (%)	-2.4	-18.0	-6.5	7.0	5.5	4.4	4.5

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

โอกาสของธุรกิจท่องเที่ยวไทยสู่กัมพูชา

ธุรกิจท่องเที่ยวไทยไปกัมพูชาหลังสภาวะสงครามไทยอิรัก และการระบาดของโรคซาร์ส และการจลาจลเผาสถานทูตไทย ปริมาณของนักท่องเที่ยวลดลงมากกว่าร้อยละ 50 เหตุการณ์เหล่านี้เป็นผลกระทบชั่วคราวและเป็นระยะสั้น ปัจจุบันเกิดการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วเพราะแรงดึงดูดใจนักท่องเที่ยวจากสมบัติล้ำค่าของปราสาทนครวัด สิ่งมหัศจรรย์ของโลก ปราสาท เทวสถานอันศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ มีอายุนานนับพันปีอีกมากมายหลายแห่ง โอกาสการฟื้นตัวของอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวในกัมพูชา ซึ่งมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร บ้านเพิง บ่อนกาสิโน และธุรกิจการขนส่งซึ่งมีชาวไทยไปลงทุนไว้ในจังหวัดเสียมราฐ หรือที่ชาวกัมพูชาเรียกว่า เสียมราฐ ประเทศไทยมีพรมแดนติดกัมพูชา ระยะทางห่างจากจังหวัดศูนย์กลางท่องเที่ยวเสียมราฐ เพียง 150 กิโลเมตร จากด่านชายแดนไทยกัมพูชาที่ปอยเปต (POPET) เส้นทางเชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยวและธุรกิจการค้าใช้เวลาเพียง 3 ชั่วโมงจากกรุงเทพมหานคร สู่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา หรือจังหวัดนครนายกเข้าปราจีนบุรีสู่สระแก้วและอรัญประเทศ และปี 2547 มีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรที่ช่องสะง่าเป็นเส้นทางใหม่ การเดินทางไปยังจังหวัดเสียมราฐ โดยเครื่องบินที่มีความได้เปรียบทางด้านความสะดวกก็จริง แต่ช่วงเวลานี้นักท่องเที่ยวเดินทางโดยเครื่องบินไม่มาก การจมน้ำเที่ยวโดยรถยนต์ที่ใช้ขับท่องเที่ยวไม่มากนัก ข้อมูลการท่องเที่ยวในจังหวัดเสียมราฐ นักท่องเที่ยวใช้เงินคนละกว่า 600 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ใช้เป็นค่าท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร เฉลี่ยวันละ 100 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แต่ละคนอยู่เฉลี่ย 4 คืน เมื่อจังหวัดเสียมราฐมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจากเมืองไทย ไม่เฉพาะชาวกัมพูชาเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ แต่ประโยชน์จะตกไปถึงธุรกิจต่อเนื่องของคนไทยในกัมพูชา ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงแรม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจบ้านเพิงประเภทต่าง ๆ ที่เป็นธุรกิจขนาดเล็กลงทุนน้อยเป็นร้านอาหารของคน

ไทย นวดแผนโบราณ ธุรกิจขนาดใหญ่ของคนไทยในเลียมรัฐ เป็นธุรกิจโรงแรมระดับ 5 ดาว และระดับ 3 ดาว มีขนาดห้อง 50 – 100 ห้อง อัตราการขายตัวของธุรกิจสูงที่สุดในอดีต ร้อยละ 30 ดังนั้น การเชื่อมโยงการนครวัดกับการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว และศรีสะเกษทางช่องสง่าจะเป็นโอกาสของธุรกิจของคนไทยบริเวณกรุงเทพฯ จะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ธุรกิจกาสิโนไทย-กัมพูชา

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาธุรกิจไทยหันไปลงทุนในกัมพูชาก่อนข้างมากทั้งในกรุงเทพมหานคร จังหวัดเลียมรัฐ และที่ด่านปอยเปต เป็นธุรกิจกาสิโน ที่มีนักท่องเที่ยวที่ชอบเข้าไปเล่นการพนันเสี่ยงโชค แต่ธุรกิจกาสิโนเป็นธุรกิจผิดกฎหมายของฝ่ายไทย แต่ทางฝั่งกัมพูชามีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจเหล่านี้เฉพาะที่ปอยเปตเพื่อให้คนกัมพูชาได้ดำเนินงานกาสิโน 7 แห่งของคนไทย จำนวนแรงงานไม่น้อยกว่า 10,000 คน ซึ่งเป็นคนกัมพูชาได้มีงานทำและห้ามเล่นการพนันในบ่อนเด็ดขาด เมื่อรัฐบาลกัมพูชามีนโยบายสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจกาสิโน ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจโรงหนัง นวดแผนโบราณ และธุรกิจค้าปลีกอื่นๆอีกมากมาย

ตารางที่ 4-2 มูลค่าการค้าจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

หน่วย : ล้านบาท

	ตราด	จันทบุรี	สระแก้ว	สุรินทร์	ศรีสะเกษ
การส่งออก	6,143.58	530.56	6,765.68	238.65	11.89
การนำเข้า	44.49	11.85	296.66	18.37	-
มูลค่าการค้า	6,188.07	542.41	7,062.34	257.02	11.89
ดุลการค้า	6,099.09	518.71	6,469.02	220.28	11.89

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชายแดน

การเชื่อมโยงทางการค้าชายแดนของไทยและกัมพูชา จะเห็นได้จากมูลค่าการค้าของจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดตราด การเชื่อมโยงตลาดการค้าชายแดนไทยเข้าไปในตลาดกัมพูชาทางด้านจังหวัดสระแก้ว และอีสานใต้กับจังหวัดเลียมรัฐ และตราด กับเกาะกง ซึ่งมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง

กว่าจังหวัด อื่น ๆ ของกัมพูชาจะทำให้การค้าและอุตสาหกรรมบริการมีโอกาสขยายตัวมากขึ้น โดยต้อง ขจัดอุปสรรคทางการค้า

การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวและการส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภคไปกัมพูชามากขึ้น เนื่องจาก เป็นสินค้าที่ประเทศไทยได้เปรียบในด้านระยะทางใกล้ การใช้กลยุทธ์การเชื่อมโยงโดยใช้จังหวัดที่มีระดับ ศักยภาพท่องเที่ยวสูงได้แก่กรุงเทพมหานคร นครราชสีมาและอุบลราชธานี เป็นศูนย์กลางทางการบินแล้ว จัดให้มีจุดพักที่สระแก้ว (อรัญประเทศ) จังหวัดศรีสะเกษ (ช่องสะง่า) จังหวัดสุรินทร์ (ช่องจอมหรือ ช่องสะง่า) เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับนครวัด

การท่องเที่ยวเดินทางถนนจากไทยสู่กัมพูชา รัฐต้องปรับปรุงคุณภาพบผิวการจราจรของประเทศ ไทยและกัมพูชาให้เรียบโดยรัฐบาลไทยได้อนุมัติงบประมาณให้เงินช่วยเหลือเส้นทางช่องสะง่าย่านเมือง อัลลองเวง จังหวัดอุดรมีชัย จำนวน 126 ล้านบาท เพื่อปรับถนนเป็นถนนลูกรังอัดแน่นเกรดเรียบ ส่วนทางจากอำเภอสว่างถึงช่องสะง่าเป็นถนนตัดใหม่ลาดยางมาตรฐานทางหลวงแผ่นดิน ส่วนด้าน ช่องจอม-โพนเสม็ด-กะลัน เป็นเส้นทางในการบรรทุกสินค้าประเภทไม้แปรรูปและโคกระบือ จากฝั่งเขมร เข้ามาตลาดไทย จุดนี้ยังไม่มีโครงการปรับปรุงสภาพถนนในปี พ.ศ.2547 ส่วนถนนสายปอยเปต เสียมราช รัฐบาลกัมพูชาได้ปรับผิวการจราจรเรียบขึ้นกว่าเดิม แต่มาตรฐานถนนยังคงเป็นลูกรังอัดแน่น เช่นเดิม เพราะยังไม่มียกงบประมาณช่วยเหลือจากประเทศไทย

ความเป็นไปได้ของการเชื่อมโยง

เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในปัจจุบันการเชื่อมโยงจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ที่เหมาะสมจึง ขึ้นอยู่กับจุดพักและเมืองที่มีความพร้อมทางด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแต่ละเมือง ถ้าจุดพักอยู่ที่ กรุงเทพมหานคร ระยะทางถึงเมืองเสียมราช 441 กิโลเมตร ใช้เวลาการเดินทางสู่จุดผ่านแดนอำเภออรัญ-ประเทศ จังหวัดสระแก้ว ใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง ในอนาคตเมื่อเส้นทางสาย 359 จากทางแยกเขาหิน ซ้อนไปอำเภอวัฒนานครเสร็จจะทำให้การเดินทางไปอรัญประเทศระยะทางน้อยกว่าเดิม 30 กิโลเมตร ซึ่ง คาดว่าจะใช้เวลาการเดินทางลดลงครึ่งชั่วโมง

จุดพักจุดที่สองจังหวัดสุรินทร์ ถ้าเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัด สุรินทร์ ผ่านด่านโพนเสม็ด ไปจังหวัดอุดรมีชัย เข้าเมืองกะลันเข้าเมืองเสียมราช ใช้ระยะทางประมาณ 205 กิโลเมตร ปัจจุบันใช้เวลาการเดินทาง 6.5 – 7.5 ชั่วโมง ถึงเมืองเสียมราช ถึงแม้เส้นทางนี้จะใกล้กว่า เส้นทางอรัญ-ศรีโสภณ ก็จริงแต่สภาพถนนค่อนข้างทุรกันดารมาก บางช่วงชำรุดทรุดโทรมทุกขนาดเลี้ยว ไม่ได้ และยังไม่มีการปรับปรุงถนนในช่วงปี พ.ศ.2547 จึงทำให้ความเป็นไปได้ในการเดินทางไป เสียมราชตามเส้นทางนี้เป็นไปได้ยากลำบากมาก และปัจจุบันไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางตามเส้นทางสายนี้ เลย

จุดพักที่สุรินทร์แล้วเดินเข้าสู่กัมพูชาทางด่านช่องสะง่า เดินทางเลือกเส้นทางทางท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้มากขึ้น ระยะทางจากสุรินทร์ถึงช่องสะง่า 110 กิโลเมตร จากช่องสะง่า-อัลสองเวง-เสียมราฐ 135 กิโลเมตร เมื่อมีการปรับถนนตามโครงการให้เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าของไทยเสร็จ จะใช้เวลาการเดินทางเพียง 5 ชั่วโมง ถึงเมืองเสียมราฐ การเชื่อมโยงจุดนี้จะทำให้การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวประหยัด กระชับขึ้นหรือเพิ่มความคุ้มค่าในรายการท่องเที่ยวเข้าไปในโปรแกรมเดินได้อีก

จุดพักที่สาม จุดพักที่ศรีสะเกษ อำเภอเมือง ศรีสะเกษ อยู่ห่างจากช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ 105 กิโลเมตร เป็นจุดที่ใกล้กว่าเมืองของจังหวัดอื่น ๆ แต่เส้นทางปัจจุบันยังต้องปรับปรุงผิวการจราจรในช่วงทางหลวง 2201 ชุขันธ์-ภูสิงห์ ถ้ามีการปรับปรุงและสร้างถนนไปช่องสะง่าเสร็จ คาดว่าประมาณเดือนตุลาคม 2547 จะเปิดใช้จราจรได้การท่องเที่ยวไปตามเส้นทางนี้มีความเป็นไปได้มาก เพราะใช้เวลาเพียง 4-5 ชั่วโมงก็ถึงเมืองเสียมราฐ

จุดพักอุบลราชธานี เป็นจุดพักที่ศักยภาพสูงทางการท่องเที่ยว เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงาม ที่ศักยภาพของสนามบินระดับนานาชาติเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอีสานใต้ เทียบเท่า นครราชสีมา รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับแคว้นจำปาศักดิ์ ของสาธารณรัฐประชาชนลาว และมีที่พักระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ดังนั้นการมีระยะทางถึงช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ 155 กิโลเมตร ผ่านไปเมืองเสียมราฐอีก 135 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางเมื่อปรับปรุงเส้นทางสมบูรณ์แล้ว 5 - 6 ชั่วโมง ความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยวในเส้นทางที่เชื่อมโยงจะเพิ่มความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

วิเคราะห์การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว สระแก้ว - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - เสียมราช

จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีชัยภูมิหนองบัวลำภู และพระวิหาร รวมทั้งมีระยะห่างจากนครวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของโลก ประมาณ 150 กิโลเมตร จากด้านชายแดน จังหวัดต่าง ๆ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจการค้า และการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาล โดยมีจังหวัดสระแก้ว เป็นประตูสู่นครวัดนครธม ทางจังหวัดบันเตียเมียนเจย

คณะผู้วิจัยได้สำรวจเส้นทางคมนาคมจากอำเภออรัญประเทศ ระยะห่างประมาณ 48 กิโลเมตร ถึงเมืองศรีโสภณ จากนั้นอีก 105 กิโลเมตรถึงจังหวัดเสียมราช (Siemreap) ใช้ระยะเวลาการเดินทาง 5-6 ชั่วโมง ถนนเป็นลูกรังประมาณ 90 กิโลเมตร และลาดยางประมาณ 50 กิโลเมตร เมื่อเข้าเขตจังหวัดเสียมราช ถนนสายนี้เป็นถนนที่เชื่อมโยงโดยกัมพูชาที่สำคัญมีการขนส่งสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภคมูลค่ามากกว่า 70,000 ล้านบาทต่อปี (ดูรายละเอียดบทที่ 3) นับว่าเป็นเส้นทางที่มีการขนส่งทั้งผู้โดยสารและนักท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าเข้าสู่กัมพูชามากที่สุด จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการจราจรของถนนมาก สำหรับเส้นทางคมนาคมจากด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จากเมืองโอเอสมิตรีระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตรถึงเมืองกระแล จากนั้นอีก 60 กิโลเมตรถึงเมืองเสียมราช เส้นทางเป็นเส้นทางลูกรังจนถึงเมืองกระแลสภาพที่รถเก๋งส่วนบุคคลวิ่งไม่ได้ ส่วนมากเป็นเส้นทางของรถบรรทุกและรถขับเคลื่อนสี่ล้อ

เส้นทางใหม่จากด่านช่องสง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเส้นทางที่ควรที่จะพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะไม่ควรอนุญาตให้มีการขนส่งโดยรถบรรทุกหนักเกินพิกัดเพราะจะทำให้ถนนชำรุดเช่นเดียวกับถนนปอยเปต ศรีโสภณ

เส้นทางสายใหม่ เพื่อใช้เดินทางเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเสียมราช โดยไม่ต้องผ่านถนนหนทางที่ย่ำแย่แบบเดียวกับเส้นทางสายปอยเปต ไปจังหวัดบันเตียเมียนเจยและจากบันเตียเมียนเจยต่อไปยังจังหวัดเสียมราชขึ้นมทตแทนทางสายนี้คือ เส้นทางยุทธศาสตร์หมายเลข 68 ของกัมพูชา ซึ่งเขมรแดงเคยใช้เป็นทางลำเลียงกำลังพล ในสมัยสงครามภายใน ซึ่งเป็นทางลูกรังตัดตรงจากชายแดนไทยที่ “ช่องสง่า” มาเชื่อมกับเส้นทางของกรมโยธาหมายเลข 2201 ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ และมีระยะทางจาก อ.เมืองศรีสะเกษ ถึงช่องสง่า อ.ภูสิงห์ ประมาณ 105 กิโลเมตร จากช่องสง่าถึงจังหวัดเสียมราช (นครวัดนครธม) ระยะทางประมาณ 135 กิโลเมตร ทางสายดังกล่าวนี้ เคยใช้ลำเลียงสินค้า “บางอย่าง” จากเขตเมืองอัลลองเวง ซึ่งเคยเป็นฐานบัญชาการของกองกำลังเขมรแดงมาส่งชายแดนไทยที่อยู่ห่างกันเพียง 28.8 กิโลเมตรเท่านั้น และสภาพโดยรวมของถนนหมายเลข 68 กว่าร้อยละ 80 มีผิวทางลูกรังที่ราบเรียบสมบูรณ์ จะมีบ่อโคลนอุปสรรคต่อการเดินทางอยู่เพียง 20% แต่เมื่อวัดระยะทางจาก “ช่องสง่า” ฝั่งไทยไปถึงตัวเมือง “นครหลวง” ที่ตั้งของแหล่งโบราณสถานในกลุ่ม “นครวัด-นครธม” เส้นทาง

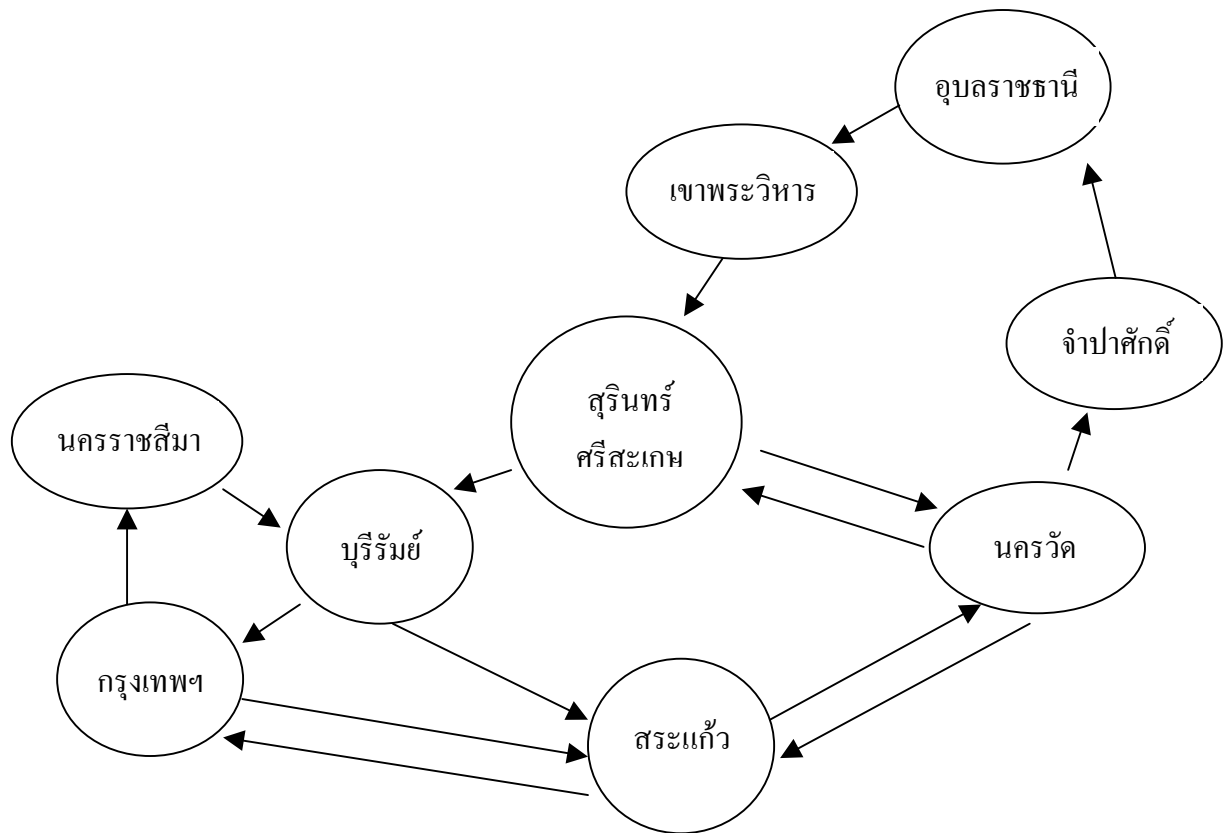
หมายเลข 6 จะมีระยะทางจากชายแดนไทยไปถึงใจกลาง “นครวัด-นครธม” เพียง 100 กิโลเมตรกว่า ๆ เท่านั้นเองของเส้นทางโดยเฉลี่ยทั้งหมด แต่สิ่งสำคัญที่เป็นจุดเด่นของเส้นทางสายนี้คือ ทิวทัศน์สองฝั่งทางนั้นปกคลุมไปด้วยป่าไม้และภูเขา สภาพป่าก็สมบูรณ์ มีสัตว์ป่าหนาแน่นชุ่มชื้น และเป็นทางคมนาคมที่ปลอดภัยไม่เคยปรากฏการปล้นสะดมใด ๆ มาก่อน

ตารางที่ 4-4 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและเป้าหมายของโครงการเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา

เส้นทาง	ปัจจุบัน พ.ศ.2546		เป้าหมายเวลาการเดินทางหลังปรับปรุงเส้นทางเสร็จ พ.ศ.2547
	ระยะทาง (ก.ม.)	เวลาการเดินทาง (ชม.)	
1. จุดพักกรุงเทพฯ → อยุธยาประเทศ	287	4	3.5
อยุธยาประเทศ → ศรีโสภณ → เสียมราชู	154	6-7	3-4
2. จุดพักสุรินทร์ → ช้องจอม	75	1.5	1.5
ช้องจอม → กระลาน → เสียมราชู	130	5-6	3
3. จุดพักสุรินทร์ → ช้องสะง่า	110	2	2
ช้องสะง่า → อัดลองเวง → เสียมราชู	135	5-6	3
4. จุดพักศรีสะเกษ → ช้องสะง่า	110	2	2
ช้องสะง่า → อัดลองเวง → เสียมราชู	135	5-6	3
5. จุดพักอุบลราชธานี → ช้องสะง่า	155	2.5	2.5
ช้องสะง่า → อัดลองเวง → เสียมราชู	135	5-6	3

จึงเป็นจุดเหมาะสมทางด้านทำเลที่ตั้ง ศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เชื่อมต่อประเทศกัมพูชาและลาวโดยไม่ไกลนัก การจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศมีความเป็นไปได้คือ ไทย กัมพูชา ลาว นอกจากนั้นดินแดนของอีสานใต้ มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสูง มีโบราณสถานหลายแห่งทั้งในประเทศไทย กัมพูชา และลาว นอกจากนั้นบริเวณใกล้เทือกเขาพนมดงรัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ตลอดจนจุดเด่นของวัฒนธรรมประเพณีที่หาได้ยากในโลก อย่างงานช้างสุรินทร์

รูปที่ 4.1 วงจรการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

ประเทศกัมพูชา ประชากร 11.67 ล้านคน GDP ปี 2545 2,710 ล้าน US\$ เมืองหลวงกรุงพนมเปญ เมืองท่องเที่ยวเสียมราฐ เกาะกง

ภูมิศาสตร์ : กัมพูชามีพื้นที่ประมาณ 181,035 ตารางกิโลเมตร ส่วนที่กว้างที่สุดจากทิศตะวันออกไปตะวันตก 580 กิโลเมตร จากเหนือจรดใต้ 450 กิโลเมตร

อาณาเขต : ทิศเหนือติดกับประเทศลาว และประเทศไทย

ทิศใต้ติดกับทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันออกติดกับประเทศเวียดนาม

ทิศตะวันตกติดกับทะเลอ่าวไทยและประเทศไทย

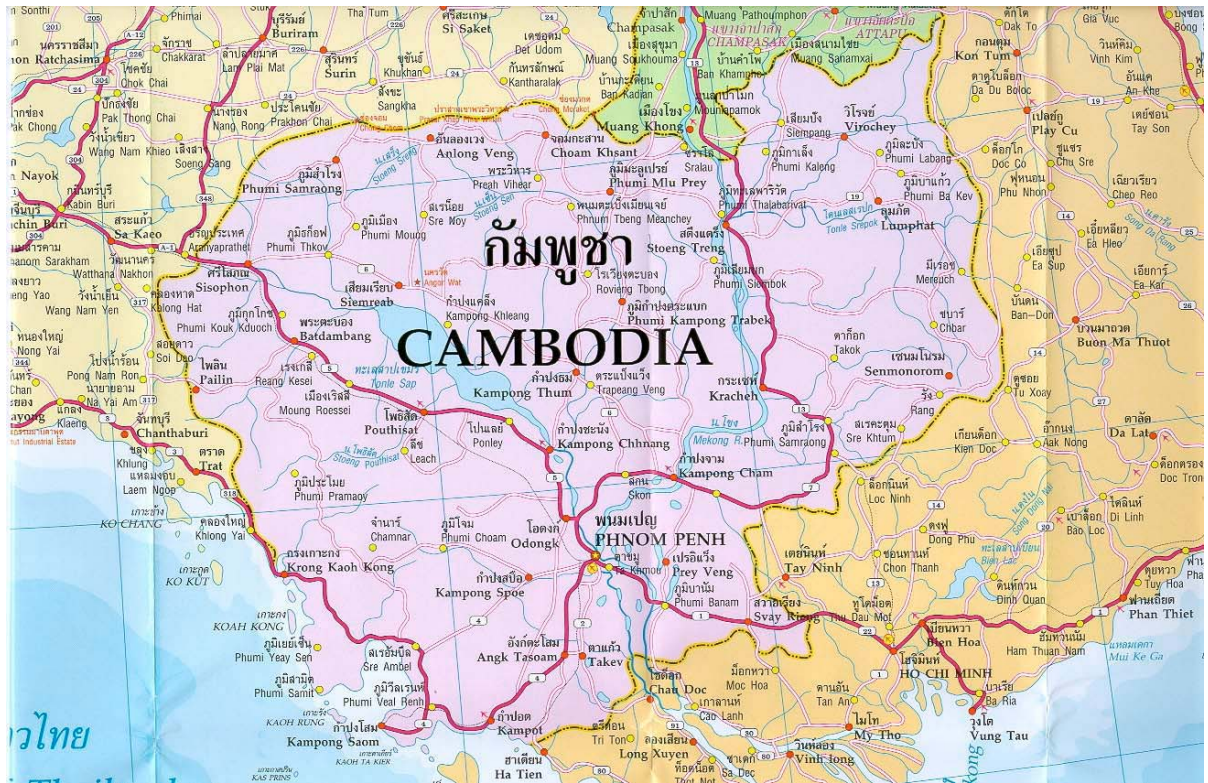
กัมพูชามีทะเลสาบน้ำจืดซึ่งเกิดจากแม่น้ำโขงมีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียชื่อว่า “โตนเลสาบ” (Tonle Sap) มีแม่น้ำโขงไหลผ่านยาว 500 กิโลเมตร จากนั้นไหลเข้าสู่เวียดนามลงสู่ทะเลจีนใต้ นับว่าเป็นแม่น้ำนานาชาติ เชื่อกันว่าปลาบึกซึ่งเป็นปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลกว่ายทวนน้ำจากโตนเลสาบ ขึ้นสู่ประเทศไทย – ลาว ก่อนไปผสมพันธุ์ที่จีนซึ่งเป็นต้นน้ำโขง

โตนเลสาบ : อยู่ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 100 กิโลเมตร ฤดูน้ำหลากน้ำท่วมถึง 7,500 ตารางกิโลเมตร ลึกถึง 10 เมตร โตนเลสาบครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดคือ กำปงธม กำปงชะนัง โพธิสัตว์ พระตะบอง และเสียมเรียบ ในโตนเลสาบ มีปลาชุกชุมกว่า 300 ชนิด

ภูเขา : ยอดเขาสูงสุดของกัมพูชาคือ พนมออรอล (Phnom Aoral) สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,813 เมตร ทิศเหนือของกัมพูชามีเขตแดนติดกับประเทศไทยระยะทางยาวไกลถึง 750 กิโลเมตร ติดกับจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก และเทือกเขาพนมดงรัก และเทือกเขาบรรทัดกัน

ป่าไม้ : กัมพูชาเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากที่สุดหากเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ในปี พ.ศ.2503 เคยมีป่าไม้มากถึง 75% ของประเทศ ปี พ.ศ.2536 ลดเหลือ 49% ปัจจุบันป่าไม้ลดลงอย่างมากหลังจากที่รัฐบาลเปิดให้สัมปทานป่ากับบริษัทเอกชนจากประเทศอินโดนีเซีย , มาเลเซีย และญี่ปุ่น

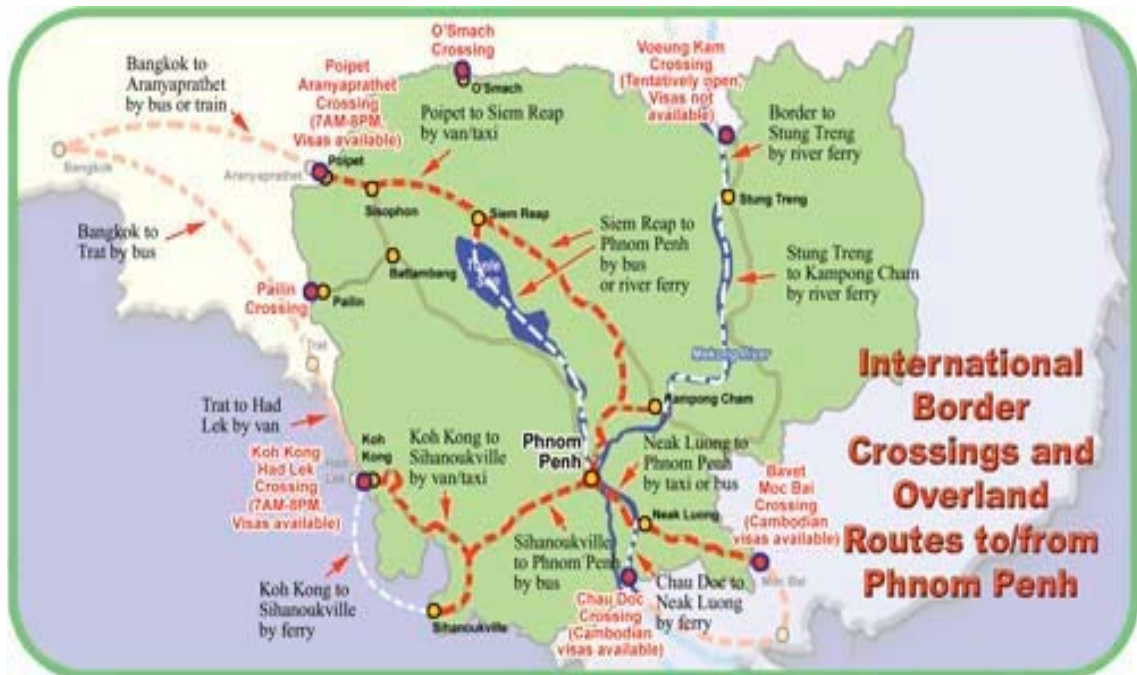
รูปที่ 4.2 แผนที่ประเทศกัมพูชา

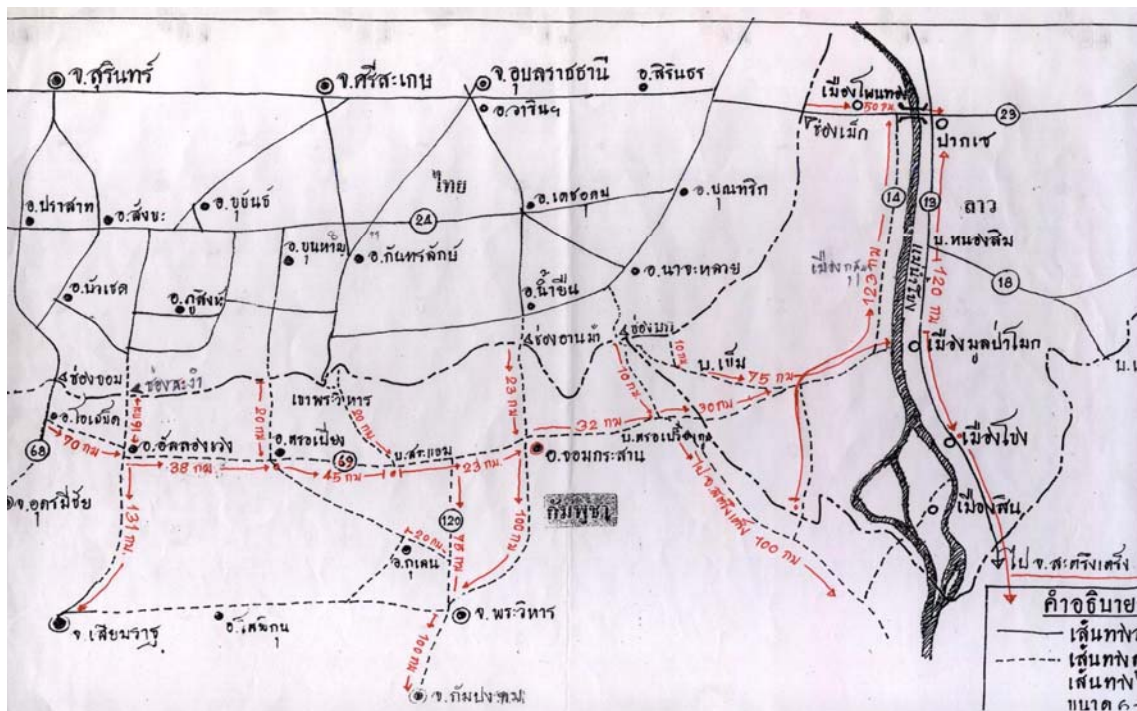
รูปที่ 4.3 แผนที่ตำแหน่งการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชา

รูปที่ 4.4 โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา

รูปที่ 4.5 โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

รูปที่ 4.6 โครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองเสียมราฐ

ช่องสง่า → อัลดองเว → กบาลสะเปียน → ปราสาทบันทายศรี → นครวัด
นครธม → เสียมราฐ

ตัวอย่างการนำเที่ยวประเทศกัมพูชา นครวัด – นครธม

โปรแกรม 3 วัน 2 คืน

วันที่ 1 07.30 น.	เดินทางจากรัฐประเทศที่เขตแดนทำพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และรับวีซ่าซึ่งทางบริษัทจัดเตรียมไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว
08.30 น.	ออกเดินทางจากปอยเปต สู่ จ.เสียมราฐ ด้วยรถตู้ปรับอากาศไปตามถนน หมายเลข 6 ระยะทาง 150 กิโลเมตร ผ่าน อ.ศรีโสภณ
11.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ภัตตาคาร
14.30 น.	ถึง จ.เสียมราฐ นำท่านเข้าพักที่โรงแรม (DELUX)
15.00 น.	ชมบรรยากาศรอบ ๆ เมืองเสียมราฐ ชมทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ชมวิถีชีวิตทางน้ำของชาวกัมพูชาที่ผูกพันกับทางน้ำอย่างลึกซึ้ง
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ภัตตาคาร แล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย
วันที่ 2 07.00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม
08.00 น.	เดินทางชมปราสาทบันทายศรี ปราสาทหินทรายสีชมพูสวยงามมาก นับเป็นงานที่ละเอียดประณีตที่สุดในงานแกะสลักหินทราย
10.00 น.	ชมปราสาทเมันญู แปลรูป ตาพรหม ตาแก้ว พระขรรค์
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ภัตตาคาร
13.00 น.	นำท่านชมประตูเมืองนครธม ปราสาทบาเยน ลานช้าง บาปรวน วิมานอากาศ
15.00 น.	ชมปราสาทนครวัด สิ่งมหัศจรรย์ 1 ใน 7 ของโลก ชมศิลปอันวิจิตรพิสดาร สถาปัตยกรรมของขอมที่แสดงถึงความเป็นเอกของกษัตริย์ และพระวิษณุ
19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น พร้อมชมร้านางอัปสรนาฏศิลป์ของกัมพูชา
วันที่ 3 07.00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม
08.00 น.	ออกเดินทางจาก จ.เสียมราฐ สู่อำเภอประเทศระหว่างทางแวะชมเขื่อนบาราย
11.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ภัตตาคาร
14.00 น.	ถึงปอยเปต แวะซื้อปิ้งตามอัธยาศัย
15.00 น.	เดินทางจากปอยเปตสู่อำเภอประเทศ โดยสวัสดิภาพ

อสังการศีลานคร
นครวัด-นครธม-บันทายศรี-พนมกุเลน
เดินทางโดยรถกลับรถ 4 วัน 3 คืน (เข้า-ออกด่านอรัญประเทศ)

วันแรกของการเดินทาง สุรินทร์-อรัญประเทศ-ปอยเปต-ศรีโสภณ-เสียมราฐ-โตนเลสาบ

- 03.30 น. คณะพร้อมกัน ณ จุดนัดหมาย ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวก นำคณะออกเดินทางสู่ด่านอรัญประเทศ จ.สระแก้ว
- 07.00 น. เดินทางถึงอรัญประเทศ บริการอาหารเช้า ณ ร้านอาหาร (1)
- 08.00 น. นำคณะผ่านด่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง เข้าไปยังด่านปอยเปต จากนั้นเดินทางสู่เมืองเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา โดยรถปรับอากาศจำนวนผู้เดินทาง
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวัน ชุดข้าวกล่อง (2) ที่ อ.กะลัน
- 14.00 น. เดินทางถึงเสียมเรียบ นำท่านเข้าที่พัก โรงแรมระดับมาตรฐาน
- 15.00 น. นำท่านเดินทางไปยังทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ “โตนเลสาบ” แหล่งน้ำและอาหารที่สำคัญของกัมพูชา มีปลาน้ำจืดกว่า 160 ชนิด นำคณะล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงเขมร และเวียดนาม ที่อยู่บริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบ
- 19.00 น. บริการอาหารเย็นเลิศรส ณ ภัตตาคาร (3) หลังอาหารนำท่านกลับที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่สองของการเดินทาง นครวัด-นครธม-ตาพรหม-พนมบาเค็ง

- 07.00 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (4)
- 08.00 น. นำคณะเข้าชม นครธม นำท่านเดินทางข้ามสะพานนาคราชผ่านเข้าสู่ประตูเมือง ซึ่งมีรูปสลักใบหน้าคนขนาดใหญ่อยู่เหนือซุ้มประตูทางเข้า เริ่มต้นโดยการชมปราสาทบาเยน ปราสาทที่มียอดปรางค์แต่ละยอดเป็นพระพักตร์ของ พระโพธิสัตว์ อวโลกิเตศวร รอบทั้ง 4 ทิศ รวม 216 พักตร์ หรืออีกนัยหนึ่งของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ที่ทรงห่วงใยทุกข์สุขของประชาชน พระพักตร์แสดงความเมตตากรุณา เรียกว่า “รอยยิ้มแห่งบาเยน” จากนั้น นำท่านชมปราสาทที่อยู่รอบ ๆ ได้แก่ ปราสาทบาปวน , ปราสาทพิมานอากาศ , ลานช้าง , ลานพระเจ้าขี้อ้อน และ ปราสาทนางสิบสอง
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารในตัวเมืองเสียมราฐ (5)
- 13.00 น. เริ่มการนำชมปราสาทในช่วงบ่าย ได้รับเงาของต้นสะปังกยักษ์ที่ปราสาทตาพรหม สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เพื่อถวายแด่พระราชมารดา สัมผัสความขลังของปราสาทซึ่งถูกปกคลุมโอบล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่ยักษ์ ดูน่าเกรงขามและสวยงามตาม

- ธรรมชาติ จากนั้นนำคณะเข้าเยี่ยมชมความยิ่งใหญ่อลังการของเมืองมรดกโลก 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก “นครวัด” สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ในศาสนาฮินดู เพื่อบูชาพระวิษณุเทพ ความอลังการของปราสาทเริ่มจากการสร้างที่ใช้แรงงานนับแสน ช่างนับพันเชือก ช่างขอบผู้ชำนาญสลักเสลาตลอดลายอ่อนช้อย และงดงาม แสดงเรื่องราวในมหากาพย์รามเกียรติ์ และมหาพุทธภารตะ โดยเฉพาะภาพจำหลักเหล่านางอัปสรที่มีถึง 1,700 องค์นาง สวยงามดุจมีชีวิต เคลื่อนไหวโดยรอบปราสาท
- 17.00 น. นำคณะขึ้น เขาพนมบาเค็ง เพื่อชมพระอาทิตย์อัสดงที่สวยงาม จากยอดปราสาทพนมบาเค็ง ท่านจะสามารถมองเห็นเมืองพระนครในบรรยากาศยามเย็นอร่าม เป็นสีทองงดงามดั่งเมืองนรมิต
- 19.00 น. บริการอาหารค่ำ ณ ภัตตาคาร (6) พร้อมชมการแสดงพื้นเมืองอันลือชื่อของกัมพูชา ชุดระบำอัปสรา
- 21.00 น. กลับที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่สามของการเดินทาง พนมกุเลน-บันทายศรี-นาคพัน-พระขรรค์

- 07.00 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (7)
- 08.00 น. เดินทางสู่ พนมกุเลน หรือ มเหศวรบรรพต ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของนครธม ประมาณ 50 กิโลเมตร
- นำท่านชมภาพสลักได้น้ำ ซึ่งตามหลักจารึกกล่าวว่าพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 ทรงเสด็จประทับที่พนมกุเลนก่อนประกาศอิสรภาพจากพวกขวาและให้พรหมณ์ประกอบพิธีเทวราชา และทรงนำศิวลึงค์ศักดิ์สิทธิ์ตัวแทนแห่งกษัตริย์มาที่พนมกุเลน จึงถือว่าพนมกุเลนเป็นราชธานีหนึ่งของพระองค์ ปัจจุบันมีศิวลึงค์อยู่ภายในลำธารแห่งนี้นับพัน หรือที่เรียกว่า สหัลลึงค์ นอกจากนี้ที่แห่งนี้ยังเป็นแหล่งต้นน้ำของเมืองเสียมราฐ ซึ่งนำไปทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ และเป็นแหล่งตัดหินทรายที่นำไปสร้างนครวัดอีกด้วย
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวันชุดข้าวกล้อง ที่ศาลาพักผ่อนบริเวณน้ำตกพนมกุเลน (8)
- บ่าย เดินทางสู่ ปราสาทบันทายศรี “รัตนชาติแห่งศิลปะขอม” ปราสาทหินทรายสีชมพูเนื้อละเอียด ภาพแกะสลักคมชัด อ่อนช้อยงดงาม และสมบูรณ์ที่สุดไม่มีปราสาทขอมใดเทียบ จากนั้นนำท่านย้อนกลับเข้าเมืองเสียมราฐผ่านหมู่บ้านพระดา แวะชมปราสาทบันทายสำเหร่ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับปราสาทหินพิมายในประเทศไทย ต่อด้วยการชมปราสาทแปรรูป , ปราสาทตาแก้ว , ปราสาทนาคพัน และปราสาทพระขรรค์
- 17.00 น. กลับเข้าสู่เมืองเสียมราฐ พักผ่อนตามอัธยาศัย

- 19.00 น. บริการอาหารค่ำ ณ ร้านอาหาร (9) เชิญท่านพักผ่อนหรือท่องเที่ยวเมืองเสียมราฐตามอัธยาศัย

วันที่สี่ของการเดินทาง เสียมราฐ-ศรีโสภณ-ปอยเปต-อรัญประเทศ-สุรินทร์

- 07.00 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (10)
- 08.00 น. เช็กเอาท์ออกจากโรงแรม ก่อนกลับนำท่านแวะซื้อของฝากที่ตลาดเก่า ไหว้พระคู่บ้านคู่เมืองเสียมราฐ จากนั้นอำลาเมืองประวัติศาสตร์กลับเมืองไทย
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารเมืองศรีโสภณ (11)
หลังอาหารออกเดินทางต่อ
- 15.00 น. นำคณะผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง เข้าสู่ประเทศไทย
เดินทางกลับสุรินทร์โดยรถปรับอากาศ
- 19.00 น. ถึงสุรินทร์โดยสวัสดิภาพ พร้อมความประทับใจมิรู้ลืม

อสังการมหาเวทย์ขอม

นครวัด-นครธม-บันทายสรี-กบาลสะเปียน

เดินทาง 3 วัน 2 คืน (เข้า-ออกด่านช่องจอม)

วันแรกของการเดินทาง สุรินทร์-ช่องจอม-กบาลสะเปียน-บันทายสรี-เสียมราฐ

- 06.30 น. คณะพร้อมกัน ณ จุดนัดหมาย ออกเดินทางสู่ด่านช่องจอม อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์
- 08.30 น. นำคณะผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองสู่ด่านโอรส์เมียด ออกเดินทางสู่เสียมราฐโดยรถปรับอากาศ
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวันชุดข้าวกล่อง ที่กบาลสะเปียน (1) หลังอาหารเชิญท่านชมภาพสลักศิวิลิสต์และโยนี ได้ธารน้ำนบพันอัน ซึ่งพระเจ้าอุทิศตยวรมันที่ 2 ทรงมีพระบัญชาให้ช่างขอมสกัด ตามความเชื่อในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย นอกจากนี้ท่านจะได้ชมภาพสลักนารายณ์บรรทมสินธุ์ พระพรหม ภาพตรีมูรติของพระศิวะ พระพรหม และพระวิษณุ ประทับอยู่ในปราสาทปราสาทอยู่บนศิลาทรายใต้ท้องน้ำศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย
- 14.30 น. นำท่านชม ปราสาทบันทายสรี “รัตนชาติแห่งศิลปะขอม” ปราสาทหินทรายสีชมพูเนื้อละเอียด ภาพแกะสลักคมชัด อ่อนช้อยงดงาม และสมบูรณ์ที่สุดไม่มีปราสาทขอมใดเทียบ ได้เวลาพอสมควรนำคณะเดินทางเข้าตัวเมืองเสียมราฐ เข้าที่พัก
- 18.00 น. บริการอาหารเย็น ณ ภัตตาคาร (2) หลังอาหารเชิญท่านพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่สองของการเดินทาง นครธม-นครวัด-ตาพรหม-บางเค็ง

- 06.30 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (3)
- 08.00 น. นำคณะเข้าชม นครธม นำท่านเดินทางข้ามสะพานนาคราชผ่านเข้าสู่ประตูเมือง ซึ่งมีรูปสลักใบหน้าคนขนาดใหญ่อยู่เหนือซุ้มประตูทางเข้า ชมปราสาทบายน ปราสาทที่มียอดปราสาทแต่ละยอดเป็นพระพักตร์ของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร รอบทั้ง 4 ทิศ รวม 216 พักตร์ พระพักตร์แสดงความเมตตา กรุณา เรียกว่า “รอยยิ้มแห่งบายน” จากนั้น นำท่านชมปราสาทที่อยู่รอบๆ ได้แก่ ปราสาทบาปวน , ปราสาทพิมานอากาศ , ลานช้าง , ลานพระเจ้าจันทรเข็ญ
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารในตัวเมืองเสียมราฐ (4)
- 13.00 น. เริ่มการนำชมปราสาทในช่วงบ่าย ได้รับแจกของดินไม้ยักษ์ที่ ปราสาทตาพรหม สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เพื่อถวายแด่พระราชมารดา สัมผัสความขลังของปราสาทซึ่งถูกปกคลุมโอบล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่ยักษ์ ทั้งน้ำเกรงขามและสวยงาม จากนั้นนำคณะเข้าเยี่ยมชมความยิ่งใหญ่อลังการของเมืองมรดกโลก 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก “นครวัด” สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ในศาสนาฮินดู เพื่อบูชาพระ

เที่ยวศรีสะเกษในหนึ่งวัน

ปราสาทเขาพระวิหาร – ผามออีแดง – ปราสาทสระกำแพงใหญ่

- 07.30 น. รับคณะที่สถานีรถไฟหรือสนามบิน
- 08.00 น. เดินทางสู่ อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ
- 09.00 น. นำชมปราสาทหินเก่าแก่อยู่บนเทือกเขาพนมดงรัก “ปราสาทเขาพระวิหาร” เป็นศาสนสถานของขอม ซึ่งสร้างระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16-18 ปราสาทที่หันหน้าไปทางทิศเหนือและมีทางขึ้นอยู่ฝั่งประเทศไทย
- 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวันที่ภัตตาคาร
- 14.00 น. เดินทางต่อสู่จังหวัดศรีสะเกษ แวะศรีสะเกษโสภณ เชิญเลือกซื้อพืชผักปลอดสารพิษระหว่างทางเพลินไปกับสินค้ากลางดงที่วางขายตามฤดูกาล ถึงศรีสะเกษผ่านชมตึกขุนอำไพพาณิชย์ซึ่งกรมศิลปากรอนุรักษ์ จากนั้นนำไปนมัสการขอพรหลวงปู่โตอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวศรีสะเกษ จากนั้นเดินทางต่อไปที่ อ.อุทุมพรฯ เพื่อชมปราสาทสระกำแพงใหญ่ แวะนมัสการหลวงปู่เครื่องเกจิอาจารย์ของชาวอีสาน กลับจากปราสาทฯ แวะชมสวนสมเด็จพระนริศนาถานุสรณ์แห่งแรกในเขตการศึกษาที่ 11 ซึ่งมีต้นลำดวนขึ้นตามธรรมชาติมากกว่า 30,000 ต้น จากนั้นนำซื้อปิ้งสินค้าที่ระลึกของจังหวัดศรีสะเกษ นำส่งคณะเดินทางกลับโดยรถไฟ หรือ เครื่องบิน เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ประตูลู่เส้นทางสุริยวงมัน.....มหัศจรรย์อารยธรรมขอม
ชมปราสาทศักดิ์สิทธิ์ ปราสาทบันเตียมราร์ ปราสาทบันเตียทัฟ ปราสาทเขาน้อยและเทียวละดู
กรุงเทพฯ – ฉะเชิงเทรา – ปราจีนบุรี – สระแก้ว – กรุงเทพฯ

เดินทาง 3 วัน 2 คืน

วันแรกของการเดินทาง

- 07.30 น. ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ สู่จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 08.30 น. นมัสการหลวงพ่อบุทธโสธร ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จากนั้นลงล่องเรือแม่น้ำบางปะกงชมธรรมชาติและสัมผัสวิถีชีวิตพื้นบ้านริมน้ำ
- 10.30 น. ออกเดินทางสู่จังหวัดสระแก้ว
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 14.30 น. ถึงกิ่งอำเภอโคกสูง จ.สระแก้ว ชมโบราณสถานปราสาทศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นศาสนสถานศิลปะขอมแบบคลังและบาปวนตั้งอยู่ใกล้พรมแดนไทย-กัมพูชา จัดเป็นปราสาทหินที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออก
- 17.00 น. เดินทางเข้าที่พัก
- 18.00 น. สภากาชาดชมมรดกโลกโคกสูงและอำเภอรัญประเทศกล่าวต้อนรับคณะพร้อมชมการแสดงนาฏกรรมท้องถิ่นจากคณะนักเรียนในจังหวัดสระแก้ว
- 19.00 น. รับประทานอาหารค่ำ
- 20.30 น. เดินทางกลับที่พัก (ค้างคืนที่ 1)

วันที่สองของการเดินทาง

- 06.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น. ออกเดินทางสู่อำเภอดาพระยา
- 08.30 น. เดินทางถึงบริเวณจุดผ่อนปรนบึงตากวน จากนั้นเดินทางเข้าสู่จังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา
- 10.00 น. ชมปราสาทบันเตียมราร์ สร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 18 เป็นศิลปะขอมแบบบาปวน ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เป็นปราสาทหินที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ทรงสร้างให้เป็นสุสานสำหรับเจ้าชายศรีศรินทรกุมาร โดยมีเรื่องราวภาพสลักนูนต่ำที่กำแพงระเบียงคตบอกเรื่องราวพระราชประวัติของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

- 13.30 น. ชมปราสาทบันเตียทัฟ เป็นปราสาทหินขนาดใหญ่ สร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 18 เป็นศิลปะขอมแบบบายน
- 15.00 น. แวะชมตลาดหมอพวก
- 16.00 น. เดินทางถึงจุดผ่อนปรนบึงตากวน จากนั้นเดินทางกลับที่พัก
- 19.00 น. รับประทานอาหารค่ำ จากนั้นพักผ่อนตามอัธยาศัย (ค้างคืนที่ 2)

วันที่สามของการเดินทาง

- 06.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น. ออกเดินทางสู่อำเภอตาพระยาเพื่อชมทะเลสาบเขื่อนเมืองไทยประติมากรรมเสาดินธรรมชาติซึ่งเกิดจากน้ำที่กัดเซาะดินจนกลายเป็นรูปลักษณะอันแปลกตาน่าอัศจรรย์เรียงรายเป็นบริเวณกว้างอยู่กลางทุ่ง จัดเป็นหนึ่งใน Unseen in Thailand
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 14.00 น. ชมโบราณสถานปราสาทเขาน้อยสีชมพู ศาสนสถานศิลปะขอมโบราณสมัยแรก เป็นปราสาทขอมที่ตั้งอยู่บนเนินเขาติดชายแดนไทย-กัมพูชา จากทำเลที่ตั้งของปราสาทสามารถมองเห็นทัศนียภาพทางฝั่งประเทศกัมพูชา
- 19.30 น. เดินทางกลับถึงกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพพร้อมความประทับใจ

การประเมินกลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

วิธีการประเมิน

การประเมินการใช้กลยุทธ์ของสถาบันส่งเสริมการท่องเที่ยวและธุรกิจนันทนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจขายสินค้า และสินค้าที่ระลึก

ขั้นตอนการประเมิน

1. นำประเด็นนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมากำหนดประเด็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของตลาด

2. กำหนดประเด็นกลยุทธ์ทางการตลาดอันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และเลือกสถานที่ขาย และการส่งเสริมการตลาด

สัมภาษณ์เจาะลึกปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เป้าหมาย 80 ตัวอย่าง

แหล่งท่องเที่ยว	ที่พักแรม	ร้านอาหาร	สินค้าที่ระลึก	บริษัทนำเที่ยว	หน่วยงาน
สระแก้ว	5	5	5	5	3
บุรีรัมย์	5	5	5	5	3
สุรินทร์	5	5	5	5	3
ศรีสะเกษ	5	5	5	5	3
รวม	20	20	20	20	12

3. ผู้บริหารหรือผู้จัดการขององค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือ ธุรกิจนันทนาการท่องเที่ยว ประเมินระดับการนำกลยุทธ์ไปใช้ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ

ระดับการนำไปใช้มาก	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 5
ระดับการนำไปใช้ค่อนข้างมาก	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 4
ระดับการนำไปใช้ปานกลาง	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 3
ระดับการนำไปใช้ค่อนข้างน้อย	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 2
ระดับการนำไปใช้น้อย	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 1